

DEMOKRACIJA

Somrak delavstva?

Slovenski sindikati so neenotni. Slednje so pokazali tudi nedavni protesti, ki so jih organizirali ločeno na dveh trgih v Ljubljani. Kje so vzroki za to in komu to koristi?

POLITIKA
Slovo ministrske trojke

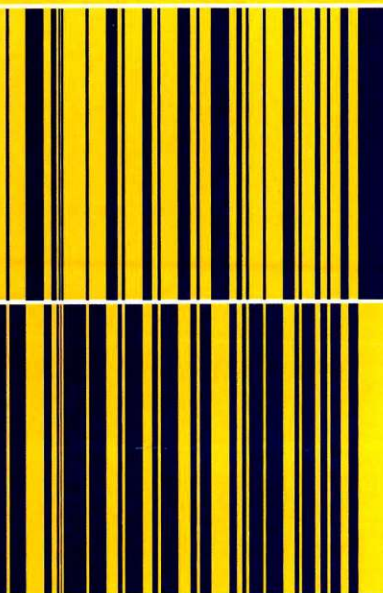
SLOVENIJA
Težavna vrnitev v matico

INTERVJU
Dr. Andrej Rahten
Vračamo se v Srednjo Evropo

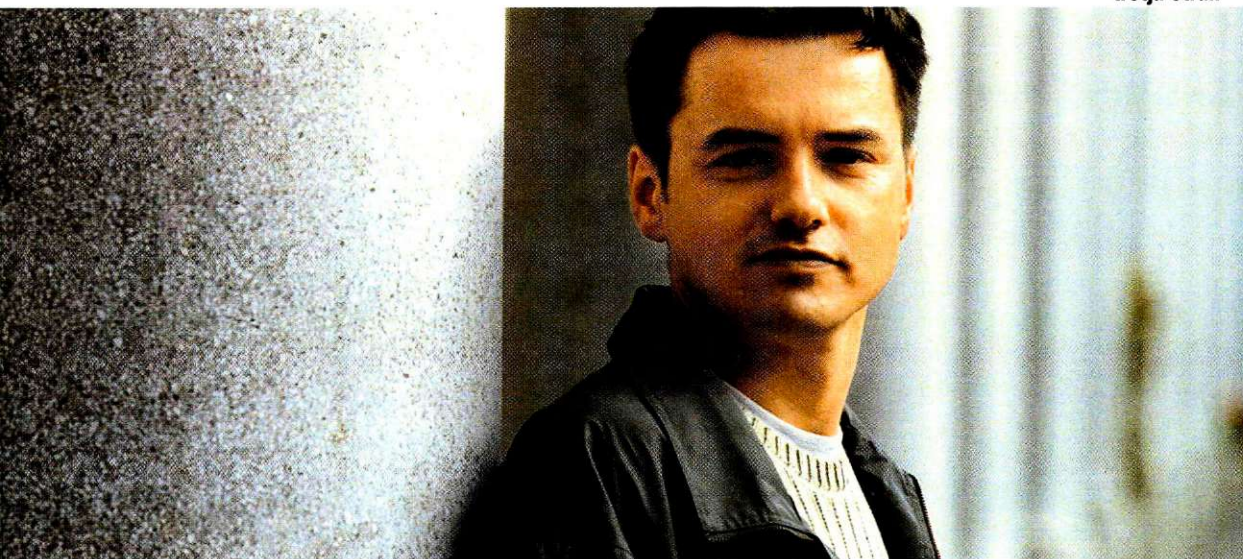
RUMENE STRANI

SLOVENIJA ▶ TEL

**I N T E R
M A R K E T I N G**

www.rumenestrani.com

S funkcije na funkcijo

Pol leta pred državnozbornimi volitvami v Ropovi vladi prihaja do velikih sprememb. Zamenjali se bodo vodilni ljudje v kar petih ministrskih resorjih. Po dolgo načrtovanem odhodu ministrice za gospodarstvo Tee Petrin v diplomacijo in ministra za evropske zadeve Janeza Potočnika na mesto evropskega komisarja za širitev v Bruselj so pretekli teden odstopno izjavo podali trije ministri ljudske stranke Jakob Presečnik (ministrstvo za promet), Ivo Bizjak (ministrstvo za pravosodje) in Franci But (ministrstvo za kmetijstvo). Od odhajajočih ministrov je svoje delo dobro opravljal predvsem evropski minister Janez Potočnik in delno tudi Franci But, ki se je moral soočati s številnimi težavami na področju kmetijstva in njegovo prilagoditvijo standardom prihajajoče Evropske unije. Za druge ministre je skoraj škoda izgubljati besede. Bizjak in Presečnik praktično nista bila dorasla ministrski funkciji, za Teo Petrin pa se je že lep čas vedelo, da je z mislimi v diplomaciji.

Po odhodu (izgonu) Slovenske ljudske stranke iz vlade ima vladna koalicija LDS, ZLSD in DeSUS v državnem zboru 49 glasov podpore, poleg tega pa še dva poslance narodnosti, ki vsa leta brezpogojno podpirata tranzicijsko levico, čeprav število pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti upada (na žalost v naši državi upada tudi število Slovencev). Zaradi tega lahko pričakujemo, da bodo kandidati za nove ministre potrjeni še ta mesec; za ministra za gospodarstvo mladi dr. Matej Lahovnik, za ministrstvo za evropske zadeve pa Milan M. Cvikl, ki se je pred časom neuspešno potegoval za mesto predsednika računskega sodišča. Njegova kandidatura kaže, da so bile takratne kritike opozicije povsem upravičene. Očitali so mu namreč, da je del vladnega establišmenta, zaradi česar ne more biti predsednik računskega sodišča, saj bi v primeru izvolitve nadzoroval svoje ljudi. S kandidaturo za ministra za evropske zadeve dokazuje, da je očitno eldesov kader za najrazličnejše funkcije. To, da se v preteklosti ni ukvarjal niti približno s čim podobnim (bil je državni sekretar na ministrstvu za finance, danes pa dela v NLB), kot je ministrstvo za evropske zadeve, očitno ni pomembno. Odhajajoče ministre SLS

naj bi nadomestili dr. Marko Pavliha (ministrstvo za promet), dr. Milan Pogačnik (ministrstvo za kmetijstvo) in Zdenka Cerar (ministrstvo za pravosodje). V oči bode predvsem napoved imenovanja generalne državne tožilke Zdenke Cerar na mesto pravosodne ministrice. Slednja je mesto generalne državne tožilke zasedla marca 1999. Njena prva odločitev je bila povsem politična. Čeprav je Barbara Brezigar ovadbe proti vpletenim v zadevo Depala vas zavrgla, je Cerarjeva poskrbela za oživitve procesa proti štirim pripadnikom Morisa, ki so leta 1994 pri Depali vasi ravnali v skladu z zakonom. To je seveda storila z namenom, da bi diskreditirala Brabaro Brezigar in Janeza Janšo. To nalogo je potem opravil tožilec Gorazd Fišer, ki je imel sklepni govor v tem primeru povsem politikantski in nevreden državnega tožilca. Zdenka Cerar je kmalu po nastopu svoje funkcije začela ovirati delo Barbare Brezigar kot vodje tožilske skupine za posebne zadeve, zaradi česar je slednja odstopila. Na njeno mesto je postavila Jožico Boljte Brus, ki pa se v preganjanju gospodarskega kriminala ni izkazala (spomnimo se primera Lončarič), pred časom pa naj bi bila pod vplivom alkohola (odklonila je preizkus alkoholiziranosti) povzročila prometno nesrečo, zaradi česar je morala Cerarjeva predlagati njeno razrešitev.

Veliko besed in malo konkretnih rezultatov bi lahko rekli za delo generalne državne tožilke Zdenke Cerar. Na to kaže tudi naslednji primer. Ko je pred dnevi Cerarjeva na tiskovni konferenci predstavila inventuro svojega dela, je priznala, da tako imenovana akcija Sprava, ki je odkrivala krivce za poveljne poboje v Sloveniji, ni rodila zelenih sadov. Spomnimo se leta 2001 in izkopavanja okostij po vojni usmrčenih v rovih pri Slovenski Bistrici. Takrat je Cerarjeva napovedala, da bodo vse sile usmerili k iskanju storilcev poveljnih pobojev. Ustanovljena je bila posebna skupina kriminalistov in vodij okrožnih državnih tožilstev, ki so se posebej ukvarjali s to problematiko. In kaj je rezultat? Vrhovni državni tožilec Andrej Polak je na prej omenjeni tiskovni konferenci zatrdil, da je bilo njihovo delo zelo uspešno! Ugotovili so, naj bi bila za poboje domobrancev odgovorna Ozna (Oddelek za zaščito naroda), kar je pred leti ugotovila že t. i. Pučnikova parlamentarna komisija, ki se je ukvarjala s poveljnimi zunajsoodnimi poboji. V nadaljevanju je Polak priznal, da jim kljub temu ni uspelo "zbrati dovolj dokazov za to, da bi kogarkoli od tistih, ki naj bi bili zagrešili poboje, pripeljali pred sodišče". Tak rezultat je pokojni dr. Jože Pučnik napovedal že leta 2001. Dejal mi je, da je po njegovo to samo predstava za javnost, obsojen oziroma pripeljan pred sodišče pa ne bo nihče, saj bo sedanja postkomunistična oblast poskrbela, da se konkretno ne bo zgodilo nič in bodo rablji v miru pomrli. Kako prav je imel.

Metod Berlec

V oči bode predvsem napoved imenovanja generalne državne tožilke Zdenke Cerar na mesto pravosodne ministrice. Slednja je mesto generalne državne tožilke zasedla marca 1999. Njena prva odločitev je bila povsem politična.

9 O škofu Antonu Vovku

V preteklem letu je izšla zelo zanimiva knjiga škofa Antona Vovka z naslovom V spomin in opomin.

11 Iz Slovenije v Haag?

12 Odstop ministrske trojke

Kaj se v zadnjih tednih dogaja s slovensko oblastjo? Tik pred vstopom v Evropsko unijo, ko bi morala imeti Slovenija stabilno in zanesljivo oblast, le-ta razpada. Več kot tretjina vseh ministrov se bo štirinajst dni pred uradnim članstvom Slovenije v EU zamenjala, in to prav v resorjih, ki spadajo med najbolj ranljive.

16 Somrak slovenskega delavstva?

Slovenski sindikati so neenotni in oslajeni. Slednje so pokazal tudi nedavni protesti, ki so jih ločeno organizirali na dveh trgih v Ljubljani. Kaj so razlogi za takšno stanje in komu le-to najbolj koristi?

18 Usnjarji iz Las Vegasa

20 Slovenija različnih hitrosti

22 Težavno vračanje v matico

31 Obletnica ruandske groze

Pred desetimi leti se je neposredno pred očmi vsega sveta začel eden najbolj množičnih genocidov v človeški zgodovini, ki ga mnogi primerjajo z nacističnim holokavstom. V komaj sto dneh so hutujske oblasti in paravojaške skupine v Ruandi pobile približno 800.000 svojih soživaljancev, večino samo zaradi njihove etnične pripadnosti, druge zato, ker tega genocida niso podpirali.

34 Vračamo se v srednjeevropski prostor

Pogovor z dr. Andrejem Rahtenom

Na neki način se Slovenci dokončno vračamo v krog, v družino narodov, ki smo ji pripadali vse do leta 1918. Do takrat smo bili vpeti v srednjeevropski civilizacijski krog, v katerem nam je kljub germanizacijskim in italijanizacijskim pritiskom uspelo ohraniti lastno identiteto, se politično uveljaviti in doseči visoko stopnjo kulturnega in znanstvenega razvoja.

44 Problemi prostorskega urejanja

56 Banana za naslov

Zakaj je San Antonio kupil našega najboljšega košarkarja? Zato, da bi skupaj z Duncanom postavil zid za Shaquilla O'Neala.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
 Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtčnik, Gašper Blazič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjančič tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič
 Nenarocnih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.
 Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.
 Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Zaušnica ustavnemu sodišču

Foto: Dane Kostrič

O tem, kaj je prinesel referendum o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih, smo se pogovarjali z dr. Mirom Cerarjem s Pravne fakultete v Ljubljani.

V nedeljo, 4. aprila, je bil referendum o t. i. tehničnem zakonu o izbrisanih. Večina udeležencev je glasovala proti uveljavitvi zakona. Po eni strani to pomeni, da nimamo zakona, na podlagi katerega bi lahko MNZ izdajalo odločbe o stalnem prebivališču t. i. izbrisanim, po drugi pa vemo, da je minister Bohinc že pred referendumom izdajal odločbe in jih bo, kot napoveduje, tudi v prihodnje. So odločbe, izdane brez zakonske podlage, zakonite in legitime?

Po moji presoji je šlo tu ustavno sodišče predaleč, pri čemer mislim na 8. točko njegove odločbe o izbrisanih. Tako kot večina strokovnjakov s področja ustavnega in upravnega prava menim, da bi morale biti vse odločbe izbrisanim izdane na podlagi zakona, ki bi ga v skladu z odločbo ustavnega sodišča sprejel državni zbor. Toda v moderni pravni državi velja načelo, da je odločbe ustavnega sodišča treba spoštovati oziroma izvršiti, kar izrecno določa tudi zakon o ustavnem sodišču, po katerem so te odločbe obvezne. Kljub delni spornosti odločbe ustavnega sodišča ministrstvo sedaj mora izdajati odločbe, pa če nam je to všeč ali ne. To velja še posebej zato, ker nimamo več t. i. tehničnega zakona, ki bi bil vsekakor primernejša in po moji oceni – glede na načelo delitve oblasti – tudi edina ustavno korektna podlaga za izdajanje odločb. S političnega vidika je referendum pokazal, da volivci odločbi ustavnega sodišča v navedenem delu ne priznavajo legitimnosti, kar pa pravno gledano ni relevantno, kajti pri ustavnosodnih odločbah gre za izvrševanje ustave, česar zakonodajni referendum ne more oziroma ne sme preprečiti. Če v tem primeru ne bi izvršili odločbe ustavnega sodišča, bi to pomenilo, da je to mogoče storiti tudi v drugih primerih, ko se nosilci drugih vej oblasti z njegovimi odločitvami ne bi strinjali.

Na sprejetje čaka tudi sistemski zakon. Z njegovo vsebino se koalicija Slovenija ne strinja in je že napovedala referendum

o tem zakonu. Bi lahko s kakšnimi popravki systemskega zakona rešili tudi sporne rešitve pravkar zavrnjenega "tehničnega" zakona?

Glede pobude za referendum o sistemskem zakonu bo v kratkem moralo odločiti ustavno sodišče, zato velja sedaj najprej počakati na to odločitev. Systemski zakon bi sicer lahko uredil tudi materijo, ki sega na področje tehničnega zakona, vendar pa je treba vedeti, da glede na zavrnitev tehničnega zakona na referendumu eno leto ni dopustno uzakoniti takšnih vsebin, ki jih je vseboval tehnični zakon. To pa je le še dodaten absurd, kajti hkrati se temeljna vsebina tehničnega zakona že izvršuje neposredno na podlagi odločbe ustavnega sodišča. Imamo torej situacijo, ko je ustavno sodišče v svoji decembrski odločbi dopustilo zakonodajni referendum, ki je imel v temelju isto vsebino, kot jo določa 8. točka odločbe ustavnega sodišča, to je, da je treba določeni kategoriji izbrisanih izdati dopolnilne odločbe z retroaktivnim učinkom. In če sedaj povzamem izrecno ugotovitev ustavnega sodišča, glede katere sem osebno zelo kritičen, to je, da ima 8. točka njegove odločbe naravo predpisa – pri čemer je misljen "zakoniti predpis" iz 4. odstavka 153. člena ustave –, potem je bil izvedeni zakonodajni referendum dejansko prava zaušnica ustavnemu sodišču. Razveljavil je namreč sprejetje tehničnega zakona, ki vsebuje "zakonske predpise", to je celo predpise višjega ranga, kot je "zakoniti predpis ustavnega sodišča", kajti zakoniti predpis je lahko le podzakonski predpis. V materialnopravnem smislu bi zato lahko celo sklepali, da je, upoštevaje zakon o referendumu, 8. točka odločbe ustavnega sodišča od referenduma dalje nezakonita, čemur pa je seveda treba ugovarjati v formalnopravnem smislu, saj gre za "ustavno" odločbo, ki je formalno nad zakonom. Kakor koli že, celotna zadeva glede izbrisanih ni v čast niti parlamentu niti ustavnemu sodišču, in kot vidimo vsi, močno škodi tudi celotni državi.

Katera je v tej situaciji najprimernejša pot za rešitev vprašanja t. i. izbrisanih?

Ustavni zakon.

Petra Kodra, Mihaela Praprotnik

Italijanska letala nad nami (Stran 8)

Obožuje Cookove otoke (Stran 10)

Podpora z Otoka (Stran 14)

Skupaj z najmočnejšimi (Stran 15)

Samovoljen in neekološki program (Stran 24)

Prilepljeni na državne jasli (Stran 26)

Diana na filmu (Stran 28)

Razkrita skrivnost (Stran 30)

Zakladi kralja Tutankamona (Stran 38)

Gorje pametnemu (Stran 39)

Španska umetnost (Stran 40)

Na poti revolucije (Stran 42)

Pomemben je konec (Stran 48)

Naj zmaga boljši (Stran 55)

Prva slovenska pesnica (Stran 62)

Dvojna merila (Stran 65)

Okrožni partijski sekretar (Stran 66)

Vmešavanje v politiko

Tednik Mladina je pred nedavnim protestiral proti ravnanju Katoliške cerkve, ker je v zadevi "izbrisani" molčala. Zanimivo je, da prav ti kritiki ponavadi ponorijo, kadar se cerkev "vmešava v politiko". Očitno primež dogmatičnega laicizma v Sloveniji vendarle popušča, če nasprotniki cerkvenega "vmešavanja v politiko" zahtevajo od cerkve, naj se opredeli do nekega političnega vprašanja.

Švejk

Tone Rop se je nemirno presedal na stolu in si podpiral glavo. Videti je bil silno zaskrbljen in neprespan. Krvni tlak mu je občasno tako narasel, da se je večkrat sprožil alarm in so zato tisti dan sirene reševalnih avtomobilov tulile malo pogosteje kot ponavadi. Toda brez panike, kot je rekel že Švejk – ni šlo za kakšne zdravstvene težave same po sebi. Tonetu Ropu se je namreč znova zgodilo ljudstvo. Na referendumu je kar 94 odstotkov udeležencev glasovalo proti njegovemu tehničnemu zakonu o izbrisanih. Čeprav interpelaciji proti Kebru in Bohincu nista uspeli, je to našega predsednika vlade spravilo v depresijo. Zaman ga je Biščak prepričeval, da referendum tako ali tako o ničemer ne odloča, zaman mu je Bohinc dopovedoval, da so na volišče šli samo tisti, ki so bili proti, zaman mu je Nikola Damjanič razlagal, da je proti tehničnemu zakonu glasovalo le okoli 30 odstotkov Slovencev, vsi drugi pa so bili za. Niti tolažba Matjaža Hanzka ni pomagala. Nekaj je bilo jasno – še nikoli ni bil noben vladni predlog tako poražen na referendumu, kot je bil ta.

Da je bila mera polna, mu je mešal štrene tudi strankarski kolega Gregor Golobič, ki je začel svojo "bajonetno" retoriko uporabljati tudi znotraj stranke, zato sta se večkrat hudo sporekla in malo je manjkalo, da ni prišel na vrsto kakšen "aufbiks". Sreča pri tem pa je, da spori znotraj stranke ostanejo skriti pred javnostjo. Tudi če bi po nesreči kateri od vidnejših članov stranke umrl, bi tako ali tako časopisi čez nekaj dni poročali, da je ta in ta izginil in ga je gotovo ugrabil Janez Jansa ali Tone Krkovič, saj naj bi bila slednja ugrabila tudi "pojočega majorja" in nastavila čik pod Jelinčičev avto. Skratka, za vsako tegobo znotraj stranke se najde rešitev. To je Ropa nekoliko pomirilo, toda vseeno ga je skrbelo, da ne bi prav on postal kakšna žrtev. Njegovo tarnanje je spet razbesnelo Golobiča, ki mu je kar po elektronski pošti odgovoril, naj za božjo voljo začne enkrat brati prigode dobrega vojaka Švejka. Na Ropov očitok, da so knjige v Sloveniji predrage, mu je Golobič odgovoril, da se bo denar od davka itak vrnil nazaj, od koder je prišel, in da knjiga o Šveju stane manj kot pet jurjev, s katerimi je Rop neuspešno skušal potolažiti obubožane delavce.

Naposled je v Ropovi pisarni zazvonil rešilni telefon. Klical je mali mož iz Murgel in predsedniku vlade prijazno svetoval, naj iz koalicije vrže SLS, ker še ne izpolnjuje pogojev za zlahkno konservativnost. Rečeno, storjeno! Rop je iz vladne koalicije izgnal SLS, ker pa so odstopili tudi trije ministri, je predlagal nove kandidate. In znova je protestiral Golobič, ker mu Rop ni prihranil nobenega ministrskega stolčka. Rop mu je po e-mailu odgovoril: "Pokorno javljam, da te bom po volitvah predlagal za obrambnega ministra, če boš poskrbel, da LDS zmaga."

In tisti trenutek je Slovenija dosegla narodno spravo ...

Gašper Blažič

h-umor

diktafon

"Na volišča so šli tisti, ki so glasovali proti."

(Rado Bohinc je razočaran nad svojimi somišljeniki, ki so ostali doma in za drugačen izid referendumu niso niti mignili s prstom.)

"Odzivi so dobri, kar da človeku neko samozavest, in potem ne zaboli tako zelo, če si kdo v tem prostoru obte obrise noge."

(Režiser Vito Taufer se dobro počuti tudi taktat, ko je ves umazan od čevljev svojih kritikov.)

"Imenovanje novih petih ministrov bo okrepi-lo delo vlade in prispevalo k temu, da se bo Slovenija pripravila na učinkovit vstop v EU."

(Predsednik vlade Tone Rop priznava, da se Slovenija do sedaj ni dovolj učinkovito pripravila na vstop v EU.)

"Moram se zafrkavati, saj je drugače težko trenirati."

(Telovadec Sašo Bertoncelj med treningi noče biti resen.)

"Nisem za to, da bi kaznovali koalicijskega partnerja z izločitvijo iz koalicije."

(Predsednik ZL Borut Pahor znova igra vlogo "črne ovce" v vladni koaliciji in tudi v svoji ZL.)

"Praskanje skozi žep je kar v redu, saj si tudi dekleta stalno popravljajo lase, pa se nihče ne pritožuje."

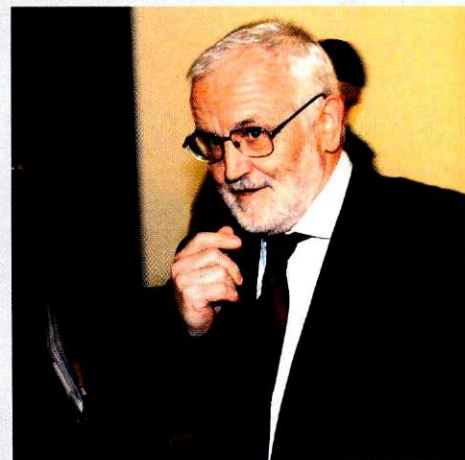
(Charlie iz skupine Busted ugovarja očitkom, da fantje prepogosto segajo z roko v intimne dele telesa.)

"V Abanki ni vodilnega delavca, ki bi igral golf. Zanj je potrebna dnevna svetloba."

(Vito Verstovšek je prepričan, da vodilni v Abanki delajo od jutra do večera, zaradi česar se ne morejo sproščati na velikih travnatih površinah.)

"Novinarji na Popu so se spraševali, ali je SLS sedaj ločena od postelje in mize. Od postelje stoođstotno ni ločena. V koaliciji so se in se bodo še naprej – je..."

(Anonimni bralec Nedeljskega je prepričan, da SLS kljub izključitvi vendarle ni pretrgala vseh stikov z vladno koalicijo, pa čeprav gre le za "posteljne zadeve".)

"Henry Kissinger predava za 100.000 dolarjev. Sam bi predaval enako dobro za 100 dolarjev, a me nihče ne povabi."

(Rektor ljubljanske univerze dr. Jože Mencinger je očitno najkonkurenčnejši profesor. Veliko muzike za malo denarja.)

"Zaradi sneženja v zadnjih dveh dneh pričakujemo zahtevo SDS po odstopu vlade in predčasnih volitvah."

(Izvršni direktor LDS Bogdan Biščak očitno ne obvlada samo vremenske napovedi.)

"Vsi, ki so bili rojeni pred letom 1990, so naši, vsi po letu 1990 pa so Janševi. Janez Janša je bil rojen pred letom 1990, torej je naš."

(Tajnik ZL Dušan Kumer je presenetljivo ugotovil, da je kljub delitvi na rojene pred letom 1990 in rojene po njem cela Slovenija "njihova".)

Skoda pri trgovanju velika

Parlamentarna komisija o ugotavljanju odgovornosti pri nakupu in prodaji električne energije, vodi jo Branko Kelemina, je izdelala končno poročilo, v katerem je razkrila domnevno povzročeno gospodarsko škodo v sistemu slovenskega elektrogospodarstva. Pri sprejemanju poročila poslanci vladajoče koalicije niso želeli sodelovati, po razkritjih pa so se javno zelo burno odzvali nekateri glavni oblikovalci energetske politike v času odklopa električne energije iz Jedrske elektrarne Krško (JEK) sosednji Hrvaški. Spomnimo, da je Slovenija sosednji državi ustavila dobavo energije iz JEK julija 1998, s čimer so v JEK nastali viški energije. Eles, takrat ga je vodil Ivo Banič, je bil primoran to energijo kupovati in jo nato prodati. Za kilovatno uro energije je JEK plačeval 5,34 tolarja, nato pa jo je prodajal po 2,6 tolarja za kilovatno uro, zaradi česar je nastala velika izguba, ki so jo bili primorani poravnati drugi odjemalci energije. Člani komisije ugotavljajo, da je bila "to tržna

Pri trgovanju z električno energijo iz JEK je bila povzročena velika škoda.

logika velikih menedžerjev slovenskega prostora in njihovih asistentov! Za dosežke je bil Banič tudi nagrajen: nadzorni svet Elesa pod vodstvom Roberta Goloba mu je za uspešno poslovanje v letu 1999 določil nagrado v višini 2,34 milijona tolarjev neto". Ko je bil nato v drugi polovici leta 2000, v času t. i. Bajukove vlade, direktor Elesa Vitoslav Türk, je ta dokaj hitro dosegel novo prodajno ceno elektrike na italijanski trg. Prodajal jo je po 8,4 tolarja za kilovatno uro. Njemu nadzorni svet Elesa ni prisodil nagrade, ampak ga je v zahvalo četrti Drnovškova vlada po posredovanju Roberta Goloba postavila na cesto. V vodstvu parlamentarne komisije zdaj pravijo, da "Banič, Golob in Korošec trdijo, da prodaja elektrike po višjih cenah, kot je 2,6 tolarja, ni bila mogoča, ker je izvoz po višjih cenah mogoč le med državami članicami EZ". V komisiji so ugotovili, da te trditve niso resnične, Slovenija pa svoje geografske prednosti ni znala ali hotela izkoristiti. Drugim so na Elesu skoraj zastoj oddajali slovenske transportne poti, ti pa so nato po njih elektriko po bistveno višjih cenah od slovenskih prodajali v Italijo. Komisija zato ugotavlja, da bi Slovenija lahko s dobičkom trgovala z elektriko tudi v letih pred odklopom JEK, s tem da bi jo kupovala pri tujih operaterjih in jo po višji ceni prodajala italijanskemu operaterju. V. K.

Našla se je Ruparjeva kaseta

V eni izmed prejšnjih števil smo se spraševali, kje je kaseta, na kateri naj bi bil posnet pogovor, v katerem naj bi bila člana lokalnega odbora tržiške LDS leta 1996 poskušala podkupiti tržiškega župana Pavla Ruparja, da bi podprl izvolitev mandatarja Janeza Drnovška. Kot smo pisali, naj bi bili po takratnem zatrjevanju ministrstva za notranje zadeve in policije kaseto poslali na strokovno analizo v tujino, vendar se je pred kratkim izkazalo, da je bila kaseta v resnici ves čas doma. To je v parlamentu v odgovoru na vprašanje poslanca SDS Franca Pukšiča potrdil minister Rado Bohinc in ob tem še dejal, da je policija leta 1997 kaseto poslala kranjskemu okrožnemu državnemu tožilstvu. Generalno državno tožilko Zdenko Cerar smo povprašali, ali slednje drži in ali bo tožilstvo kaseto, zdaj ko je preiskava v zvezi z njo končana, vrnila Ruparju. Cerarjeva nam je pred dnevi odgovorila: "Kaseto je shranjena na Okrožnem državnem tožilstvu v Kranju. O njeni vrnitvi bo odločalo Okrožno državno tožilstvo v Kranju, če bo poslanec to zahteval." Še bolj kot to je zanimiv od-

Kaseto je shranjena na Okrožnem državnem tožilstvu v Kranju.

modrosti tedna

"Da (državni zbor, op. ur.) brez razloga zavrne nekoga, ki ni kandidat za politični položaj in ima vsa potrebna priporočila, ni samo neresno, ampak pomeni tudi nezaupanje v institucijo predsednika države."

(Tožilka Barbara Brezigar)

"Na vsak način pa je sporno, da se je javno hvalisal, da ne gre volit, sam predsednik države. Tako kot vsi drugi je imel o referendumu mnenje. Toda kot prvi med enakimi si ne bi smel privoščiti, da ne gre volit."

(Publicist Marko Crnkovič)

Slovenija pred evropskim sodiščem

Evropsko sodišče za človekove pravice je razsodilo, da je pristojno za odločanje o tožbi hrvaških varčevalcev nekdanje zagrebške podružnice Ljubljanske banke proti Sloveniji. Sodišče bo tako ocenilo upravičenost pritožb treh hrvaških varčevalcev, in če bo ugotovilo, da so jim bile kršene pravice, bo morala Slovenija krivice odpraviti. To ne pomeni nič drugega, kot da bo morala poplačati zahteve varčevalcev. Naj spomnimo, da trije hrvaški varčevalci trdijo, da so jim s tem, ko ne morejo do svojih prihrankov, kršene njihove temeljne človekove pravice do lastništva in uživanja svojega premoženja, o čemer govori tudi 1. člen 1. protokola k Evropski konvenciji o človekovih pravicah. Nadalje zatrjujejo, da so žrtve diskriminacije na podlagi nacionalnosti, saj so slovenski varčevalci v omenjeni banki lahko dvignili svoje prihranke. Odločitev evropskega sodišča, da bo razsojalo o

Evropsko sodišče za človekove pravice bo odločalo o hrvaških varčevalcih nekdanje LB.

govor na naše vprašanje, s kakšnimi argumenti je tožilstvo ugotovilo, da na kaseti ni bilo posneto uradno pregonljivo dejanje. "Na sestanku kolegija tožilstva, ki ga je vodil Anton Drobnič, je bilo sprejeto stališče, da aktivnosti poslanca pri volitvah predsednika vlade ni mogoče opredeliti kot uradno dejanje v smislu takrat veljavnih določil čl. 267 in 268 KZ. Argument za takšno stališče je zakonska opredelitev vloge poslanca pri volitvah predsednika vlade, po kateri poslančeva pravica glasovati za katerikoli predlog ali pa sploh ne glasovati ne more biti 'uradna dolžnost', kot znak kaznivega dejanja." Kaj naj bi to pomenilo, nam seveda ni jasno, domnevamo le, da to pomeni, da poskus podkupovanja poslanca ni kaznivo dejanje! A. K.

omenjeni zadevi, pomeni, da je sodišče zavrnilo vse ugovore, ki jih je pripravila slovenska stran. Seveda pa se je treba zavedati, da takšna odločitev sodišča še ne pomeni končne rešitve zadeve. Veliko zadev se je v času, ko se je postopek začel pred sodiščem, že spremenilo. Vmes je bil podpisan nasledstveni sporazum, ki so ga ratificirale vse države naslednice, z njim pa so pravna dejstva že jasnejša, kot so bila v času vložitve tožbe. Zaskrbljuje to, da bi se zaradi zdajšnjih okoliščin lahko vsul plaz tožb zoper Slovenijo, kar bi nas v najslabšem primeru po izračunih enega od odvetnikov hrvaških varčevalcev lahko stalo 1,3 milijarde evrov. M. P.

Italijanska letala nad nami

Slovenija je konec marca dokončno vstopila v Severnoatlantsko zaveznitvo, s tem pa je bil dosežen eden od dveh prednostnih zunanje-političnih ciljev države. Odločitev za kolektivno obrambo zagotovo ni bila lahka, saj bo treba iskati kompromise z drugimi članicami in hkrati varovati nacionalne interese. Toda ne smemo prezreti, da prav kooperativnost med različnimi članicami Nata zagotavlja večjo varnost pred zunanjim sovražnikom, s tem pa tudi cenejšo obrambo za posamezno članico, saj bo zveza Nato prevzela tudi odgovornost za varovanje zračnega prostora Slovenije, ki poleg Estonije, Litve in Latvije nima zadostnih zmogljivosti, da bi zadovoljivo varovala svoj zračni prostor. Ker bojne zmogljivosti Slovenske vojske obsegajo le nekaj lahkih bojnih letal in helikopterjev, ni presenetljivo, da je prišlo do dogovora, da ena od dosedanjih članic zveze Nato prevzame nadzor nad slovenskim zračnim prostorom. To nalogo bo v prihodnje opravljala Italija.

Izbira italijanskega vojaškega letalstva za varovanje slovenskega zračnega prostora pa odpira različ-

plodnih tleh iredentizma, nacionalističnega in protislovensko usmerjenega gibanja, zaradi katerega sta morala bežati tržaški škof Andrej Karlin in goriški škof Francišek B. Sedej. Kasneje, po vzponu fašizma, je prišlo do rapalske pogodbe, s katero je Italija dobila vso slovensko Primorsko, Istro in Reko, s tem pa se je

začela tudi nasilna italijanizacija slovenskega prebivalstva. Leta 1941 je prišlo še do italijanske okupacije t. i. Ljubljanske pokrajine, ki je kasneje privedla do množičnih požigov vasi in pobojev civilnega prebivalstva. Zanimivo (in hkrati tragično) je, da so italijanski vojaki po kapitulaciji fašistične Italije s svojim topništvo pomagali partizanom pri uničevanju postojank vaških straž, tistih vojaških formacij torej, ki so jih komunisti razglašali za najtesnejše okupatorjeve sodelavce. V novejši zgodovini se lahko spomnimo na ovire z italijanske strani, ki so privedle do privolitve v razvpiti španski kompromis.

Seveda ne želim čez mero obremeniti Italije za vse te grozote, ki so

Omejevanje demokracije

Minuli teden so poslanci v državnem zboru razpravljali o ustavnih spremembah. Med njimi je tudi predlog za spremembe na področju referendumske ureditve. In ker se v zadnjem času precej ukvarjamo z referendummi, je prav, da pogledamo, kakšne spremembe so predlagane in kaj bi pomenile.

državljanke in državljani korigiramo predlagane odločitve, preden jih državni zbor sprejme, ker si želimo, da bi bile drugače urejene, kot so predlagane. Do sedaj smo imeli v Sloveniji štiri predhodne referendume, in sicer referendum o TET 3, o vračanju vlaganj v razvoj telefonije, o organiziranosti slovenskih železnic v pri-

Poskus omejevanja referendumov pomeni omejevanje pravic državljanov in večjo svobodo vladajočih.

V 3. členu Ustave RS je zapisano, da ima v Sloveniji oblast ljudstvo in da jo državljani in državljanke izvršujejo neposredno in z volitvami. Kaj pomeni, da ljudstvo izvršuje oblast z volitvami, je jasno že samo po sebi in ni potrebe po tolmačenju. Nekako manj jasno pa je, kaj pomeni, da ljudje izvršujejo oblast neposredno. To ne pomeni nič drugega kot to, da lahko državljani in državljanke izvršujejo oblast tudi s pomočjo enega najbolj demokratičnih instrumentov, ki mu pravimo referendum.

Preprosto povedano gre za instrument, s katerim lahko ljudstvo korigira parlamentarno politično odločitev. In prav pri korigiranju bodisi predlogov za ureditev nekega vpraša-

hodnje in o obratovanju trgovin ob nedeljah. Z izjemo enega referenduma (tistega o železnicah) je bila volja ljudstva drugačna od volje vladajoče večine. Slednja je morala kloniti in se sprijazniti s tem, da ljudstvo ne odobrava njenega početja. Tudi izidi večine drugih, naknadnih, referendumov kažejo na to, da se vladajoča elita čedalje pogosteje napačno odloča in sprejema za državljane in državljanke nesprejemljive odločitve.

Očitki na račun referendumskega odločanja so neupravičeni. Da je predhodni referendum slovenska posebnost, ne drži, ker ga poznajo npr. tudi v Švici, v državi s precej daljšo demokratično tradicijo, kot je v Sloveniji. Tudi na očitke, da so referendumi dragi, se da uspešno odgovarjati, kajti marsikatera posledice, do katerih bi prišlo, če ne bi bilo referenduma, bi nas stale več, kot stane referendum. Neresno pa je govoriti, da se referendumi zlorablajo, saj v Sloveniji še ni bilo referenduma, ki ne bi bil upravičen. Vsekakor pa drži, da vsak poskus omejevanja referendumov na eni strani pomeni omejevanje pravic državljanov in državljanov, na drugi pa daje večjo svobodo vladajočim pri vladanju.

Dolgoročno bi bilo bolje, če bi nadzor nad slovenskim nebom opravljala ameriška letala.

ne dileme, in to predvsem zaradi slabih zgodovinskih izkušenj z Italijani. Spomnimo se leta 1915, ko je prišlo do razmaha soške fronte, enega najbolj krvavih bojišč v prvi svetovni vojni. Le redki zgodovinarji vedo, zakaj je sploh prišlo do spopada med vojskama Avstro-Ogrske in Italije. Jasno je bilo, da je že tedaj šlo za apertite po slovenskem ozemlju. Zgovorno pa je dejstvo, da je do tega prišlo dve leti pred vzponom fašizma v Italiji. Fašizem je dejansko zrasel na

se dogajale v slovenski zgodovini. Problem je drugje. V Italiji mnogi še niso prebavili grenke pilule fašizma in širjenja italijanskega prostora navzven, kar potrjujejo neprestane težave slovenske manjšine v Italiji. Sreča pri vsem tem je, da bo italijansko letalstvo na slovenskem nebu delovalo pod poveljstvom zveze Nato. Vseeno pa bi bilo morda dolgoročno bolje, če bi nadzor nad slovenskim nebom opravljala ameriška letala.

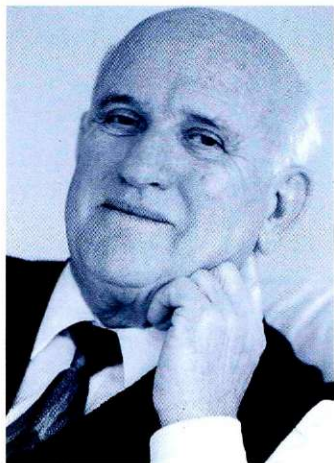
Gašper Blažič

nja, bodisi že sprejetih odločitev prihaja do slabe volje vladajoče večine, ki ne more sprejemati in uveljavljati takšnih odločitev, ki bi ji bile všeč. Nad sabo imajo nadzornika in to je ljudstvo.

Vladni predlogi za spremembo referendumske ureditve gredo v to smer, da bi se ta omejila oziroma zmanjšala. Zato predlagajo precej korenite spremembe referendumskega odločanja. Med drugim predlagajo, da se odpravi predhodni zakonodajni referendum, tisti torej, na katerem

Mihela Praprotnik

Dr. Janez Jerovšek

Založba Družina je v preteklem letu izdala zelo zanimivo knjigo škofa Antona Vovka z naslovom V spomin in opomin. To so osebni škofovi zapiski, ki jih je pisal od leta 1945 do 1953, in so ne nadomestljiv in nov dokument za vse tiste, ki bodo verodostojno pisali povojno zgodovino Slovenije. Slovenski mediji, predvsem Delo in nacionalna RTV, nam kot državno zgodovino vsiljujejo ponaredek povojne zgodovine izpod peresa zgodovinarja Boža Repešta. Ta zgodovina hoče legitimirati obstoječo liberalno-partijsko oblast. In ker gre pri zgodovini za vrednote, so režimski mediji tukaj bolj občutljivi kot na katerem koli drugem področju.

Kot mi je znano, se je na knjigo škofa Vovka s temeljito študijo odzval dr. France Bučar in jo poslal uredništvu Dela, to pa je seveda ni objavilo. Izšla je vsaj v Družini (7. 3. 2004).

Škof Anton Vovk nam je v spominih prikazal tiste dogodke in tistega duha časa, ki smo jih v veliki meri pozabili bodisi zanje zaradi enosmerne šolske in medijske indoktrinacije nismo vedeli. Nismo vedeli, kolikšen boj se je v času socializma bil med partijo in Katoliško cerkvijo in s kakšno odločnostjo, pogumom, tveganjem in predvsem moralno močjo je ta boj vodil škof Vovk. V teh zapisih nam prikazuje, kako ga je Ozna

O škofu Antonu Vovku

zasiševala, mu grozila z zaporom, delala pri njem preiskave, ga zasledovala, organizirala proti njemu nevarne in grozeče demonstracije, kako ga je naščuvana drhal polila z bencinom in zažgala, kako so zapirali njegove najozje sodelavce in kako so samo v ljubljanski škofiji zaprli več kot sto duhovnikov. Iz teh mučnih dogodkov lahko ugotovimo, da je škof Vovk kljuboval vodstvu partije in njeni Ozni v času najhujšega preganjanja Katoliške cerkve na Slovenskem. Ko danes to beremo, se čudimo, kako je cerkev vse to vzdržala.

V škofovih zapiskih občudujemo njegovo moralno moč in skupaj u Bučarjem ugotovljamo, da je v tem neenakem boju zmagala Katoliška cerkev na čelu s škofom Vovkom. Komunistem je propadla, cerkev pa je ostala, čeprav oslabiljena, vendar opogumljena, da dobi nazaj "neodtujljive božanske pravice," ki jih je že 29. julija 1947 zahtevala od zvezne vlade v Beogradu. Če danes analiziramo spomenico jugoslovanskih škofov iz tistega časa, ugotovimo, da cerkev od nekaterih vrednot in svojih dogem oziroma resnic ni odstopila. Zahteve nadškofa Franca Rodeta glede verskega pouka in drugih cerkvenih dejavnosti predstavljajo kontinuiteto teh vrednot in zahtev, od katerih cerkev ne bo nikoli odstopila. Zahtevala bo status in rešitve, kakršne veljajo v večini evropskih držav. In pripravljena je čakati. Čakala je pol stoletja, da je komunizem propadel, in to dočakala. Čakala bo naprej, ko bodo režimi odhajali, ona pa bo ostala in znova zahtevala to, do česar je kot največja in najmočnejša civilna družba upravičena.

Ko danes beremo natančno zapisana zašliševanja škofa Vovka, ki so se vrstila v dokaj enakomernih intervalih, bomo v številnih stališčih Ozne, ki so bila stališča tedanjega najvišjega partijskega vodstva, našli nekatere vzporednice z današnjimi liberalno-partijskimi stališči naše oblasti do Katoliške cerkve. Seveda ta oblast ne razpolaga z nasiljem, s kakršnim je razpolagala partija. Obkrožena je z evropsko parlamentarno demokracijo in njenimi vrednotami, ki s partijskimi vrednotami nimajo ničesar skupnega. Če ne bi bili obkroženi z Evropo in bili od nje tudi čedalje bolj nadzorovani, bi obstoječa oblast podivjala z nasiljem, čeprav bi ga izvajali subtilneje, predvsem prek vsiljevanja svojih kadrov na vsa področja ekonomskega, družbenega in vrednostnega življenja.

Takoj po vojni je imela partija boljševiški totalitarni koncept urejanja družbe, v kateri ima vodilno vlogo, vse druge organizacije pa morajo sprejeti njeno vodilnost in njen program. Tako postane celotna civilna družba s svojimi organizacijami satelit in pomožni instrument partije. Vsako organizacijo je vodila partija, od množične organizacije, kot je bila OF (kasneje SZDL), do Rdečega križa in do najmanjšega filatelističnega društva. Ostala je samo ena organizacija, ki je ni mogla podrediti in ki njene vodilnosti ni priznavala. To je bila Katoliška cerkev. Partija je svoje nasprotnike razglasila za sovražnike in jih po vojni fizično likvidirala. To je naredila z domobranci, s tistimi, ki so poskušali ustanoviti opozicijske stranke, kot je to storila z Nagodetovo skupino. Pri cerkvi pa takšna likvidacija ni prišla v poštev, ker cerkev ni samo organizacija z mednarodnimi koreninami, temveč tudi občestvo vernikov. Zato si je najvišje partijsko vodstvo izdelalo postopen način uničevanja cerkve in vernikov. Pol stoletja nihče ni mogel narediti pomembne poklicne kariere, če je bil spoznan za vernika.

Kako si je partija zamislila izvedbo svojega cilja, piše dr. France Bučar: "Povsem drugačno metodo razreševanja zahteva tujek, ki ga predstavlja versko prepričano in v veri zasidrano prebivalstvo. Metoda fizične odstranitve v tem primeru ne pride v poštev, ker je neizvedljiva. Kar pa je po njenem mnenju izvedljivo in hkrati nujno, je uničenje cerkve kot

Čakala bo naprej, ko bodo režimi odhajali, ona pa bo ostala in znova zahtevala to, do česar je kot največja in najmočnejša civilna družba upravičena.

organizacije in duhovništva. Cilj je povsem jasen, izvedba pa po potrebi tudi po posameznih fazah. Cerkev kot organizacijo je treba najprej odtrgati od njene matice, Vatikana, uveljaviti suverenost države tudi nad njeno notranjo organizacijo, zagotoviti pristojnost države, da daje soglasje k imenovanju vse cerkvene hierarhije, dobiti nadzor nad njenimi gmotnimi potrebami in čim bolj onemogočiti dotok duhovniškega naraščanja. S tem bi bile postavljene potrebne kretnice, da bi razvoj tekel postopno, a zanesljivo v likvidacijo cerkve kot organizacije. Drugi del naloge, uničenje duhovništva, je dopolnilni del celotnega načrta. Fizična likvidacija praviloma ne pri-

de v poštev, ker bi imela preveč stranskih negativnih učinkov, čeprav v načelu v posameznih primerih tudi ni izključena. Primernejša metoda je z dolgotrajnimi zapornimi kaznimi čim večjega števila duhovnikov in različnimi šikanami onemogočiti delovanje cerkve, dejansko odpraviti stik cerkve z verniki in jo postopoma kot organizacijo obglaviti."

Škof Anton Vovk v spominih opisuje, kako je ta satanski načrt preprečeval, koliko je tvegjal in pri tem z nadmočnim nasprotnikom zmagal. Na eni strani je bilo vodstvo partije z vsemi resursi in vsemi vrstami nasilja, na drugi strani škof Vovk z vrednotami in Vatikanom kot edinimi sredstvi obrambe. V pogovorih, ki jih je imel s takratnim notranjim ministrom Borisom Kraigherjem in drugimi predstavniki oblasti, predvsem pa z zašliševalci Ozne, je ta neenaki boj podrobno opisan in predstavlja najbolj živo demonstracijo nepravne države, v kateri nekaj ljudi na vrhu partije o vsem samovoljno odloča.

Naj iz teh razlogov navedemo zgodovinski pomen škofa Antona Vovka, ki mu ga je dal dr. Bučar in mimo katerega ne bo mogel noben verodostojen zgodovinar, ki bo pisal o tem obdobju. "Komunizem je izgubil bitko za boljševizacijo Slovenije v konfrontaciji s škofom Vovkom. Ob njegovem vztrajanju se je zlomil. To pa je za Slovenijo v bistvu novo spoznanje: pred boljševizacijo je Slovenijo rešila Katoliška cerkev, in to neposredno po prevzemu državne

oblasti s strani partije ... Osebnost, ki je v največji in odločilni meri vplivala na razvoj slovenske družbe na najbolj kritični, prelomni točki njenega oblikovanja v sredini preteklega stoletja, s tem da je svojo dejavnostjo in pogumom ustvarila temelj, na katerem so nadaljevali vsi tisti, ki so si prizadevali za svobodno družbo in samostojno Slovenijo, je bil prav škof Vovk. Dal jim je tudi osebni zgled ... Če bi bilo komu treba postaviti spomenik kot najpomembnejši osebi prejšnjega stoletja, ki je odločno posegla v usodo slovenskega naroda za prehod v samostojno in svobodno družbo, je to vsekakor škof Vovk. Slovenski narod ostaja njegov trajni dolжник."

Obožuje Cookove otoke

STOJAN AUER

Ime in priimek?

Stojan Auer.

Kdaj ste prišli na svet?

15. 3. 1964.

Kako bi označili svoj značaj?

Vse, kar je tipično za ljudi, rojene v znamenju rib ...

Ste bogati?

Po značaju.

Verjamate v Boga?

Da.

S čim se prevažate?

Daewoo chairman.

Kaj poleg vodenja zasebne televizije še počnete?

Delam tudi na radiu NET FM.

Zakaj ste se odločili, da boste posneli videospot za Duo Platin?

Ker je na nacionalki predvidenih 3,8 milijona tolarjev "čudežno izginilo".

Za kakšen spot gre? Bodo v njem kakšna presenečenja?

Vse bo po vzoru Adama in Eve – jabolka in kače ...

Kateri je vaš največji življenjski uspeh?

Morda rojstvo hčere Sandre.

Dan, ki bi ga najraje izbrisali iz življenja?

Odhod v JLA.

Vaše najljubše dnevno opravilo?

Spanje.

Skriti kotiček?

Savna.

Hobi?

Potovanje.

Vaš stan je?

Zakonski.

Otroci?

Hčerka – 18 let.

Najljubši kos oblačila?

Kravata.

Najljubša jed?

Lepo zapečen rarog.

Najljubša pijača?

Kozarec rdečega vina.

Sanjske počitnice brez omejitev?

Cookovi otoki – Aytutaki.

Pesnik, ki ga ne morete pozabiti?

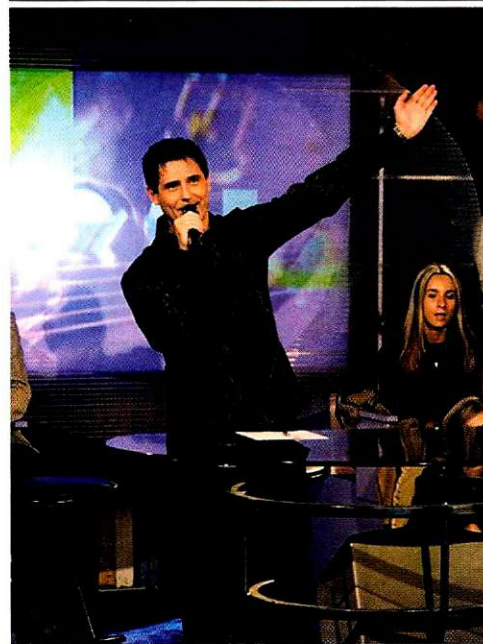
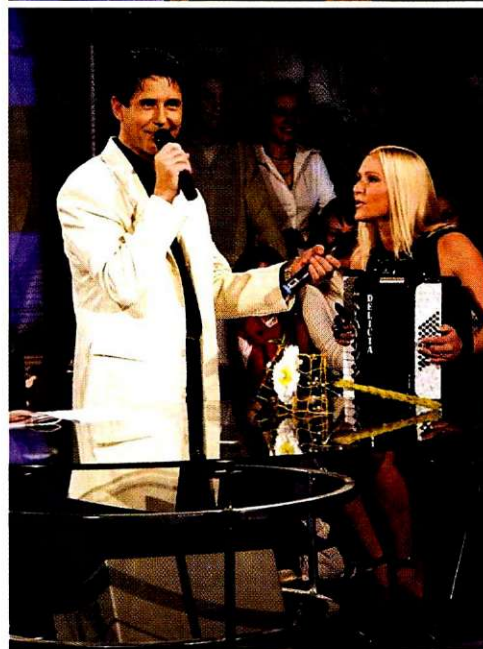
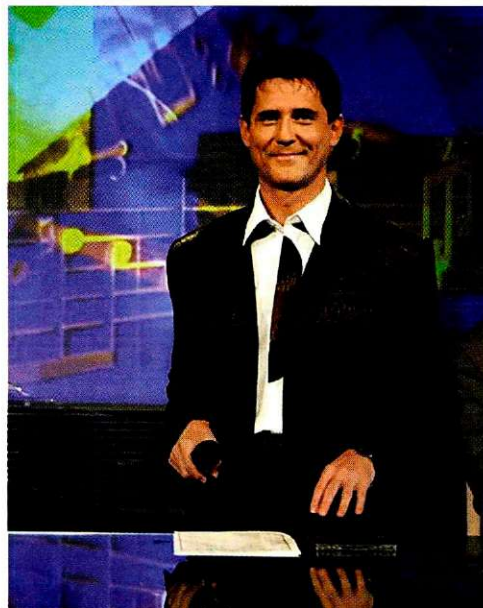
Prešeren.

Knjiga vašega življenja?

Iz dnevnika milijonarja.

Film, ki vas je spravil v solze?

Maratonci tečejo zadnji krog.

Iz Slovenije v Haag?

Zmeraj bolj se približuje dan, ko bo Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije. Razumljivo je, da bo z vključitvijo v Evropsko unijo v njene organe odšlo precej Slovencev. Tako bo za evropskega komisarja imenovan dosednji minister za evropske zadeve Janez Potočnik, Slovenija pa bo dobila tudi nacionalnega predstavnika v Eurojustu, ki koordinira delovanje sodnih oblasti držav članic EU, in sodnika za varstvo osebnih podatkov v skupnem nadzornem telesu EU.

Neuspešna kandidatura Brezigarjeve in Šturma

Za omenjeni funkciji sta marca kandidirala vrhovna državna tožilka Barbara Brezigar in nekdanji ustavni sodnik in direktor Inštituta za pravo človekovih pravic dr. Lovro Šturm, ki ju je državnemu zboru predlagal predsednik države Janez Drnovšek po poprejšnji privolitvi vlade in sodnega sveta. Kljub Drnovškovega priporočilu nobeden od kandidatov ni dobil potrebne večine. Potrebni 46 glasov je dobil le kandidat za sodnika na Evropskem sodišču dr. Marko Ilešič. Barbaro Brezigar je podprlo samo 30 poslancev, čeprav je parlamentarna mandatno-imunitetna komisija načelno podprla njeno kandidaturo (z izjemo Maksimilijana Lavrinca, poslanca Liberalne demokracije Slovenije, ki je Brezigarjevi očital nestrokovnost in ravnanje v aferi Depala vas pred desetimi leti). Lovro Šturm je prejel 37 glasov.

Vnovična kandidatura

Zavrnitev Barbare Brezigar in Lovra Šturma je bila veliko presenečenje, saj so predstavniki poslanskih skupin dajali vtis, da spoštujejo predlog predsednika države, tajno glasovanje pa je pokazalo, da večina poslancev ni upoštevala priporočila predsednika države. Barbara Brezigar je v intervjuju za Nedeljski dnevnik ravnanje državnega zbora ocenila zelo kritično, češ da gre za "skrajno neresno in neodgovorno delo državnega zbora, za sprenevedanje in dvoličnost, ko se na glas reče eno, naredi pa drugo". Po besedah Brezigarjeve bi moral predsednik države na tako početje odločno odgovoriti. Kljub razočaranju pa Brezigarjeva in Šturm nista vrgla puške v koruzo, saj sta znova napovedala svojo kandidaturo in tako dala državnemu zboru možnost "popravnega izpita". Rok za vložitev kandidatur se je iztekel v torek, 13. aprila, do zaključka redakcije pa ni bilo znano, ali se je za razpisani mesti prijavil še kdo.

Kaj bi pomenil odhod Barbare Brezigar?

Napoved Barbare Brezigar, da bo kandidirala za slovensko predstavnico v Eurojustu, je izzvala precej negotovanja v vrstah SDS in NSi, saj naj bi se bil s tem odmaknil morebitni vstop Barbare Brezigar v aktivno politiko, kjer bi lahko unovčila politični kapital, ki ga je pridobila na predsedniških volitvah. Kljub temu se je Barbara Brezigar odločila, da za zdaj (!) nadaljuje delo v stroki, vendar kaže, da v politiki še ni rekla zadnje besede, čeprav jo od nje odvrčajo prav poskusi diskvalifikacije in delitev ljudi na "naše" in "njihove". Nekateri politični analitiki menijo, da je dolgoročno bolje, da gre Barbara Brezigar v Evropo, se po nekaj letih vrne in vstopi v politiko z izkušnjami, pridobljenimi v Evropi. Kljub vsemu pa v koaliciji Slovenija niso preveč zadovoljni z napovedjo Brezigarjeve o kandidaturi za Eurojust, zaradi česar so se v javnosti pojavile celo špekulacije, da so bili prav poslanci SDS ter NSi tisti, ki na tajnem glasovanju Brezigarjeve niso podprli, da bi jo zadržali doma. Te namige odločno zavračajo v SDS in v NSi pa tudi Brezigarjeva sama. Predsednik SDS Janez Janša je v intervjuju za Ampak dejal, da je odločitev Barbare Brezigar za kandidaturo v Eurojustu zanj "največje razočaranje tega stoletja". "Barbara Brezigar namreč s svojo moralno integriteto predstavlja upanje skoraj pol milijona ljudi, ki so glasovali zanjo in jim ni vseeno, kaj bo s Slovenijo. Za mnoge med njimi to upanje ni samo abstraktno in politično, temveč tudi eksistenčno. Verjeli so besedam o tem, da si vsi in ne samo nekateri zaslužimo boljšo prihodnost," je odločitev Brezigarjeve za Ampak komentiral Janez Janša.

Preračunljivost vladajoče elite

Drugo vprašanje pa je, kaj odhod Barbare Brezigar v Haag, kjer ima Eurojust svoj sedež, pomeni za vladajočo nomenklaturo in ali se LDS in ZL zavedata dolgoročnih posledic nekajletne evropske kariere "sporne" tožilke, ki bi po vnovičnem prihodu v Slovenijo lahko posegla v politiko. Na to vprašanje je težko odgovoriti, zato je tudi usoda vnovične kandidature Brezigarjeve zelo negotova. Vnovična zavrnitev ne bi smela preveč razveseliti tistih, ki si želijo, da Brezigarjeva ostane doma, saj bi to lahko pomenilo celo njeno dokončno slovo od politike, če bi prišla do spoznanja, da ni mogoče premagati prevladujoče drže, ki teži k ločevanju politike od morale.

Gašper Blažič

Se Barbara Brezigar le začasno poslavlja od politike?

Usoda vnovične kandidature vrhovne državne tožilke Barbare Brezigar je zelo negotova, saj je težko predvideti preračunljivost vladajočih strank. Vnovična zavrnitev ne bi smela preveč razveseliti tistih, ki si želijo, da Brezigarjeva ostane doma, saj bi to lahko pomenilo celo njeno dokončno slovo od politike, če bi prišla do spoznanja, da ni mogoče premagati prevladujoče drže, ki teži k ločevanju politike od morale.

Kaj se v zadnjih tednih dogaja s slovensko oblastjo? Tik pred vstopom v Evropsko unijo, ko bi morala imeti Slovenija stabilno in zanesljivo oblast, le-ta razpada. Več kot tretjina vseh ministrov se bo štirinajst dni pred uradnim članstvom Slovenije v EU zamenjala, in to v resorjih, ki spadajo med najbolj ranljive.

Vlada bo, če bo šlo vse po predvidenem scenariju, 19. aprila imela pet novih ministrov. Tone Rop je že pred časom v državni zbor vložil predloga za dva nova ministra, katerih stolčka se bosta spraznila zaradi odhoda

Odstop ministrske trojke

dosedanjih ministrov na druge funkcije, v petek pa je v državni zbor poslal predloge še za tri nove ministre, ki bodo zasedli stolčke ministrov Slovenske ljudske stranke. Lahko bi rekli, da smo bili v zadnjih dveh tednih priče pravi kadrovske zmešnjavi v vladi. Vse skupaj se je začelo po glasovanju o interpelaciji zoper ministra za zdravje Dušana Kebra in ministra za notranje zadeve Rada Bohinca. Velika vladna koalicija pri glasovanju o interpelaciji zoper omenjena ministra ni bila enotna. Krivec za vladno neenotnost pa je Slovenska ljudska stranka (SLS), ki se je odločila glasovati po svoje oziroma tako, kot se ji je zdelo najprimerneje. In če se je ravnanje pri interpelaciji zdelo

primerno SLS, ga kot takega ni ocenil predsednik vlade in LDS Tone Rop. Glede na svojo hitro užaljenost in skromen posluš za drugače misleče se je hitro odločil, da je treba neposlušnost kaznovati. Vprašanje je bilo, kakšno kazen naj izbere. Odločil se je za najstrožjo – SLS nima več kaj iskati v veliki vladni koaliciji. To svojo odločitev je brez odlašanja uresničil. Enostransko je odpovedal koalicijsko pogodbo, in to na precej nenavaden način. O svoji odločitvi, da v prihodnje v veliki vladni koaliciji ne bo več SLS, da pa bi njeni trije ministri, prometni minister Jakob Presečnik, pravosodni minister Ivan Bizjak in kmetijski minister Franci But, še naprej opravljali ministrsko

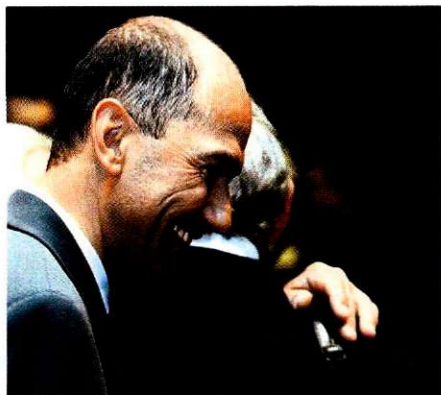
delo, je predsednika SLS Janeza Podobnika seznanil kar po telefonu.

Rop in Pahor se razhajata

Podobnik je bil nad Ropovo odločitvijo presenečen iz več razlogov. Prvič zato, ker je prišlo do enostranskega odstopa od koalicijske pogodbe, in drugič, ker je Rop predlagal, da bi trije ministri iz SLS ostali na svojih položajih v vladi. Ko je od predsednika Ropa želel izvedeti, kateri člen v koalicijski pogodbi govori o tem, mu menda Rop ni znal odgovoriti, kar se Podobniku ne zdi čudno, saj takšnega člena v koalicijski pogodbi ni. Rop se je torej odločil po svoje, kot je to že v navadi. Očitno se ni preveč oziral na koalicijski partnerici združeno lis-

to (ZLSD) in stranko upokojencev (DeSUS). Predsednik prve, Borut Pahor, namreč nad tem, da bi SLS izključili iz koalicije, ni bil navdušen, kar je tudi javno povedal. "Nisem za to, da bi kaznovali koalicijskega partnerja z izločitvijo iz koalicije," je bil jasen Pahor, ki se v nasprotju s predsednikom vlade zaveda, da prepri in nespo razumi škodijo tako vladi kot državi.

Če se je Rop že odločil, da bo SLS vrgel iz vlade, potem je precej nenavada njegova odločitev, da ministrom stranke, ki jo je izključil iz koalicije, predlaga, da še naprej ostanejo na svojih položajih. Za Ropa bi bilo seveda to najpreprosteje, saj mu ne bi bilo treba pol leta pred iztekom mandata in slab mesec pred vstopom

Predsednik SDS Janez Janša vidi kot najprimernejšo rešitev pri nadomeščanju ministrov, da resorje prevzamejo državni sekretarji, ki stvari poznajo.

Po prvih informacijah naj bi bili v NSI nezadovoljni z vsemi tremi kandidati, ki bodo zamenjali ministre SLS, se najbolj neprimerna pa sem jim zdi Zdenka Cerar.

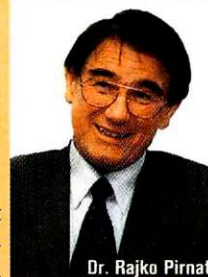

Predsednik Liberalne demokracije Slovenije Tone Rop in predsednik združene liste Borut Pahor nista istega mnenja glede izključitve SLS iz vladne koalicije. Pahor takšne rešitve ne zagovarja.

O možnosti predčasnih volitev

Ne zdi se verjetno, je pa mogoče

Pravni strokovnjak dr. Rajko Pirnat o vprašanjih, povezanih z menjavo ministrov v vladi, o vladni krizi, morebitnih predčasnih volitvah in o napovedi o oblikovanju vlade v senci.

Dr. Rajko Pirnat

V vladi se bo, kot vse kaže, zamenjalo pet ministrov, kar predstavlja tretjino vseh ministrov. V nekaterih državah v primeru zamenjave tretjine ministrov preneha mandat celotni vladi. Se vam zdi, da bi bila takšna ureditev primerna tudi za Slovenijo?

Taka ureditev se ne zdi primerna, saj mora politični in ustavni sistem zagotavljati stabilnost vlade. Ta čas je aktualno spreminjanje Ustave RS. Med drugim je bil podan predlog sprememb imenovanja vlade.

Kakšna rešitev bi bila po vašem mnenju najprimernejša?

Po mojem mnenju je primeren vladni predlog, po katerem DZ imenuje le mandatarja, le-ta pa predsedniku države predlaga v imenovanje ministre.

Opozicija je Ropovo vlado že javno pozvala, naj razmisli o odstopu. Kaj bi, teoretično gledano, pomenil odstop vlade? V kakšni vlogi bi se znašli predsednik vlade in ministri in kako bi bilo z opravljanjem njihovih funkcij?

Odstop vlade ali že samega predsednika vlade pomeni prenehanje mandata predsednika vlade in vseh ministrov, opravljati pa morajo tekoče posle do imenovanja novega predsednika vlade in ministrov.

Opozicija tudi predlaga, da se opravijo predčasne državno-zbornice volitve. Kaj slovenska zakonodaja določa o izvedbi predčasnih volitev in ali bi bile le-te v zdajšnjih političnih okoliščinah mogoče in smiselne?

Vprašanje je rešeno v 111. členu ustave. Predsednik republike lahko razpusti državni zbor le, če po dveh krogih volitev predsednika vlade le-ta ni izvoljen z absolutno večino glasov poslancev in če le-ti v 48 urah po tem ne izvolijo predsednika vlade z relativno večino. Ne zdi se verjetno, da bi bilo to izvedljivo v sedanjih razmerah, čeprav je seveda mogoče. Razpustitev DZ mora biti le izjemen dogodek, saj pomeni poseg v več ustavnih pravic in resno težavo v delovanju političnega sistema. Razen v primeru zelo resne krize se zanj ne zavzemam in v zdajšnjih razmerah take krize ne vidim.

Kako komentirate napovedi koalicije Slovenija o oblikovanju vlade v senci?

Še tista izvoljena je videti, kot da je v senci ...

Slovenije v Evropsko unijo iskati novih ministrov. A pri tej ideji je ostal osamljen. SLS mu je vrnila milo za drago in vsi njeni ministri so podali odstopne izjave. Na skupni tiskovni konferenci so ministri Presečnik, Bizjak in But pojasnili, da so se za to odločili sami, ker so presodili, da je, če pride do izstopa stranke iz vlade, nujno, da pride tudi do odstopa ministrov.

Že pred uradnim naznanilom treh ministrov SLS, da bodo odstopili, pa sta Rop in Golobič v javnost že posredovala informacijo, da že intenzivno iščejo nove kandidate za ministre in da bodo to zagotovo strokovni in zanesljivi ljudje, ki bodo sposobni svoje delo prevzeti takoj, tako da niti en dan ne bo zamujen. In minuli konec tedna je Rop v parlament že poslal predloge treh novincev. Za prometnega ministra je predlagal Marka Pavliho, profesorja na fakulteti za pomorstvo in promet, za kmetijskega ministra Milana Pogačnika, dekana veterinarske fakultete, in za pravosodno ministrico sedanjo generalno državno tožilko Zdenko Cerar.

Janša kritičen do kandidatov

Odzivi na predlagana imena so bili v posameznih strankah pričakovano različni. Predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša je že pred uradno potrditvijo imen Ropove napovedi, da bo izbral politično nevtralne in strokovne ljudi, dejal, da to ne bo lahko. O imenih, ki so krožila v javnosti (ta so s petkom postala tudi uradna), je Janša dejal, da potrjujejo bojazen, da bo težko dobiti zanesljive in strokovne ljudi, ki bodo zasedli iz-

praznena mesta v ekipi, ki nekaj mesecev pred volitvami že tako razpada. Janša je opozoril, da so prav ministrstva, ki jih pokrivajo ministri iz SLS, v času tik pred vstopom Slovenije v Evropsko unijo najbolj ranljiva, zato se mu zamenjava ne zdi primerna. "Vsakemu novemu imenovanju ministrov ponavadi opozicija, javnost in mediji dajo sto dni časa, da spozna resor, da izbere nove sodelavce in preveri stare. Šele potem začne normalno delovati," je menjavo ministrov komentiral Janša, ki kot najboljšo rešitev (če izključimo njegov poziv vladi, naj se reši vseh muk in odstopi in naj se skupaj z evropskimi opravijo še predčasne državno-zbornice volitve) vidi to, da bi Rop na ministrska mesta imenoval državne sekretarje, ki poznajo stvari.

Izvolitev Cerarjeve negotova?

Glede na razmerje moči v državnem zboru bodo Ropovi predlogi kandidatov verjetno potrjeni, kajti koalicija LDS, ZLSD in DeSUS imajo še vedno več kot polovico glasov v državnem zboru. Nekoliko ugibanja je pri kandidatki za pravosodno ministrico Zdenki Cerar, s katero naj bi ne bili preveč zadovoljni niti v LDS, kar zadeva opozicijo, pa ima večina njenih strank o njenem imenovanju negativno mnenje. Počakati bo torej treba do 19. aprila, ko naj bi poslanci in poslanke potrjevali kandidate za ministre, in to ne le tistih treh, ki bodo zamenjali ministre SLS, temveč tudi kandidata za ministra za gospodarstvo Mateja Lahovnika in kandidata za evropskega ministra Milana M. Cvikla.

Mihaela Praprotnik

SLS
Slovenska ljudska stranka

Predsednik izključene SLS Janez Podobnik meni, da glasovanje poslancev SLS ob interpelacijah ni zadosten razlog za destabilizacijo vlade nekaj mesecev pred volitvami.

Jakob Presečnik, Ivo Bizjak in Franci But so se za odstop z ministrskih mest odločili zato, ker menijo, da je odhod stranke iz vlade nujno povezan z odhodom strankinih ministrov.

Klub vladni večini v parlamentu se lahko zgodi, da Cerarjeva ne bo dobila zadostne podpore. Znotraj LDS naj bi bili nezadovoljni z njenim dosedanjim delom.

Podpora z Otoka

Predsednik Slovenske demokratske stranke SDS) Janez Janša je minuli teden sprejel Richarda Springa, ministra za zunanje zadeve v britanski vladi v senci. Pogovarjala sta se o vstopu novih kandidat v EU, o priložnostih, ki jih vstop ponuja, in o mednarodni politiki.

Janez Janša je britanskemu kolegu orisal polpreteklo politično zgodovino Slovenije in pojasnil, da je demokracija v Sloveniji v primerjavi z Veliko Britanijo še v povojih, saj demokratske stranke nimajo ekonomske moči. Ta je večidel še vedno v rokah vlade oz. nekdanjih oblastnikov komunističnega režima. Gospodarski klientelizem, ki je značilen za staro nomenklaturu in s katerim nadaljuje zdajšnja oblast, je eden glavnih razlogov nizke gospodarske rasti v Sloveniji, zato se SDS zavzema za razvoj malih in srednje velikih podjetij. Le tako bi slovenski državljani lahko imeli nove priložnosti za delo in ustvarjanje, slovensko gospodarstvo pa večjo možnost razvoja in ekonomske rasti.

Richarda Springa je zanimalo, ali je Slovenija odprta za tuji kapital in investicije, katere so glavne izvozne panoge Slovenije in kako je razvito kmetijstvo. Predsednik SDS mu je pojasnil, da so ugoden zemljepisni položaj Slovenije, dobra infrastruktura in izobraženi delavci obetavna predis-

pozicija za tuje naložbe in kapital. Ker pa se tuji gospodarstveniki pri nas soočajo z zapleteno birokracijo, si ponavadi premislijo in se raje odločijo za naložbe v katero drugo državo. SDS se je vedno zavzemala za hitrejšo gospodarsko rast, nižje davke in decentralizacijo, je dejal Janša. Velik gospodarski potencial Slovenije pa je v turizmu. Richard Spring je izpostavil problem decentralizacije, ki je aktualen in izredno neprijazen pojav tudi v Veliki Britaniji.

Sogovorca sta se pogovarjala tudi o mednarodnih političnih dogodkih in o vstopu Slovenije v EU. Richard Spring je dejal, da je konservativna stranka v Veliki Britaniji sprožila poziv k referendumu o predlogu evropske ustave. Meni namreč, da je predlagana ustava EU preveč radikalno zastavljena in da bo, če bo začela veljati, večji del moči prenesla v Bruselj. Dodal je še, da četudi je Velika Britanija ena najbolj skeptičnih držav, se je prvič v zgodovini angleškega parlamenta zgodilo, da so neki predlog podprli soglasno. To je bil predlog ratifikacije pogodbe o vstopu novih članic v EU. Janez Janša in Richard Spring sta govorila tudi o morebitnih rešitvah na Balkanu, v Srbiji in na Kosovu. Spring je poudaril, da je vloga Slovenije kot morebitne pogajalke na Kosovu pomembna, s čimer se je strinjal tudi Janez Janša.

Richard Spring je predsedniku SDS izrazil podporo na državnozbornskih in evropskih volitvah in pohvalil sodelovanje med sestrskima strankama.

Pukšičev poziv pravosodnemu ministru

Poslanec SDS Franc Pukšič je na ministrstvo za pravosodje poslal javni poziv, da v zvezi z notarjem Vojkom Pintarjem iz Kranja ukrepa v skladu s pristojnostmi, ki jih ministrstvu daje 109. člen zakona o notariatu, in odredi pregled poslovanja navedenega notarja s poudarkom na njegovem delu disciplinskega tožilca.

Za kaj gre? Kot je v javnem pozivu zapisal poslanec Pukšič, se je v aferi Zbiljski gaj pojavilo še eno, nekdanj razvpito, danes pa rahlo pozabljeno ime notarja in disciplinskega tožilca Vojka Pintarja. Pintar je znan iz časa Elana, pojasnjuje Pukšič. Leta 1990 je nenadoma prišlo na dan, da je uspešni Elan v težavah. Demosova vlada je bila pri tem, ko je bilo ugotovljeno katastrofalno stanje podjetja, pripravljena intervenirati s 30 milijoni nemških mark, kar naj bi predstavljajo 51-odstotni kapitalski delež slovenske države v podjetju. Elanovi upniki so na naroku septembra 1990 predlog zavrnili, kar pa ne preseneča ob znanem podatku, kdo vse so to bili, saj bi v nasprotnem primeru prišlo na dan marsikaj obremenilnega za politike in gospodarstvenike tistega časa, danes ugledne člane Foruma 21. Pukšič meni, da je Vojko Pintar kot stečajni sodnik kranjskega sodišča kriv za to, da je bil Elan novembra 1991 za 31,3 milijona mark prodan na hitro ustanovljeni hrvaški firmi Komel, d. d. (drugi kupec je bil domačega izvora). Elan

je na ta način pod hrvaškim vodstvom nekaj let živel, pravi Pukšič in dodaja, da kupec prav gotovo ni bil izbran naključno, saj so bili Elanovi posli vprašljivi, dokaze o tem pa je bilo treba skriti pred slovensko javnostjo. Vojko Pintar je po Pukšičevem mnenju pri tem odigral ključno vlogo in dokazal, da se z ubogljivostjo daleč pride. Zanimivo je, da je Pintar kolega razvpitega sodnika Antona Šubica, v tistem času tudi sodnika na kranjskem sodišču, ki je odlašal s pisanjem sodbe Urošu Aljančiču in Pavlu Kodru, da je zadeva zastarala, pojasnjuje Pukšič. Na podlagi navedenega Pukšič pričakuje, da bo ministrstvo za pravosodje ukrepalo v okviru svojih pristojnosti.

Poziv tudi Ropu

Javni poziv je prejel tudi predsednik vlade Anton Rop, v njem pa ga skupina 23 poslancev iz vrst SDS, NSi, SNS in SMS s prvim podpisanim poslancem SNS Sašom Pečetom poziva, naj zaradi nestrokovnega, protizakonitega in škodljivega delovanja razreši notranjega ministra Rada Bohinca. Po mnenju podpisnikov poziva izid referenduma o t. i. tehničnem zakonu nedvomno izraža večinsko nestrinjanje volilcev z vladnim načinom reševanja problematike t. i. izbranih. Predsednik vlade Rop se je na ta odziv odzval in dejal, da so ocene o napakah in nestrokovnem ravnanju in domnevnih protiučinskih potezah ministra Bohinca neutemeljene, zato ne bo ukrepal.

Mihaela Praprotnik

Potem ko je 2. aprila zveza Nato v Bruslju slovesno proslavila svojo širitev na sedem novink, je to minulo sredo storila tudi Slovenija. Priključitev devetnajsterici starih članic zveze Nato je najvišji državni vrh zaznamoval s slavnostno sejo v državnem zboru, nato pa še s slovesnostjo v Cankarjevem domu.

Prehojena pot

Pa poglejmo, kakšno pot je prehodila Slovenija, da je prišla do članstva v Natu. Pisalo se je leto 1994, ko se je Slovenija vključila v program zveze Nato Partnerstvo za mir. Še istega leta je postala pridru-

Fotografije: Danc Kozaric

Predsednik države Janez Drnovšek je slavnostni govor v Cankarjevem domu začel z besedami: "Slovenija je s članstvom v zvezi NATO dobila nekaj varnostnih zagotovil. popolne varnosti pa ne, ker je ni."

Skupaj z najmočnejšimi

žena partnerica v Severnoatlantski skupščini. Dve letih kasneje, leta 1996, je prišlo do sodelovanja med Slovenijo in Severnoatlantskim svetom za sodelovanje, istega leta pa je Slovenija začela tudi z individualnimi dialogi z Natom. Sledilo je sprejetje deklaracije o vključevanju v Nato, ki jo je sprejel državni zbor RS, in takrat je postalo jasno, da si Slovenija resno želi in si prizadeva, da bo nekega dne postala članica zveze NATO.

Na vrhu zveze NATO v Madridu leta 1997 smo pričakovali, da bo Slovenija povabljen v zavezništvo, a je naša država dobila "košarico". Ostalo je le upanje oziroma obljuba, ki so jo dali voditelji držav članic zavezništva za nadaljnjo širitev v prihodnosti. Ta prihodnost je prišla čez pet let. Leta

2002 smo dočakali povabilo za začetek pristopnih pogajanj za članstvo v zavezništvu, a kmalu se je pri nas začel pojavljati dvom o tem, ali naj Slovenija povabilo sploh sprejme. Politika in javnost sta bili različnega mnenja, kaj je bolje za Slovenijo – ali naj se vključi v Nato ali naj se od njega distancira. Končna odločitev je bila v rokah državljanov Slovenije, ki so na referendumu 23. marca 2003 vključitev v zavezništvo podprli s kar 66 odstotki glasov. Le nekaj dni po referendumu je prišlo do podpisa protokola o pristopu Slovenije k zavezništvu. Po letu dni, 29. marca 2004, je Slovenija skupaj z drugimi novimi članicami v Washingtonu pri ameriški vladi deponirala svojo ratifikacijsko listino in tako uradno vstopila v zvezo NATO. Z izjemo odzivov tistih po-

litičnih strank in dela civilne družbe, ki so vstopu Slovenije v Nato že od vsega začetka nasprotovali, je bil odziv na uradno sprejetje pozitiven.

Odzivi na članstvo

V največji opozicijski stranki, ki ima veliko zaslug za sprejetje Slovenije v članstvo, so to z veseljem pozdravili, saj menijo, da je zveza Nato porok miru, demokracije, varovanja človekovih pravic, svobodnega tržnega gospodarstva in nemotenega gospodarskega razvoja držav članic in njihovih zaveznic, da pa je v prihodnje treba moč in vpliv zveze NATO še okrepiti.

Da je vstop Slovenije v Nato zgodovinski dogodek, je prepričan tudi zunanji minister Dimitrij Rupel, saj je Slovenija s tem postala članica skupnosti, ki zagotavlja svo-

bodo in varnost držav članic, kar pomeni tudi svobodo in varnost za Slovenijo. Slednja bo lahko kot članica sodelovala v svetovni razpravi in soodločala o glavnih varnostnih, etičnih in političnih izzivih evroatlantskega prostora v 21. stoletju.

"S članstvom v Natu, kjer je formalno enakopravna partnerica drugim članicam zveze, je Slovenija dobila veliko odgovornost, saj bo soodločala in sodelovala pri razreševanju najpomembnejših vprašanj v svetu," je v govoru v Cankarjevem domu dejal predsednik republike Janez Drnovšek in dodal, da je članstvo v zavezništvu dokaz, da se je Slovenija odločila za aktivno politiko v Evropi in svetu.

To pa je bil cilj Slovenije že vse od njene osamosvojitve dalje.

Mihaela Praprotnik

Lojze Peterle, Janez Janša in Dimitrij Rupel so bili že od začetka samostojnosti Slovenije neomajni zagovorniki vstopa Slovenije v zvezo NATO.

Na slavnostni seji v slovenskem državnem zboru se je zbrala vsa politična elita in pozdravila članstvo Slovenije v Severnoatlantskem zavezništvu.

Danes se zdi, da sta vladni stranki LDS in ZL zelo ponosni za članstvo Slovenije v zvezi NATO, čeprav vemo, da so se znotraj njih, še posebej v ZL, pojavljale posamezne struje, ki so temu nasprotovale.

Slovenski sindikati so razbiti in oslabiljeni. Slednje so nedvomno pokazali nedavni protesti v Ljubljani, na katerih so štiri sindikalne centrale nastopile ločeno. Kateri so razlogi za takšno stanje in komu neenotnost najbolj koristi?

Na nedavnih delavskih protestih v Ljubljani, ki so jih slovenski sindikati pripravili v okviru množičnih delavskih demonstracij po vseh večjih evropskih mestih, so štiri največje slovenske centrale nastopile ločeno; Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) je svoj shod pripravila

Somrak delavstva?

na Kongresnem trgu, Sindikat Pergam, Konfederacija novih sindikatov Neodvisnost in Konfederacija sindikatov 90 pa na Prešernovem trgu. Kot smo lahko slišali od predsednika ZSSS in člana vladajoče združene liste Dušana Semoliča, naj bi bila ZSSS povabilo treh drugih sindikalnih central zavrnila zato, ker v Sloveniji potrebujemo medijski pluralizem. To, da sindikati pripravijo ločene proteste, naj bi bila, kot je dejal Semolič, navada tudi v tujini.

Jara kača delitve sindikalnega premoženja

Ker je znano, da se v tujini sindikati v zadnjih letih predvsem zaradi

spoznanja, da je učinkovit le skupen nastop, združujejo in ne ločujejo, je bil razlog, da ni prišlo do skupnega nastopa, seveda drugje, in sicer v dejstvu, da je med sindikalnimi centralami že več let globok spor, ki sega vse do začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja. Takrat si je namreč ZSSS oziroma njeno vodstvo preprosto prepisala članstvo nekdanje monopolne Zveze sindikatov Slovenije, čeprav mednarodne konvencije določajo, da je članstvo v sindikatih postojljivo, in povzročila s tem ogorčenje pri drugih sindikalnih centralah. Ogorčenje je bilo še večje, ko so druge sindikalne centrale izvedele, da si je ZSSS prepisala tudi vso last-

nino nekdanje zveze sindikatov. Slednjo bi bilo treba že zdavnaj razdeliti, vendar je ZSSS do zdaj vedno preprečila dokončni dogovor. Vse štiri največje slovenske centrale so že leta 1997 podpisale tako imenovani protokol, v katerem so se obvezale, da bo premoženje nekdanjega sindikata enakomerno razdeljeno med vse štiri centrale do konca septembra 1997. Do uresničitve dogovora seveda ni prišlo, saj je v zadnjem trenutku od njega odstopila ZSSS. Drugi večji poskus razdelitve sindikalnega premoženja je bil zakon o delitvi sindikalnega premoženja, ki ga je sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja v parlamentarni postopek

vložila takrat še socialdemokratskega stranka. Zakon v parlamentarnem postopku ni prišel dlje od prve obravnave, saj sta proti njemu po pričakovanjih glasovali LDS in ZL.

Nerazdelitev premoženja povzroča neenakost

Vse to seveda pomeni, da sindikalno premoženje, do zdaj je bilo poskusov za njegovo razdelitev kar nekaj, tudi po dvanajstih letih ostaja nerazdeljeno. To seveda najbolj ustreza ZSSS. "ZSSS s tem, ko zavira razdelitev premoženja nekdanje Zveze sindikatov Slovenije, vse druge sindikate potiska v neenakopraven položaj. Medtem ko oni za-

Slovenski sindikati so razdvojeni, varstvo delavcev pa s tem toliko bolj vprašljivo.

V ZSSS se jim z razdelitvijo premoženja nekdanje Zveze sindikatov Slovenije nikamor ne mudi, saj so do zdaj preprečili večino poskusov, da bi se premoženje pravično razdelilo.

Na nedavnih delavskih protestih v Ljubljani so štiri sindikalne centrale nastopile ločeno. To najbolj kaže stanje slovenskega sindikalizma.

Neenotnost slovenskih sindikatov seveda najbolj ustreza vladi in njenemu premierju Antonu Ropu, ki njihovo neenotnost spretno izkorišča za poteze, kot je bila nedavna, ko jim je "milostno" ponudil povišanje plač za 5.000 tolarjev.

držujejo vse premoženje, ga razprodajajo, dajejo v najem in imajo od njega finančne koristi, moramo vsi drugi sindikati za svoje prostore plačevati najemnino, kar pomeni, da smo avtomatično v finančno podrejenem položaju," pravi sekretarka Konfederacije novih sindikatov - Neodvisnosti Evelin Vesenjajk. Problem je tudi v tem, da ni jasno, koliko sploh je premoženja in koliko od tega je bilo do zdaj prodanega. Kot je znano, naj bi bila ZSSS kar precej premoženja nekdanjega sindikata že razprodala, kar bo pogajanja o delitvi skupnega premoženja še dodatno zavrlo. Najprej bo namreč treba ugotoviti, koliko je bilo skupnega premoženja, koliko ga je ZSSS že razprodala (za kar bo morala drugim sindikatom dati delež), kolikšna je bila njegova vrednost in kolikšen delež

premoženja je šel zato, ker ga ZSSS ni vzdrževala, v nič. Kot pravi Vesenjajkova, so prostori na Dalmatinovi 4, kjer je bil sedež nekdanje Zveze sindikatov Slovenije, že dvanajst let pa v njem prebiva vodstvo ZSSS, v tako slabem stanju, da se nekateri podnajemniki (ZSSS je del prostorov oddajala in od njih prejemale najemnine) iz njih že izseljujejo. "Stanje je že tako slabo, da nam je ZSSS pred nedavnim celo ponujala, da nam v okviru razdelitve premoženja odstopi del prostorov v tej stavbi, kar pa se nam glede na stanje prostorov ni zdelo sprejemljivo," pravi Vesenjajkova.

Bolj malo stičnih točk

Delitev sindikalnega premoženja, ki predvsem po zaslugi ZSSS v zadnjih letih najbolj razdvaja sindikate, pa seveda ni edina stvar, ki preprečuje skupni nastop vseh sindikalnih central. Slednje po izjavah predsednika Neodvisnosti Draga Lombarja preprečujejo še vsaj tri stvari: oholost in nepripravljenost ZSSS kot največje sindikalne centrale za skupno sodelovanje, reforma plačnega sistema in različni pogledi na splošno kolektivno pogodbo. "Do skupnega nastopa, ki smo ga na nedavnih demonstracijah v Ljubljani predlagali v Neodvisnosti, ni prišlo izključno zaradi tega, ker nam je ZSSS, potem ko smo ji predlagali, da proteste organiziramo skupaj, po faksu sporočila, da so pripravljeni na skupno organizacijo, ampak le če se naša sindikalna centrala prilagodi njim in sprejme vse njihove zahteve. Mi smo seveda to zavrnil, saj v okviru takšnih zahtev skupno sodelovanje ali partnerstvo ni mogoče," pravi Lombar. "Prav tako se nam ne zdi sprejemljivo mnenje ZSSS, da razmerja do delodajalcev temeljijo na posameznih kolektivnih pogodbah za posamezne panoge; razmerja do delodajalcev in vlade morajo temeljiti na splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo. V ozadju želje ZSSS po pogodbah za posamezne panoge je namreč želja ZSSS, da vse druge sindikate izrine iz posameznih panog in si pridobi monopol nad njihovim članstvom, kar pa se zdi nam ne sprejemljivo," pravi Lombar.

Slavko Kmetič, upokojeni sindikalist

Kako kot eden izmed nekdanjih vidnejših slovenskih sindikalistov presoimate zdajšnji položaj slovenskega sindikalizma?

Z eno besedo bi položaj slovenskega sindikalnega gibanja ocenil kot katastrofo. Razlog za takšno oceno je v dejstvu, da so slovenski sindikati še vedno preveč razdeljeni, preveč je različnih pogledov, napetosti in napenjanja mišič, kar ne vodi nikamor. Sindikati so lahko močni le, če nastopajo skupno.

Zdi se, da je jabolko spora nerazdelitev skupnega premoženja nekdanje Zveze sindikatov Slovenije. S tem problemom ste se v času, ko ste vodili Neodvisnost, in pozneje v Alternativi soočali tudi sami. Kje je po vašem mnenju glavni razlog, da do tako želeno delitve premoženja ne pride?

Glavni razlog za to je v tem, da ZSSS vseskozi preprečuje, da bi prišlo do delitve sindikalnega premoženja. Tudi v času, ko sem še deloval kot sindikalist, smo se nekatere stvari že dogovorili, nato pa je ZSSS od dogovora zadnji hip odstopila. ZSSS torej takšno stanje ustreza, saj lahko v vsem tem času s premoženjem prosto razpolaga (ga prodaja, oddaja ipd.), hkrati pa drugim sindikatom, ki morajo za svoje prostore plačevati najemnino, čeprav bi bili lahko v prostorih, ki bi jih dobili od nekdanjega sindikata, otežuje finančno stanje.

Kot kaže, bo sodelovanje mogoče šele, ko se bo premoženje razdelilo. Kaj bi bilo poleg tega po vašem mnenju še potrebno, da bi sindikati končno nastopili skupaj?

Sindikati bi se morali predvsem zavedati, da je minil čas, ko je vsak po svoje mirno okopal svoj vrtiček, in da so močni le, če nastopijo skupaj. Le skupni nastop prinaša uspeh, to pa so boljše plače in zadovoljstvo delavcev.

Je skupni nastop realnost ali utopija?

Vprašanje, ki se pri tem postavlja, seveda je, ali glede na vse sploh obstaja možnost, da se slovenski sindikati poenotijo in da na morebitnem naslednjem shodu v Ljubljani nastopijo skupno. Kot pravi Evelin Vesenjajk, možnost za to je, vendar šele potem, ko bodo urejene vse stvari v zvezi z delitvijo premoženja. Šele to bi namreč

pomenilo, da bi bili vsi sindikati v enakem položaju in da nobeden ne bi mogel na nikogar gledati pozicije moči, in ko bodo nekateri pozabili na svoje politično prepričanje in se začeli zanimati za tisto, zaradi česar se sindikati ustanovljajo – to je boj za pravice in boljše življenje delavcev. Slednje pa se zdi po tem, kar smo slišali in videli, bolj ali manj utopija.

Aleš Kocjan

Predsednik Neodvisnosti Drago Lombar: "Do skupnega nastopa na nedavnih demonstracijah v Ljubljani ni prišlo izključno zaradi zahteve ZSSS, da se prilagodimo in sprejmemo vse njihove zahteve."

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ◆ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ◆ bar sedmica
- ◆ lokalna televizija ETV
- ◆ trgovina EVJ Center
- ◆ elektroinstalacije
- ◆ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ◆ kabelsko komunikacijski sistemi
- ◆ grafitne ščetke
- ◆ tiskana vezja
- ◆ delovni stroji in nizke gradnje

Vlada je po že končanih pogajanjih nepričakovano zavrnila edinega ponudnika, ki je ponujal rešitev za obubožano vrhniško industrijo usnja.

Da bi začeli našo današnjo zgodbo, se moramo najprej vrniti tri leta v preteklost. Takrat se je vlada odločila prodati 26,9-odstotni državni delež v Industriji usnja Vrhnika (IUV). Skupaj z nekaterimi drugimi večjimi delničarji je morebitnim kupcem ponudila večinski, 50,58-odstotni sveženj delnic.

Neznana slovenska bogataša

Že vse od začetka sta se kot more-

Usnjarji iz Las Vegasa

bitna kupca pojavljala italijansko podjetje Comest in ameriški ponudnik. Comest kot ponudnik ni predstavljal presenečenja, saj že dolga leta vrhniško usnje prodaja italijanskim izdelovalcem usnjenih izdelkov. Zanimanje Američanov pa je bilo vsaj na prvi pogled povsem nepričakovano.

Avtor tega prispevka je postal radoveden, kdo neki je ta nepričakovani kupec. Začel sem raziskovati in na uho mi je prišla informacija, da z vrhniško usnjarno sodeluje v ZDA živeča slovenska kreatorka Jasna Planin. Takoj sem sklepal, da je ameriški kupec verjetno do IUV prišel prav prek te osebe. Zadeva je postala zelo zanimiva, ko sem v zemljiškem registru soseske Desert Shores odkril, da sta zakonca Bojan in Jasna Planin lastnika največje tamkajšnje posesti.

Kmalu zatem mi je v roke prišla posetnica Jasne Planin oziroma njene podjetja J'amone, ki se, če sklepam po vizitki, ukvarja z eksotičnimi usnjenimi kreacijami za moške in ženske, hkrati pa je na vizitki navedeni sedež podjetja (ob jezeru Jacqueline v Desert Shores) potrdil, da gre dejansko za osebo, ki sem jo našel v zemljiškem registru te soseske. Presenečenje je bilo popolno – soseska Desert Shores (po naše bi lahko rekli Peščenice obale) namreč ni katera koli

ameriška soseska. Po zatrjevanju vseh tamkajšnjih nepremičninskih agencij gre za eno izmed treh najrazkošnejših sosesk v Las Vegasu. Da, prav ste prebrali – v Las Vegasu, ki je že sam po sebi luksuzna igralniška meka sredi puščave.

Ta ugotovitev me je navdala z neizmerno dodatno radovednostjo, kdo neki sta ta očitno izjemno premožna ameriška Slovenca, o katerih vse do danes v Sloveniji nismo slišali praktično niti besede. Z nekaj truda mi je vendarle uspelo priti do Jasne Planin, ko je ta prišla v Slovenijo, in se z njo dogovoriti za sestanek.

Slovenska vojska in TV Pink

Jasna Planin mi je potrdila, da je (bila) velika posest v Desert Shores dejansko njuna, in pojasnila, da v ZDA živita že dve desetletji (to sta po-

trjevala tudi njen naglas in govorica, prepolna ameriških izrazov). V tem času sta se menda ukvarjala s številnimi različnimi posli, po njenih navedbah kar s štirinajstimi. Tako naj bi imela v preteklosti v ZDA med drugim prevozno podjetje s težkimi tovornjaki in turistično agencijo, poslovala pa naj bi bila tudi na Kitajskem. Omenila je tudi posle v Sloveniji – uvoz telekomunikacij za Slovensko vojsko in posle z lasno kozmetiko. Poudarila je, da sta njeni veliki ljubezni že dolgo moda in kreiranje. Pri tem je dejala, da je v preteklosti pripravljala modne revije za številne ugledne naročnike, kot sta na primer Pirelli in Ferrari. V zvezi z IUV pa je dejala, da ta zanjo po njenih kreacijah izdeluje usnjene jakne, torbice in druge dodatke, ki se prodajajo v najprestižnejših butikih na

Beverly Hills in drugod po ZDA. Omenila je tudi, da ima za začetek trženja v Evropi posebno idejo, po kateri bi svoje izdelke med 30-milijonsko srbsko diasporo tržila v povezavi s srbsko televizijo Pink (med pogovorom sem dobil občutek, da utegne biti tudi Jasna Planin srbskega rodu). Izrazila je močno prepričanje, da bi bila za IUV, ki se je že takrat soočala s precejšnjimi težavami, prava rešitev preusmeritev v izdelavo usnjene modne konfekcije najvišjega cenovnega razreda, namesto da se ukvarja samo z izdelavo polizdelka v obliki usnja. Zatrnila je, da IUV po njenem mnenju samo s strojenjem usnja ne more preživeti, saj so pri tej dejavnosti marže le 10-odstotne, medtem ko so pri vrhniških čevljih in torbicah 300 ali 400-odstotne. V isti sapi je še dejala, da je za prestižne usnjene izdelke treba imeti trg in zelo dobro obvladati marketing, za kar bi lahko glede na pretekle izkušnje in znanje brez težav poskrbela skupaj z možem. Zato se jima je porodila zamisel o nakupu slabo poslujočega vrhniškega podjetja IUV. K projektu iskanja kapitala za ta projekt sta pritegnila tudi "nekega ameriškega Juda" (čeprav ga ni imenovala, je zelo verjetno šlo za kasneje omenjenega Paula Holmquist

Bojan Planin je lastnik največje posesti v eni najrazkošnejših sosesk v Las Vegasu.

ta). Toda na koncu je rekla, naj bi bil ta projekt padel v vodo, saj je njuna zveza z možem razpadla (to naj bi se bilo domnevno zgodilo zaradi neke lasvegaške striptizete), vso zadevo pa naj bi naprej peljala njen (nekdanji) soprog in omenjeni Jud. Ker je vse povedano izredno zanimivo, sem si zelo prizadeval Jasno Planin prepričati, da bi z njo opravil daljši pogovor. To mi je praktično že uspelo, vendar si je kasneje Planinova premislila in kljub prigovarjanju svoje odločitve ni hotela spremeniti.

Tri leta natezanja

Ves čas sta tako kot najresnejša ponudnika nastopala že omenjeno italijansko podjetje in ameriški ponudnik. Po skoraj treh letih odlašanja in mnogih nenavadnih potezih je vladna komisija pred petimi meseci naposled vendarle začela z njima pogajanja. V začetku leta se je italijansko podjetje umaknilo, domnevno zaradi nenavadnih potez nadzornega sveta (menjava uprave sredi pogajanj) in vodilnih oseb v IUUV, ki so se obnašale, kot da želijo kupca odgnati. Tako je na mizi ostala le še ponudba iz Las Vegasa. Konec letošnjega marca so se pogajanja naposled končala in komisija je vladi priporočila, da potrdi pogodbo o prodaji IUUV lasvegaški družbi Paolo Nevada. Vse je že kazalo, da se bo zgodba o nekoč mogočnem, danes pa že skoraj povsem uničenem slovenskem usnjarskem velikanu srečno nadaljevala z ambicioznimi ameriški lastniki. Paolo Nevada je namreč svež kapital za prevzem in posodobitev IUUV našel pri ameriškem podjetju Eline Entertainment, ki je specializirano prav za naložbe v "klasične stare industrijske panoge". Američani so IUUV zagotavljali tisto, česar ji najbolj manjka – trg za njene izdelke in dodaten kapital. Toda vlada je nenadoma začela cincati s potrditvijo pogodbe in od komisije je bilo zahtevano, da pred dokončno vladno odločitvijo še enkrat preuči pogodbo. To je že dalo vedeti, da se bo zgodilo to, kar se je potem minuli teden dejansko zgodilo – komisija si je premislila in odstopila od prodaje. Celoten posel je torej po kar treh letih pogajanj padel v vodo.

Ko smo Bojana Planina poprosili za komentar o odločitvi vladne ko-

misije, nam je dejal, da želi počakati na uradno obrazložitev. Ob vprašanju o njegovem premoženjskem stanju ni skrival, da ima veliko posest v soseski Desert Shores. Dodal je še, da je to pravzaprav ranč s 300 (!) konji. Dejal je, da si je svoje premoženje prislužil s številnimi različnimi posli, ki jih je opravljal v dveh desetletjih svojega življenja v ZDA. Omenil je, da se ukvarja predvsem z marketingom in da sodeluje z zvezdami največjega formata, zato trženje vrhniških izdelkov zanj ne bi bilo noben problem. Kot primer je navedel, da prijateljuje z raperskim superzvezdnikom Eminemom in da je tudi Céline Dion izrazila pripravljenost, da bi nosila vrhniško usnjo. Poudaril je še, da bi v primeru uspešno dokončanega nakupa usnjarni zagotovili izdelavo usnjenih avtomobilskih prevlek za ameriški Chrysler, hkrati pa tudi dobavo cenejših svinjskih koz iz Minesote. Izpostavil je, da bi znova oživili že pred časom ugasnjeni obrat IUUV v Šmartem pri Litiji, na Vrhnikih pa bi obdržali precej večje število zaposlenih, kot načrtuje sedanja uprava. Obseg poslovanja bi bil precej večji, zaradi česar bi v državni proračun kanilo precej več denarja kot doslej. Vse to se na prvi pogled sliši kot pravljica v oblakih. Toda če pomislimo na vse ustvarjeno premoženje (že samo izredno velika posest v razkošni soseski in ogromna čreda konj morata biti vredni kar nekaj milijonov dolarjev), se lahko prepričamo, da je Bojan Planin nedvomno izjemno prekaljen poslovnež. Če imamo v mislih, da pri ponudbi za IUUV vztraja že tri leta, smo lahko toliko bolj prepričani, da ima z vrhniškimi podjetjem resne načrte. Vsem obljubam daje še dodatno težo dejstvo, naj bi bil predsednik Paola Nevade Paul

Holmquist judovskega rodu. Zavedati se je namreč treba, da imajo Judje v Ameriki izjemno finančno in lobistično moč, za povrh pa zelo "držijo skupaj" (to ni vrednostna sodba, ampak dejstvo), zato se za uresničitev velikih obljub o poslih na ameriškem trgu resnično ne bi bilo treba bati.

Vlada spet podleгла lobiranju

Zaradi vsega tega se zdi odločitev vlade oziroma komisije, da odstopi od že dogovorjenega posla, še toliko bolj nerazumljiva. Uradno je bila sprememba odločitve pojasnjena s tem, naj komisija ob odobritvi pogodbe ne bi bila seznanjena z dejstvom, da bo družbo Paolo Nevada prevzela skupina Eline Entertainment. Vendar je ta utemeljitev smešna, saj je France Križanič, član nadzornega sveta IUUV, že marca v Financah izjavil, da bo vlada prodajo zaradi zelo ugodne ponudbe verjetno potrdila takoj, ko bo Paolu Nevada uspelo zbrati dovolj denarja pri skladih tvegane kapitala pa je jasno, da dajo podjetju denar v zameno za lastniški delež v njem. Zato prevzem za komisijo nikakor ni mogel biti nepričakovan in je to očitno za lase privlečen izgovor. Sprememba odločitve je bila nadalje utemeljena z navedbami, da je komisija ugotovila, da boniteta ponudnikov in predlagani marketinški načrt nista ustrezna. Ta utemeljitev je še bolj smešna. Komisija se je med intenzivnimi petmesečnimi pogajanjmi zagotovo poučila o boniteti oziroma bi se morala, preden je vladi predlagala podpis pogodbe. Za predlagani marketinški načrt pa tako ali tako lahko rečemo, da bi težko kje našli ambicioznejšega in obetavnejšega. Vse to nam samo še potrjuje slutnjo, da so bili razlogi za odstop od prodaje iz trte izviti, verjetno zaradi pritiska s strani vlade. Seveda se pri tem postavlja vprašanje, zakaj bi vlada izničila praktično že dogovorjen posel. Verjetno so za to imela največ zaslug lobistična prizadevanja vodstva IUUV, ki naj bi zelo močno nasprotovalo prihodu ameriških lastnikov. Balo naj bi se namreč, da jih bo novi lastnik zaradi slabih poslovnih izidov odslovil. Lanska izguba naj bi namreč kljub pomoči države znašala kar 1,8 milijarde dolarjev.

Viri, ki ne želijo biti imenovani, pa so nam že večkrat potrdili, da vodstveni kadri razmišljajo o menedžerskem odkupu, ki bi ga radi izpeljali čim ceneje – po možnosti bi celotno podjetje odkupili za vsega en tolar. To naj bi bil tudi razlog, zakaj podjetje posluje tako slabo in zakaj so bili odgnani vsi potencialni ponudniki. Informacije o načrtih za menedžerski odkup smo prvič dobili že pred tremi leti. V zvezi s tem kot zanimivost, ki je morda le naključje ali pa tudi ne, povejmo, da je ob požaru v IUUV pred dvema letoma pogorela prav kolekcija Jasne Planin, ki si je takrat še prizadevala za nakup podjetja.

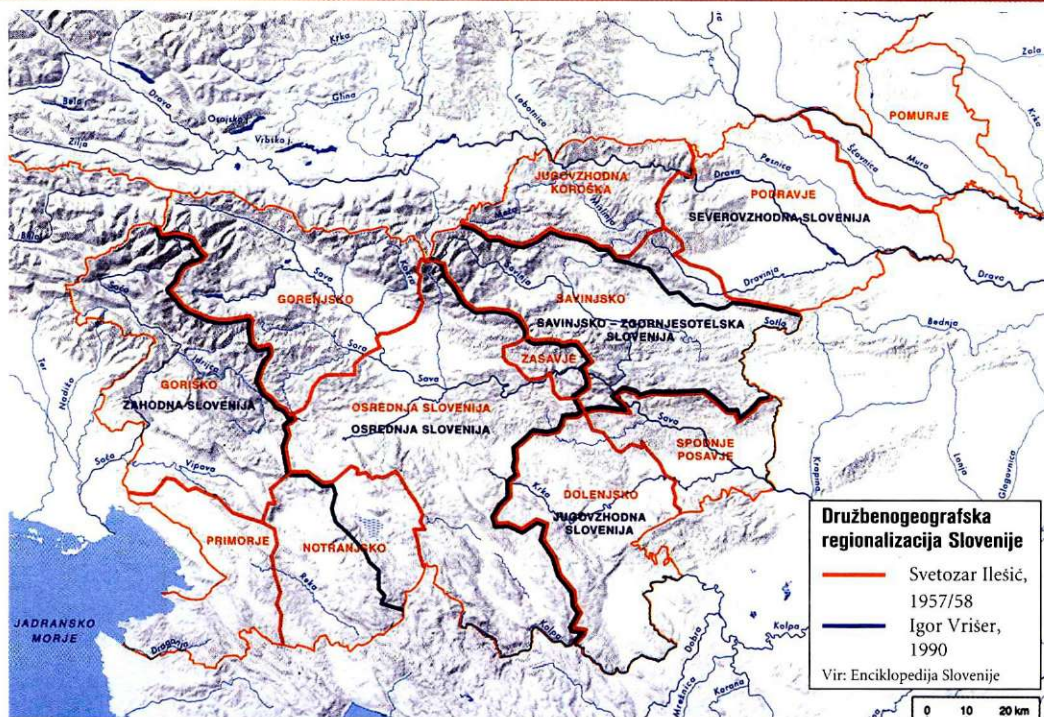
Četudi domnevnega ravnanja vodstva IUUV nikakor ne odobravamo, vsekakor razumemo motivacijo zanj. Nikakor pa ni mogoče razumeti ravnanja države, ki je v doslej bolj ali manj neuspešno sanacijo vložila že debele milijarde tolarjev. Zakaj je zavrnila izredno ponudbo ameriške družbe, ki je IUUV ponudila nove trge in s tem precej večji obseg poslovanja, ohranitev in celo povečanje števila zaposlenih v izjemno občutljivi tekstilno-usnjarski panogi, več davkov za državo in ne nazadnje precej privlačno kupnino za lastniški delež v podjetju? Ali je vladi resnično v interesu, da se bo agonija podjetja nadaljevala, število zaposlenih še naprej zmanjševalo, nekoč mogočna vrhniška tovarna pa bo pristala v stečaju ali pa jo bo močno okleščeno za drobiž kupila peščica posameznikov?

Denis Vengust

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Podatki o rasti bruto domačega proizvoda (BDP) kažejo veliko zaostajanje Slovenije za povprečjem držav evropske petnajsterice. Vlada zavaja javnost s podatki, da bo Slovenija v desetih letih dosegla povprečje rasti BDP na prebivalca v Evropski zvezi (EZ).

Rast BDP bi morala biti letos 4,9-odstotna. Namesto tega nam vlada obljublja 3,7-odstotno, s tem da je bila lani le 2,3-odstotna. Poleg tega so razlike med posameznimi regijami v Sloveniji izredno velike. Daleč najslabše je v Pomurski regiji, kjer dosegajo

Slovenija različnih hitrosti

le 47 odstotkov BDP na prebivalca EZ. Podatki kažejo, da je politika te vlade "dobra" le ta prebivalce osrednje Slovenije, za vse druge je mačeha.

Gospodarska rast, ki je lani dosegla skromno 2,3-odstotno rast in je bila najnižja v samostojni Sloveniji, naj bi se po kazalcih iz pomladanske napovedi gospodarskih gibanj (pripravil jo je vladni urad za makroekonomske analize in razvoj – UMAR) letos povečala za 3,6 odstotka, drugo leto pa za 3,7 odstotka. Po podatkih vladnih ekonomistov, objavljenih v Poročilu o razvoju Republike Slovenije, bi morala biti rast BDP za vsaj 2,8 odstotne točke višja od letne rasti držav članic EZ. Le s takšno rastjo bi Slovenija v naslednjih desetih letih dosegla raven razvitosti razširjene EZ. V letu 2003 je bila v EZ 1,1-odstotna rast BDP, v letu 2004 pa je napovedana rast 2,1 odstotka. To pomeni, da bi morala biti rast BDP v Sloveniji letos kar 4,9-odstotna. Že s tem podatkom pade v vodo trditev vladnih ekonomistov, poročilo je sprejela tudi vlada, da bomo v desetih letih dosegli povprečno raven razvitosti razširjene EZ. Pri tem je v poročilu tudi t. i. lepotna napaka, saj se bo letos maja petnajsterici pridružilo še deset držav. Na eni strani uporabljati podatke ob-

stoječe EZ, na drugi pa podatke o povprečnosti razširjene EZ ni primerljivo, ampak je zavajanje javnosti.

Slovenija v predzadnji skupini

V okviru evropskih statističnih meril so države po velikosti BDP na prebivalca po kupni moči razvrščene v 6 skupin. Slovenija se po razvitosti uvršča v peto, to je predzadnjo skupino. V to skupino se uvrščajo še Češka, Grčija, Madžarska, Malta in Portugalska. Seznam držav v posameznih skupinah objavljamo v posebni tabeli. Slovenija je na tem področju dosegla 69 odstotkov BDP po kupni moči na prebivalca, kar je manj od Grčije in Portugalske in toliko, kot dosega Malta. Za primerjavo navedimo, da znaša ta kazalec na Češkem 62 odstotkov povprečja EZ-15. Višji kazalec, kar 76, pa dosega Ciper. To kaže, da Slovenija le ni prva med pristopnimi članicami EZ, kot večkrat poudarja vlada.

V vsaki regiji drugače

Če smo prej obdelali kazalec razvitosti za Slovenijo kot celoto, pa

V primerjavi s povprečjem bruto domačega proizvoda (BDP) EZ-15 dosega osrednjeslovenska regija 92 odstotkov povprečja v letu 2000, v letu 2001 pa 94 odstotkov. Pomurska regija z najnižjim BDP na prebivalca dosega le 48 odstotkov povprečja EZ-15 v letu 2001.

analize kažejo, da se v državi posamezne statistične regije med seboj zelo razlikujejo tako po obsegu kot po strukturi dodane vrednosti; med njimi najbolj izstopa osrednjeslovenska regija. Ta je v letih 2000 in 2001 ustvarila več kot tretjino vse slovenske bruto dodane vrednosti. Tretjino te so skupaj ustvarile tudi podravska, savinjska in gorenjska regija, preostanek pa drugih osem regij. Osrednjeslovenska regija je skoraj tri četrtine bruto dodane vrednosti ustvarila v storitvenem sektorju, pri čemer jo presega le še obalno-kraška regija. Po ustvarjeni vrednosti v industriji, rudarstvu, energetiki in gradbeništvu izstopajo zasavska, spodnjeposavska in koroska regija, pomurska regija pa nadpovprečni delež bruto dodane vrednosti ustvari v kmetijstvu. Tudi po razvitosti, merjeni z BDP na prebivalca, dosega največje vrednosti osrednjeslovenska regija. V letih 2000 in 2001 sta nadpovprečno vrednost BDP na prebivalca ustvarili osrednjeslovenska in obalno-kraška regija, blizu povprečja pa se je gibal le še goriška regija.

V Pomurju le 48 % povprečja EZ

Osrednjeslovenska regija je slovensko povprečje preseгла kar za 40 odstotkov. Najnižji BDP na prebivalca je imela pomurska regija, ki je dosegala le 48 odstotkov slovenskega povprečja. V primerjavi z letom 2000 se leta 2001 relativna razmerja med regijami niso bistveno spremenila, razen pri zasavski regiji, ki je zaostanek za slovenskim povprečjem poglobila za 3,9 indekzne točke. V primerjavi s povprečjem EU-15 dosega osrednjeslovenska regija 92 odstotkov povprečja v letu 2000, v letu 2001 pa 94 odstotkov. Pomurska regija z najnižjim BDP na prebivalca dosega le 48 odstotkov povprečja petnajsterice držav članic EZ v letu 2001.

Tudi zaposlenost najslabša v Pomurju

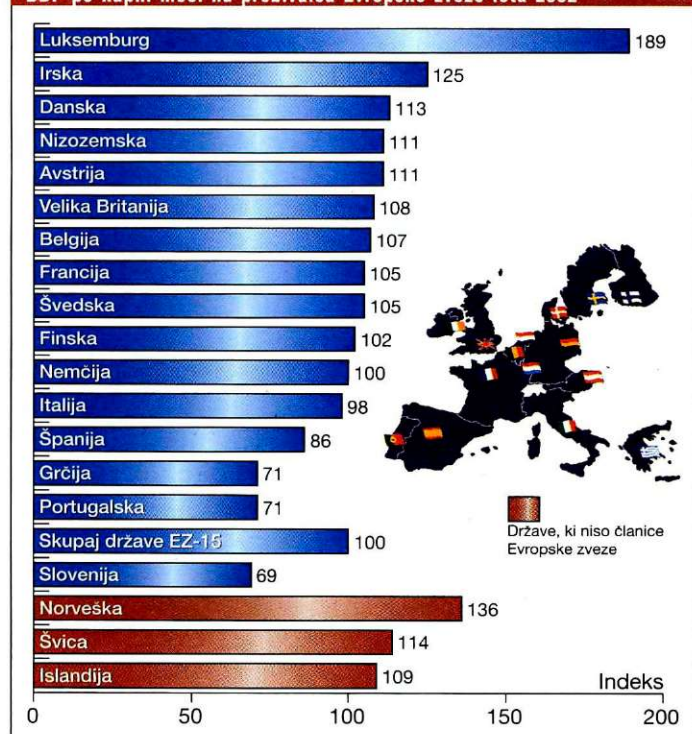
Z nizkim BDP je vsekakor povezana tudi zaposlenost prebivalstva. Stopnja brezposelnosti se od leta 2001 vnovič povečuje. Število brezposelnih se je po uradno objavljenih podatkih UMAR zmanjšalo tudi zaradi črtanja brezposelnih iz evidenc zavoda za zaposlovanje. Po letu 1997 se je stopnja registrirane brezposelnosti najbolj znižala v podravske regiji (za 6,2 odstotne točke) in v ju-

govzvodni Sloveniji (za 5,4 odstotne točke), najmanj pa v pomurski (za 0,3 odstotne točke) in koroški regiji (za 0,4 odstotne točke). Primerjava leta 2001 in leta 2003 nam kaže nekoliko drugačno sliko. Med regijami, ki so najbolj zmanjšale stopnjo registrirane brezposelnosti, sta še vedno podravska regija in jugovzhodna Slovenija, vendar pa je kar pet regij stopnjo registrirane brezposelnosti povečalo (koroška, zasavska, pomurska, spodnjeposavska in goriška), med njimi najbolj koroška (za 2,4 odstotne točke). V letu 2003 je imela najvišjo stopnjo registrirane brezposelnosti pomurska regija in tako prehitela podravsko, ki je vse do leta 2002 imela najvišjo stopnjo. Pomurska regija je v letu 2003 presežala slovensko povprečje za skoraj 60 odstotkov, poleg nje pa so ga presežale še podravska, zasavska, spodnjeposavska, savinjska in koroška regija. Stopnja registrirane brezposelnosti v pomurski regiji za 2,7-krat presega stopnjo v goriški, ki je še vedno regija z najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti. Razmerje med najslabšo in najboljšo regijo po tem kazalcu se je po letu 2001 navidezno nekoliko izboljšalo, vendar predvsem na račun povečanja brezposelnosti v goriški regiji, kar je neugodno.

Težave zaradi dolgotrajne brezposelnosti

Še vedno je velik problem brezposelnosti po regijah strukturna brezposelnost, ki se v vsaki regiji kaže na drugačen način in je problematična tudi v regijah s podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti. Tako je dolgotrajna brezposelnost še vedno velik problem v jugovzhodni Sloveniji, ki je regija s podpovprečno stopnjo registrirane brezposelnosti. Dolgotrajna brezposelnost je visoka še v podravski in pomurski regiji in pogosto povezana z nizko izobrazbeno strukturo brezposelnih, kot je to primer v jugovzhodni Sloveniji in v pomurski regiji. Tudi v letu 2003 narašča, največja in nadpovprečna pa je v osrednjeslovenski, goriški, obalno-kraški in notranjsko-kraški regiji. Težko zaposljivi so še brezposelni, stari nad 40 let, katerih delež se po regijah po letu 2001 zmanjšuje, vendar jih je še vedno nadpovprečno veliko na Gorenjskem (več kot polovica brezposelnih), v spodnjeposavski regiji, na Koroškem in jugovzhodni Sloveniji. Znova se je povečal tudi delež žensk med brezposelnimi, kar je predvsem posledica stečajev podjetij v letu 2003 v tekstilni industriji, ki zaposluje večino ženske. **Vida Kocjan**

BDP po kupni moči na prebivalca Evropske zveze leta 2002

Razvrstitev držav v posamezne skupine po velikost BDP po kupni moči na prebivalca 2002

Skupina I:	nad 126 odstotkov povprečja EZ-15: Luksemburg, Norveška
Skupina II:	od 111 do 126 povprečja EZ-15: Avstrija, Danska, Irska, Nizozemska, Švica
Skupina III:	od 91 do 111 povprečja EZ-15: Belgija, Finska, Francija, Islandija, Italija, Nemčija, Švedska, Velika Britanija
Skupina IV:	od 76 do 91 odstotkov povprečja EZ-15: Ciper, Španija
Skupina V:	od 51 do 76 odstotkov povprečja EZ-15: Češka republika, Grčija, Malta, Madžarska, Portugalska, Slovenija
Skupina VI:	do 51 odstotkov povprečja EZ-15: Bolgarija, Estonija, Latvija, Litva, Poljska, Romunija, Slovaška, Turčija

Opomba: Upoštevano je povprečje je povprečje obstoječe petnajsterice Evropske zveze (EZ-15). Slovenija po kazalcu BDP po kupni moči na prebivalca dosega 69 odstotkov evropskega povprečja. **Vir:** UMAR

Bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca v slovenskih regijah

Statistične regije	BDP/preb. v 000 SIT	Indeks (SLO=100)
Slovenija	2.380	100
Osrednjeslovenska	3.302	138,6
Obalno-kraška	2.512	105,5
Goriška	2.346	98,6
Jugovzhodna Slovenija	2.158	90,7
Savinjska	2.129	89,5
Gorenjska	2.123	89,2
Spodnjeposavska	2.071	87,1
Koroška	1.991	83,7
Podravska	1.975	83,0
Notranjsko-kraška	1.869	78,6
Zasavska	1.809	76,0
Pomurska	1.692	71,1

Opomba: Podatki so za leto 2001, novejših ni. **Vir:** UMAR

Stopnja registrirane brezposelnosti po regijah v letu 2003

Slovenija	11,2
Osrednjeslovenska	7,8
Obalno-kraška	8,3
Gorenjska	8,3
Goriška	6,4
Savinjska	13,5
Jugovzhodna Slovenija	8,6
Pomurska	17,5
Notranjsko-kraška	8,8
Podravska	16,2
Koroška	12,6
Spodnjeposavska	14,9
Zasavska	16,1

Vir: UMAR

Koliko katera od slovenskih statističnih regij prinese k celotnemu BDP

Statistične regije	Struktura BDP (SLO=100)
Slovenija	100
Osrednjeslovenska	34,3
Podravska	13,3
Savinjska	11,5
Gorenjska	8,8
Jugovzhodna Slo	6,3
Goriška	6,0
Obalno-kraška	5,4
Pomurska	4,4
Spodnjeposavska	3,1
Koroška	3,1
Notranjsko-kraška	2,0
Zasavska	1,8

Opomba: Podatki so za leto 2001, novejših ni. **Vir:** UMAR

Čas, ko sem se posvetil pisanju tega članka, je očitno nadvse turbulenten; vse pa se kreše okrog državljanских pravic.

Najprej sem se seznanil z dolgoletno željo slovenskega izseljenstva in zamejstva po sprejetju zakona o statusu Slovencev brez slovenskega državljanstva, ki naj bi končno uveljavil 5. člen ustave, po katerem bi morala Republika Slovenija skrbeti za Slovence v zamejstvu in po svetu, hkrati pa pospeševati tudi njihove stike z domovino.

Nekaj dni zatem so se slovenski volilci opredelili proti t. i. tehničnemu zakonu o izbrisanih, 8. aprila pa je bil predstavljen osnutek (tako dol-

Težavna repatriacija

go pričakovanega) zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci (ki živijo) zunaj naših meja. Predmet tega zakona je pravni položaj družbene skupine, ki jo formalno označujemo s skupnim izrazom Slovenci zunaj Republike Slovenije, in je razpršena po vsem svetu. Po različnih ocenah naj bi zunaj Slovenije prebivalo skoraj 500.000 Slovencev oziroma skoraj četrtnina vseh pripadnikov našega naroda. Med njimi je približno 150.000 zamejcev (pripadnikov avtohtone slovenske manjšine v sosednjih državah), preostali pa so Slovenci po svetu (zdomci in slovenski izseljenci). Večina teh Slovencev je nezadovoljna zaradi po njihovem mnenju premajhne pozornosti, ki jim jo izkazuje Slovenija, in še zlasti zaradi dejstva, da jih država naroda, ki mu pripadajo, uradno obravnava kot tujce. Slovenci brez slovenskega državljanstva pričakujejo nekatere pravice in prednosti, ki naj bi jih bili deležni v primerjavi z drugimi tujimi državljani.

Poseben status Slovencev

V že prej navedenem 5. členu ustave je slovenski državi torej naložena skrb tudi za vse tiste Slovence, ki ne živijo v njenih mejah. Naša ustavna obveza je primerno poskrbeti zanje in pospeševati njihove stike z matično domovino. Iz nadaljevanja istega

člena ustave sledi, da Slovenci brez slovenskega državljanstva uživajo v Sloveniji posebne pravice in ugodnosti. Vrsto in obseg teh ugodnosti pa naj bi določil zakon. Predlagani zakon bo po 34. členu Slovencev zunaj naših meja dajal enakopravnejši položaj s "posebnim statusom". 34. člen namreč pravi: "Republika Slovenija je matična država vseh Slovencev, zato tudi Slovencev brez slovenskega državljanstva na njenem ozemlju priznava poseben status." Sprejete in imetje slovenskega državljanstva – ta možnost navsezadnje obstaja že celih pet let – za Slovence v zamejstvu in po svetu ni najustreznejša oblika povezanosti z Republiko Slovenijo.

Upoštevati je treba, da hoče velika večina Slovencev ostati lojalna državi, katere državljanstvo imajo; dvojno državljanstvo pa bi jih lahko vodilo v najrazličnejše zadržke in tudi moralne stiske. V večini držav, kjer živijo številčno pomembne skupnosti Slovencev (v naši sosesčini na primer Avstrija in Nemčija), dvojnega državljanstva namreč sploh ne priznavajo; te države predpisujejo avtomatično prenehanje državljanstva, če je njihov državljan na lastno prošnjo sprejet v državljanstvo katere koli druge države.

Včasih je treba samo prisluhiti

Predlog zakona, ki naj bi bil sprejet na naslednji redni seji državnega

zbora, je tlel že vsaj od 23. januarja 2002, ko je DZ sprejel Resolucijo o odnosih s Slovenci po svetu. Tedaj se je izrekel tudi o repatriaciji, hkrati pa poudaril, da se osebam slovenskega rodu, ki to želijo, omogoči pridobitev slovenskega državljanstva. Kmalu, poleti 2002, je sledilo drugo vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu. Številne pobude so kar deževale. Lojze Rezelj iz Argentine je tedaj udeležencem srečanja dejal, da si rojaki v Argentini želijo pomoči slovenske države: "Pomagajte nam, smo v veliki stiski! Mladina lepo govori slovensko in tudi čuti slovensko. Če si želijo v domovino, jim to omogočite." Sloven-

Franc Pušič: "To je poseben dogodek! Majhen za Slovenijo, a velik za slovenstvo. Zahvaliti se želim vsem, ki so aktivno sodelovali pri tem zakonu. Prvi podpisani so Bernik, Podobnik, Diaci, Barovič, Poszončeva in moja malenkost. Kebrič je podpis umaknil; vsi pa so tudi člani komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Takšnih dogodkov, kot je bil vstop Slovenije v NATO, za nesljivo ne bi bilo, če ne bi delovali skupaj s Slovenci po svetu."

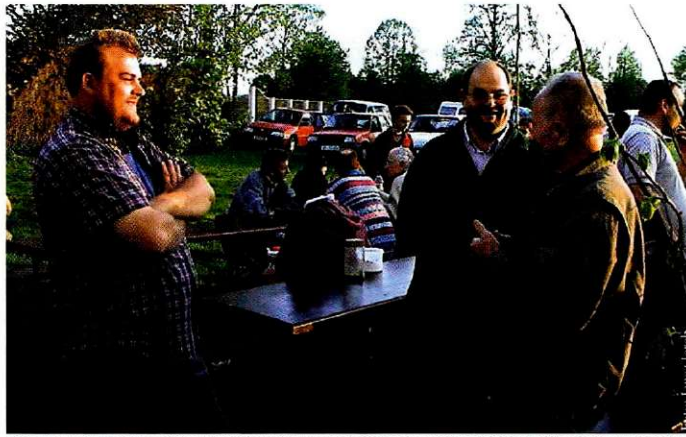

Jožef Bernik: "Slovenci po svetu niso folklorna zanimivost, da jih enkrat na leto dobro pogledate, jih povabite v parlament, ampak so živa slovenska skupnost, ki jim mora matična država pomagati, če seveda le-ta želi, da preživijo."

ci v BiH in Republiki srbski so bili zaskrbljeni zašradi čedalje večje asimilacije, pomanjkanja denarja za različne programe in vsesplošne neinformiranosti o političnem, kulturnem in zunanjepolitičnem dogajanju v domovini, medtem ko so kanadski Slovenci menili, da bi Slovenija morala tudi uradno povabiti Slovence po svetu, da se vrnejo v Slovenijo. Prav tako bi bilo treba ustanoviti posebno repatriacijsko telo, kjer bi imele občine zaradi navajanja prostih stanovanjskih možnosti in delovnih mest v posameznih okoljih glavno besedo. Slovence na Hrvaškem je tedaj denimo skrbelo poročanje hrvaških občil o nerešenih vprašanih s Slovenijo, hkrati pa so bili razočarani nad zakonom o zamejskih Slovincih in Slovincih po svetu. Le-ta je tiste, ki živijo v Splitu, uvrstil med Slovence po svetu, tiste iz Zagreba, Pulja ali Reke pa med zamejske Slovence. Denarna podpora, ki jo dobivajo od matične države, se za obe kategoriji namreč precej razlikuje. In tako dalje ... Slovenska država bi morala tedaj tenkočutneje prislunhiti pripombam, pobudam in prošnjam, saj bi na ta način vsekakor legitimirala lastna prizadevanja po ohranitvi slovenskega tkiva zunaj svojih meja.

Slovenec, ki se vrne, je azilant

Val pritožb in nevšečnosti, ki jih je togi slovenski zakonodajalec prizadejal marsikateremu prišleku iz zamejstva ali izseljenstva, se je še naprej širil. Ob vračanju Slovencev so se namreč vseskozi pojavljale številne težave. Te bi lahko hitro rešili z zakonom, ki bi uresničeval resolucijo. Slovenci, ki so se vrnili v domovino, so se torej morali in se bodo morali do sprejetja predloženega zakona ukvarjati s težavami pri prijavi stalnega prebivališča, pri stanovanjskem vprašanju (v teh primerih so bili obravnavani kot prosilci za azil in potemtakem strpani v azilni dom) in pridobitvi zdravstvenega zavarovanja, socialne podpore, pokojnine, vozniškega dovoljenja, nostrifikacije diplom itd. V vseh primerih so (bili) torej obravnavani kot tujci, brez kakršne koli prednosti. Zgoče je bilo tudi pri stipendiranju, saj slovenski državljani, ki so prišli iz tujine, zakonsko niso smeli zaprositi za štipen-

Lanski piknik vrnjenih izseljencev in njihovih družin (glej tudi uvodno sliko) na travniku župnišča Šentjakob ob Savi pri vrnjenem lazaristu župniku Toniju Burji. Več o tem lahko izveste na spletni strani www.drustvo-svs.si.

dije, namenjene slovenskim izseljencem, ker so le-te izključno za Slovence brez slovenskega državljanstva. Slovenski državljani iz sveta potemtakem nimajo nobenih možnosti dobiti štipendije, saj ne spadajo ne v kategorijo tukaj živečih Slovencev ne v kategorijo Slovencev brez državljanstva. Druga težava pa je pri zdravstvenemu zavarovanju. Državljanji RS, mlajši od 26 let, so, če študirajo, zavarovani po starših. Slovenci, ki prihajajo iz sveta, pa niso; in ZZZS nima zakona, po katerem bi zavaroval mlajše študente brez staršev.

S Tantalovimi mukami do državljanstva

Z novim zakonom naj bi se vsa ta eksistencialna neskladja kakor tudi še vedno aktualna problematika slovenskih izseljencev in zamejcev ob pridobitvi slovenskega državljanstva razblinila. Slovenski izseljenci in njihovi potomci namreč lahko dobijo

slovensko državljanstvo, če sta oba od staršev slovenska državljana ali če je eden od staršev Slovenec in je prosilec mlajši od 36 let. V teh primerih se prosilcu od rojstva prizna slovensko državljanstvo. Ta možnost je onemogočena vsem izseljencem in njihovim potomcem, ki živijo v državah, kjer ne dovoljujejo dvojnega državljanstva. Še vedno pa obstajajo ovire pri otrocih iz mešanih zakonov. Ti lahko po slovenskem roditelju zaprosijo za slovensko državljanstvo do svojega 36. leta starosti (pred spremembami 23 let), kar je diskriminatorno do tistih Slovencev, ki so bili leta 1991 ob nastanku slovenske države že stari 23 let (primer družine Jerman iz Godoviča). Ta starostna omejitev namreč lahko pripelje do nesmisla, ko v isti družini mlajši brat lahko brez posebnih zaslug pridobi slovensko državljanstvo od rojstva, medtem ko mora starejši brat zaprositi za slovensko državljanstvo po

Franci Feltrin: "Vladna politika je kriva za zavlačevanje in zanemarjanje tako izseljenstva kot tudi zamejstva. Pravzaprav sploh niso želeli vračanja Slovencev, ampak samo njihove obiske, ki so bili le v funkciji evidentiranja. Sicer pa, če bo s spremembo zakona 30.000 Slovencev vzelo status, bo navdse dobro. Do danes je takih le 250."

Foto: Dane Kostrič

Boštjan Kocmur: "V izseljenskem društvu Slovenija v svetu si vsa leta prizadevamo za hitro ugotavljanje in pridobivanje državljanstev, mnogokrat tudi kot pooblaščenca izseljencev. Zaradi dolgoletnih izkušenj smo sodelovali pri novem zakonu o državljanstvu in bili tudi sooblikovalci pri pripravah zakona o Slovincih po svetu."

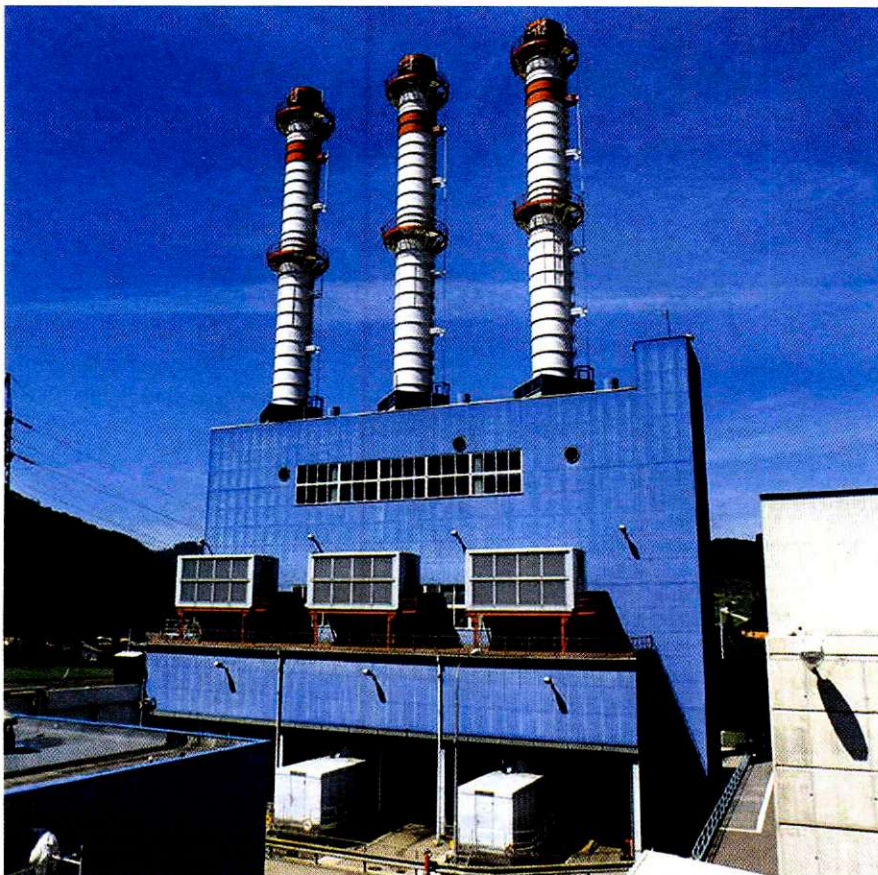
13. členu, t. j. po izredni naturalizaciji. Do največjega nesmisla pa pride pri izseljenskih prosilcih, starejših od 36 let, kjer sta oba roditelja Slovenca, Slovenec iz zamejstva in Slovenec iz Slovenije, otrok pa je obravnavan kot tujec (primer družine Qualicca iz Vidma). Nesprejemljivo je denimo tudi to, da je bila včasih taksa za ugotovitev slovenskega državljanstva 250 tolarjev, zdaj pa je 34.850 tolarjev, enako torej kot za tujce. Da pa le ni vse tako črno, sporočajo iz Slovenske izseljenske matice: "V naši več kot 50-letni zgodovini dela s slovenskimi izseljenci ne zaznavamo težav s pridobivanjem slovenskega državljanstva za naše izseljence. Zakon in postopki so jasni. Izseljenec za informacije zaprosi najbližje slovensko diplomatsko predstavništvo, kjer mu posredujejo potrebne obrazce; ko jih izpolni in odda, začne teči postopek za pridobitev državljanstva."

Ali bo 8. april ostal v čislih?

Dan pred sprejetjem zakonskega osnutka sem se napotil do predsednika komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu Franca Pukšiča in ga, ne vedoč za kasnejše ključne spremembe, povprašal: "Zakaj toliko težav?" Pukšič: "Slovenija še nima krovnega zakona o Slovincih po svetu; nima spremenjene volilne zakonodaje, saj zdajšnja onemogoča pravočasno voljenje in odposiljanje glasovnic; za tiste Slovence, ki se vrnejo v domovino, pa je slabše poskrbljeno kot za marsikatero tujca!" Naslednji dan (8. april) pa je bil za Slovence po svetu najbrž prešeren dan. Nekaj se je končno premaknilo tudi na zakonski ravni. Ozračje v parlamentu je bilo slovesno. Nekoga so sicer zanimale še finančne posledice, ki bodo obremenile državo ob njenem poudarjenem sočutju do "čisto vseh" Slovencev. A je bil kmalu pomirjen, ko je slišal, da vrnitve večjega števila Slovencev v Slovenijo v prihodnje ne moremo pričakovati in da se bo repatriacijski sklad polnil tudi prek drugih javnih in zasebnih virov. Sicer pa je na vračanje zamejcev in izseljencev treba gledati celovito, saj bi morebiten prihod zdravnikov, znanstvenikov in drugih nemudoma vrnil tisti finančni vložek, ki je bil namenjen enakopravnejšemu statusu zamejcev in izseljencev.

Lovro Kastelic

Samovoljen in neekološki program

S tem ko je Slovenija leta 2002 ratificirala kjotski protokol, se je zavezala k zmanjšanju emisije toplogrednih plinov. Ta cilj naj bi bil del celostne energetske politike, ki jo določa Nacionalni energetski program (NEP).

NEP, ki ga predvideva že leta 1999 sprejet energetski zakon, je 5. aprila letos sprejel državni zbor. Po besedah ministra za okolje, prostor in energijo Janeza Kopača program sledi trem ključnim ciljem: zanesljivosti preskrbe z energijo, njeni konkurenčnosti in okoljski usmerjenosti energetske politike. Tako naj bi Slovenija odgovorila na temeljne izzive energetske politike: rast cen električne energije, različni električni mrki, določbe kjotskega protokola in okoljske direktive EU. Med drugim naj bi za programe za učinkovito rabo energije in obnovljivih virov energije na letni ravni povprečno namenili nekaj manj kot 7 milijard tolarjev. Za spodbujanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov in sproizvodnje je že sedaj namenjenih 4,2 milijarde tolarjev, sredstva pa naj bi se z leti povečala.

Po NEP naj bi tudi podaljšali delovanje rudnika Trbovlje-Hrastnik po letu 2007, če bo veljavna zakonodaja to dopuščala. NEP vključuje tudi možnost graditve nove jedrske elektrarne na ozemlju Hrvaške do leta 2015 po načelih, ki veljajo za graditev in izko-

riščanje Jedrske elektrarne Krško. Besedilo resolucije je DZ dopolnil s predlogom SDS, s katerim se bistveno povečajo vlaganja v učinkovito rabo energije in večjo izrabo obnovljivih virov – s 7 na 14 milijard. Sprejetjem tega predloga je postal energetski program neuskkljen. Minister Kopač je ob tem izjavil, da so poslanci z dopolnilom sprejeli “matematični nesmisel”, ki ga je nujno treba popraviti. Zato je vlada pripravila uskladitveno dopolnilo, s katerim je zadržala sprejeti predlog SDS, vendar pa je morala predlagati bistvena povečanja vrednosti za posamezne namene URE in OVE, s čimer je sprejeti “nesmisel” odpravila.

Neuresničevanje obveznosti iz Kjota

Alojz Sok (Nova Slovenija) je spomnil, da se je Slovenija s kjotskim protokolom zavezala, da bo do konca prvega kontrolnega obdobja leta 2012 kot edina med novimi članicami EU zmanjšala emisije toplogrednih plinov za 8 odstotkov glede na izhodiščno obdobje. Zaradi zamujanja z objavljanjem svežih podatkov za kontrolo napredka je Slovenija doživela že tudi prvo kritiko. Ministrstvo za okolje sicer obljublja, da bo do leta 2008 vse pripravljeno, praksa pa uči, da tega ni mogoče uresničiti v kratkem času. Sok ugotavlja, da se količina toplogrednih plinov v Sloveniji celo povečuje, podatki o njihovi emisiji pa so težko dostopni in pomanjkljivi. In kar je najhuje, vlada jih kljub zahtevam kjotskega protokola ne objavlja tekoče in z njimi ne seznanja vseh državljanov, kot bi morala.

Za Soka je naša industrija energetska potratna, saj potrošimo skoraj štirikrat toliko energije na enoto pro-

izvoda kot razvite države, česar program verjetno ne bo odpravil. NEP naj bi bil tudi sicer neekološko naravnano. Sok je podvomil, da bo načrtovano povečanje energije iz obnovljivih virov uresničljivo. Vlada po Sokovem mnenju napačno zatrjuje, da je vetrna energija cenovno primerljiva z drugimi. Poleg tega z energetskega vidika takšen način pridobivanja energije ni zanesljiv, kar so dokazale nemške in avstrijske izkušnje. Podobnih misli je tudi Jože Tanko (SDS).

Izkoriščanje biomase je po Sokovem prepričanju ekonomsko nezanimivo, čeprav gre za okoljsko dobrodošlo dejavnost, ki pa zaradi pomanjkanja vladnih sredstev ne more zaživeti. Sežig odpadkov za pridobivanje energije po Sokovem mnenju ne pride v poštev, saj niti najmoderneje sežigalnice ne izpolnjujejo prihodnjih okoljskih pogojev EU za obratovanje.

Še en nerealen vladni projekt je tisti, po katerem bi do leta 2010 za 10 odstotkov zmanjšali porabo energije v stavbah. Sok je opozoril, da pri izračunu energetskega učinka stavb vladne ustanove niso upoštevale mnenja gradbenih podjetij. Nekateri izolacijski materiali, ki jih predpisuje zakonodaja, preprečujejo prenos vlage navzven, zaradi česar stavba v razmeroma kratkem času postane energetska potratnejša, kot obljublja izračuni. Za uporabo novih izolacijskih materialov, ki prihranijo več kot 30 odstotkov energije, bo treba spremeniti zakonodajo.

Pri Novi Sloveniji stavijo na graditev manjših hidroelektrarn. Ta je smiselna predvsem zaradi dolgoročne strategije energetske politike in varstva pred poplavami. Seveda bi morala

Minister za okolje, prostor in energetiko Janez Kopač je prepričan, da je NEP brez popravkov stroke in opozicije idealen.

država subvencionirati tako proizvedeno energijo. V Novi Sloveniji se načrtovanje dvojčka JE Krško na Hrvaškem v času, ko nimamo razrešenega niti vprašanja odlagalista, zdi neizvedljivo in bilo bi bolje razmisljati o graditvi na območju Slovenije. Proti vladni zamisli so bili tudi v SDS.

Sok je bil kritičen tudi do prometne politike. Promet prispeva približno četrtino emisij toplogrednih plinov, zato bi bilo treba investirati v železniško infrastrukturo in preusmeriti del tovornega prometa na vlake.

Vladna resolucija, po kateri naj bi 2 odstotka goriv, ki jih pokurimo v transportu, proizvedli na podlagi predelave oljne ogrščice (t. i. biodizel), je za Soka iluzija, saj bi morali za oljno ogrščico v severovzhodni Sloveniji posaditi 4.000 hektarjev, s čimer bi se dejansko odpovedali pridelavi sladkorne pese za našo edino tovarno sladkorja. Za Soka bi bilo bistveno uvesti stimulatívno zakonodajo za domača vlaganja v energetiko. Sok je še očital pomanjkanje temeljite razprave pri pisanju NEP. Poleg tega NEP prepogosto uporablja neobvezujočo dikcijo. Ne nazadnje so predvidena sredstva bistveno premajhna, zaradi česar se bo nadaljevala okoljsko obremenjujoča in od tujih virov odvisna energetska politika.

Zavnili dopolnilo SDS

Dopolnilo poslanske skupine SDS ni bilo sprejeto. Predvidevalo je varčnejšo porabo glede na deficitarno domačo proizvodnjo energije, toplotno sanacijo stavb, postopni izstop države iz lastništva tržnih energetskih dejavnosti. Dopolnilo bi določilo tudi kon-

kretnije indikatorje za spremljanje postavljenih ciljev, po njem pa bi preučili možnost izkoriščanja tranzitne energije. Mnenje stranke je predstavil Jože Tanko, ki je menil, da ima NEP precejšnje pomanjkljivosti, na kar so na zasedanjih pristojnih delovnih teles opozorili tudi poslanci iz koalicije in nevladne organizacije. NEP je bil po Tankovem mnenju sestavljen v naglici in pod pritiskom nekaterih lobi-jev. V programu opaža pomanjkanje jasnih ciljev. Država po njegovem mnenju sofinancira energetske prepotratne največje porabnike, ki v največji meri bremenijo okolje. SDS meni, da je treba predvideti ukrepe in programe prestrukturiranja in velike porabnike preusmeriti v energetske učinkovitejše ter okoljsko manj nevarne programe, za kar pa proračunska sredstva ne zadostujejo. Posebej glede lesne biomase je potencial velik, saj se površine zaraščajo, izraba pa je nizka. "Nam, ki smo gozdnati in bogati z lesom, se kakovostnejša izraba biomase še ne izplača." Tanko je predlagal regulacijo cen goriv, s čimer bi lesna biomasa postala konkurenčnejša. Prav tako je namenske okoljske davke nujno treba porabiti za programe učinkovite rabe energije in za obnovljive vire energije, namesto da se reinvestira samo polovica pobranih sredstev. Tanko je tudi spomnil, kako je vlada odobrila konverzijo slovenskih turbin in zemeljskega plina. "Rusija bo zastarane dolgove poplačala z zemeljskim plinom, s čimer si bo zagotovila trajnega odjemalca." Plinovodno omrežje pa bo prineslo visoke stroške in graditev plinskih elektrarn, ki pro-

izvajajo najdražjo električno energijo. Kritični so tudi do visokih emisij plinov v prometu, za kar v NEP ni izdelanih pravih načrtov, in do pomanjkanja predlogov, kako spodbuditi uporabo okoljsko prijaznejšega dizla pri osebnih vozilih. Pri resoluciji bi moralo biti vključenih več ministrstev, a gre očitno za samostojen projekt okoljskega ministrstva. Zaskrbljivo je pomanjkanje indikatorjev, na podlagi katerih bi nadzorovali izvajanje programa.

Kritika, ki to ni

Mateja Gornik z ministrstva za okolje, prostor in energijo nam je posredovala obrazložitve glede NEP. Po poročilu Evropske agencije za okolje Slovenija odstopa od drugih držav pristopnic, ker ima visoke emisije glede na izhodiščno leto, poleg tega pa starejše projekcije za prvo ciljno obdobje (2008-2012) kažejo, da ne bi izpolnila obveznosti iz kjotskega protokola. Vendar "agencija v poročilu ne izraža kritike Slovenije", saj so imeli leta 2002 na voljo zastarele podatke.

Da Slovenija ne izpolnjuje določil kjotskega protokola, naj ne bi držalo, "saj protokol ničesar ne določa za leta do vključno 2004".

Ministrstvo je lani pripravilo operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. V programu so identificirani ukrepi in ocenjeni stroški za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, kot ga zahteva kjotski protokol. Učinki bodo vidni šele čez čas, ministrstvo pa že pripravlja mehanizem za spremljanje izvajanja programa. Dodatne razlage smo dobili s strani Hinka Šolinca, prav tako z ministrstva za okolje in prostor. Dejal je, da država z vetrnimi elektrarnami ne bo imela stroškov, vlaganje pa bo za investitorje rentabilno. Ob vprašanju v zvezi z novo jedrsko elektrarno nam je Šolinc razložil, da bi bila graditev vprašljiva, če ne bi že imeli JE Krško. Če bodo Hrvatje pripravljeni sodelovati, pa na ministrstvu ne vidijo težav. Skupna graditev bi za oboje pomenila cenejšo elektrarno. Glede TE Trbovlje-Hrastnik je z zakonom določen le način zapiranja, zakon o zapiranju rudnika še zmeraj velja. Ker pa direktiva EU še dovoljuje uporabo manj kakovostnega premoga, bi bilo ekonomsko smiselno nekaj let še nadaljevati z obratovanjem, sploh če bo zgrajena čistilna naprava.

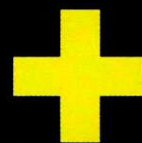
Mitja Volčanšek

Jože Tanko (Slovenska demokratska stranka) se je zavzel za vlaganje v lesno biomaso, odločno pa je tako kot Sok nasprotoval jedrski elektrarni na Hrvaškem.

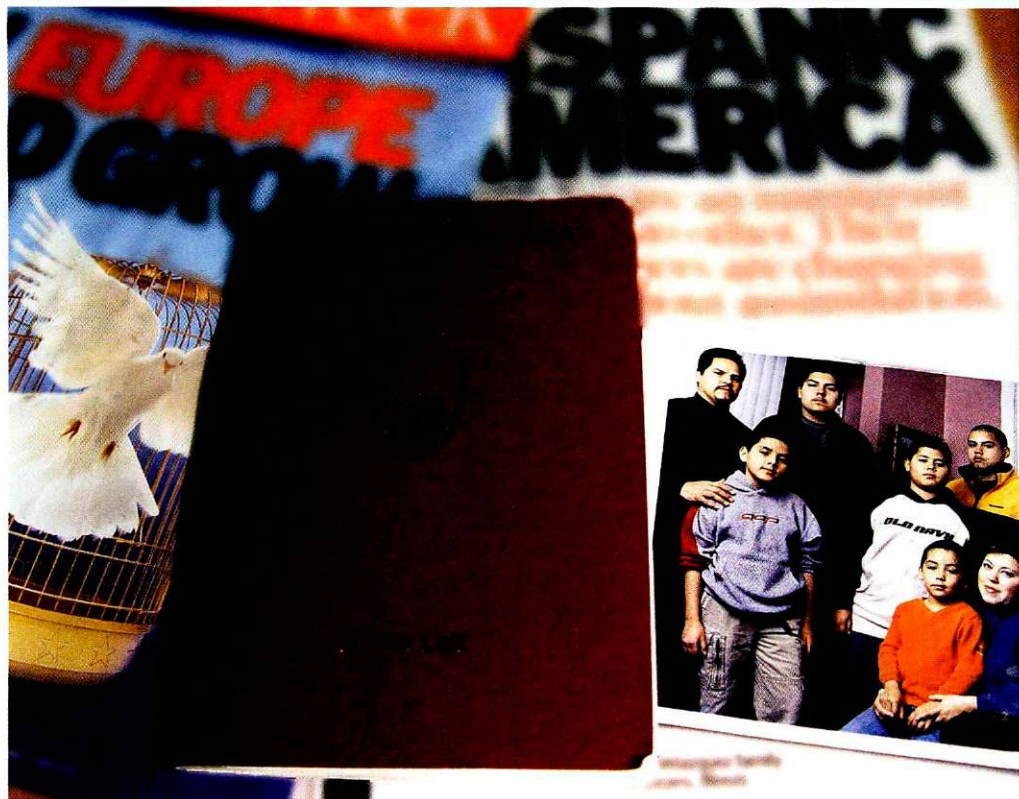
Alojz Sok (Nova Slovenija) je bil kritičen do čezmernega onesnaževanja slovenske energetike in netransparentnosti dela vlade na tem področju.

www.raplus.com

RADIO
PLUS

Izdelavo nalepk za prometna dovoljenja je Mirage dobil na podlagi 2. člena o javnih naročilih, ki pravi, da razpis ni potreben, če gre za naročilo zaupne narave, določeno s predpisi vlade. Kaj na omenjenih nalepkah bi bilo lahko zaupne narave, ni jasno.

Prilepljeni na državne jasli

Novomeški Mirage je podjetje, ki mu je v zadnjih letih na račun javnih naročil uspelo ustvariti visoke dobičke. Nekateri so prepričani, da podjetje javnih naročil ne bi dobilo, če ne bi imeli njegovi vodilni tesnih poznanstev in zvez na notranjem ministrstvu.

Mirage Holography, kakor je polno ime podjetja, je bilo ustanovljeno leta 1989. V začetku je bilo to majhno podjetje z enim zaposlenim in nekaj milijonov tolarjev prometa, razcvetelo pa se je po letu 1997, ko je z ministrstva za notranje zadeve dobilo prvo naročilo za izdelavo osebnih izkaznic. Osebnim izkaznicam so sledili potni listi in nalepke za prometna dovoljenja, z njimi pa seveda tudi dobiček. Kot lahko razberemo iz slovenskega poslovnega imenika, je imelo podjetje do leta 1997 povprečno enega ali dva zaposlena, njegovi dohodki so se v povprečju gibali med 30 in 50 milijoni, dobiček pa med 10

in 100 tolarji. Vsi ti kazalci so se začeli strmo vzpenjati po letu 1997. Tako se je v naslednjih letih (do leta 2001) število zaposlenih povzpelo na 45, dohodki podjetja so se naglo zvišali na 1,3 milijarde tolarjev, dobiček pa že kar na 167,1 milijona tolarjev.

Milijonski posli brez javnih naročil

Razlog za tako skokovito rast vseh finančnih in kadrovskih kazalcev so seveda javna naročila, ki jih je Mirage po letu 1997 pridobil s strani notranjega ministrstva. Tako je bilo podjetje leta 1997 na javnem razpisu, ki pa ni bil pravi razpis, saj je na koncu najboljšega ponudnika izbral takratni notranji minister Mirko Bandelj

in sam, dobilo naročilo za izdelavo novih osebnih izkaznic. Podjetje Mirage je bilo izbrano, čeprav je bilo pred tem praktično neznano srednje veliko podjetje in z izdelavo dokumentov ni imelo večjih izkušenj. Kljub temu se je notranje ministrstvo odločilo zanj in mu nato zaupalo še izdelavo novih potnih listov, leta 2001 pa še izdelavo nalepk za prometna dovoljenja (v tem poslu je sodeloval še ljubljanski Cetus). Oba zadnja posla sta bila izvedena brez javnega razpisa, kar na notranjem ministrstvu pojasnjuje s tem, da jim drugi člen zakona o javnih naročilih "ukazuje", da se v primerih, ko gre za nakup oborožitve, vojaške opreme in

specialne operativne tehnike ali drugo naročilo zaupne narave, določeno s predpisi vlade, razpis ne izvede.

Včeraj na MNZ, danes na Mirageu

Pri tem seveda ni jasno, v katero od omenjenih kategorij bi lahko uvrstili nalepke za prometna dovoljenja. Ker specialna operativna tehnika zagotovo niso, zaupne narave pa tudi ne morejo biti, so nekateri prepričani, da je slednje samo krinka za to, da ministrstvu ni treba izvesti javnih razpisov in da lahko posel na koncu dobi Mirage, ki je nekaterim na notranjem ministrstvu očitno zelo ljub. Odgovor, zakaj je tako, bi lahko iskali v ljudeh, ki so

Mirku Bandlju se je vrnil spomin, šele ko so ga novinarji soočili s podatkom, da je za Mirage opravljal nekatere odvetniške storitve.

Mirage je v zadnjih letih eno najbolje stoječih podjetij v Sloveniji predvsem na račun poslov, ki mu jih je brez javnih razpisov dodelilo notranje ministrstvo.

In besede so meso postale

Ko smo lahko pred leti prebirali Slivnikovo knjigo Kučanov klan, se je našlo kar nekaj takih, ki so zatrjevali, da gre za njegove fantazije, skratka, da klana ni. Da ne obstaja. Le nekaj let kasneje je ta klan dobili ime Forum 21. Kar se je nekaj let tajilo, da sploh obstaja, je postalo meso. In v tej mineštri so se znašli vsi tisti, ki v Milanu Kučanu vidijo človeka, brez katerega jim bo v Sloveniji le stežka uspelo. Ve pa se, da se pri nas zelo težko uspe brez Kučanovega žegna. Zato si ne morem kaj, da v vseh tistih, ki se mu niso pridružili, ki se mu ne bodo, vidim upanje, da se bo nekoč v Sloveniji kaj vendarle premaknilo po naravni poti, brez njegovega veličanstva. Premaknilo za vse enako. Ali vsaj približno enako. Doslej se je bolj kot ne premikalo le v dve smeri. Torej vse dobro za tiste, ki so z njim, in vse slabo za tiste, ki niso z njim. Kajti vsi tisti, ki so si upali misliti drugače, ki niso šli v skladu z njegovimi pričakovanji, so bili od raznih Tošev, Mihejčakov kaj hitro ožigosani kot nestrpneži, ksenofobi in ne vem kaj še, bili so tudi daleč od pogače, od katere so si priskledniki rezali manjše in večje kose, bili so daleč od pomembnejših mest. Kakor koli že, sedaj so se razkrili. Sedaj vemo tudi v Zasavju (slutili smo sicer že prej), koga ali katerih se moramo na daleč izogniti, da ne bomo forumsko zasmrdeli po klanu. Čeprav je resnica na ljubo v Zasavju oblastniška LDS še tako močna, mogočna, da so mnogi, ki bi sicer z največjim veseljem prileteli Kučanu v objem, še vedno raje varno v naročju Švagana, Jeriča in nekoliko manj Gračnerja. Za zdaj še.

Spreobrnitev

Spomnim se pozivov zasavskih občinskih oblasti, tudi zagorske, kako je pred referendumom o TET 3 svarila, da bomo vsi tisti, ki bomo proti, glasovali tudi za zapiranje rudnikov rjavega premoga in s tem proti zasavskemu premogu. Da bodo rudarji zaradi nas izgubili delo. Povedali smo jim takrat, da je prav zaradi kurjenja tega premoga v TET, v cementarni in druge zasavsko okolje že tako prizadeto, da se že skoraj vsak drugi Zasavčan spopada z eno izmed značilnih boleznih zaradi zdravju škodljivega okolja. Spomnim se, da naši oblastniki (so večinoma isti) v prejšnjih desetletjih niso povzdignili glasu, ko se je v podjetjih kuril slab zasavski premog in ko so bile vse doline zakajene in zasmrajene. Takrat jih zdravje Zasavčanov, čeprav so vedeli, da je zelo ogroženo, ni zanimalo.

Toliko let kasneje pa so povzdignili glas ob novici, da so v Cementarni Trbovlje dobili (tudi od okoljskega ministrstva) dovoljenje za kurjenje odpadnih olj, plastike, živalskih maščob ... Kar nenadoma so se prelevili v varstvenike okolja. Sedaj svarijo, kako da bo to, ko se bodo v pečeh cementarne poleg zasavskega premoga kurili še odpadki, za Zasavje in Zasavčane prava ekološka katastrofa. Se strinjam, da dodatno obremenjevanje okolja nikakor ne obeta ureditve žgočih okoljskih problemov, vendar pa se pozablja, da ne bo nič bolje, če bodo namesto omenjenih odpadkov še naprej kurili vse tisto, kar so kurili zadnja desetletja. Zdi pa se mi, da bi bil nadzor, kaj gre iz dimnikov, mnogo natančnejši, pogostejši, če bi kurili poleg tistega doslej še tisto, za kar so dobili dovoljenje lani septembra. Zanimivo je, da zagorski župan Matjaž Švagan, ki kurjenju odpadkov v cementarni najbolj nasprotuje, zatrjuje, da so mu lani le nekaj dni prej, preden so dobili dovoljenje za kurjenje odpadkov, v cementarni lagali, da o tem sploh ne razmišljajo. Direktor cementarne Franci Blaznek pa nasprotno zatrjuje, da so Švagana, ko je bil pri njih na obisku, o tem, kaj načrtujejo, o čem razmišljajo in za kaj iščejo ustrezna dovoljenja, obvestili. Kdo laže, kdo zavaja?

Igor Gošte

Direktor Miragea Robert Rotar je tudi po zaslugi poslov z državo eden izmed najbogatejših Slovencev. Po nekaterih podatkih naj bi bil pred nedavnim v Zadrú kupil vilo. Kupnino zanjo v višini 1,6 milijona evrov naj bi bil odštel "na roko".

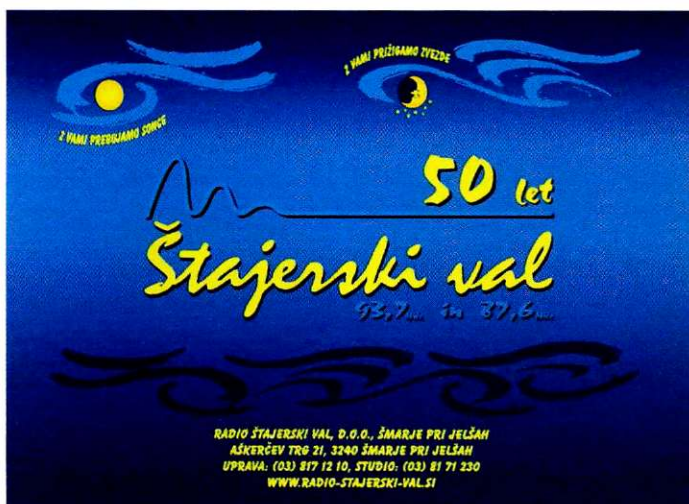
bili še pred časom zaposleni na MNZ, danes pa so v Mirageu. Eden takih je zagotovo Miloš Šuštar, ki je bil pred leti zaposlen kot državni sekretar na notranjem ministrstvu (bil je celo vodja komisije, ki je posel z osebnimi izkaznicami dodelila Mirageu), danes pa kot prokurist dela pri Mirageu. Dobre zveze s podjetjem ima tudi nekdanji notranji minister Mirko Bandelj, ki je za Mirage nekaj časa opravljal nekatere odvetniške storitve. Ko so novinarji Bandlja pred nedavnim pobarali (šlo je za vprašanja novinarjev, ali bo vlada najela letalo pri podjetju Mirage, ki je pred nedavnim kupilo letalo), kakšno je njegovo sodelovanje z omenjenim podjetjem, jim je zagotovil, da z njim ne sodeluje, pozneje, ko so mu novinarji predstavili nekatere podatke, pa je le priznal, da je pred časom za Mirage opravil nekatere odvetniške storitve. Bandelj zanika, da bi delal za Mirage zaradi kakšnih koli protiuslug za posle, ki jih je v času njegovega ministrovanja dobival Mirage, ampak za-

to, ker naj bi bil Mirage verjetno presodil, da ima določeno odvetniško znanje in vedenje.

Zakaj so se v podjetju Mirage odločili za sodelovanje z Bandljem in kakšni razlogi so jih vodili, da so zaposlili nekdanjega sekretarja MNZ Miloša Šustarja, smo hoteli pretekli teden povprašati v podjetju, vendar z namestnikom direktorja (direktor Robert Rotar naj bi bil na enomesečnem dopustu) nismo mogli uskladiti termina. Obljubil pa nam je, da nam bo na vprašanja odgovoril po elektronski poti.

Kakor koli že, Mirage je pred kratkim začel izvajati še en donosen državni posel. Na podlagi krovne pogodbe o oblikovanju, izdelavi, personalizaciji in dobavi potnih listin, ki jo je sklenil z notranjim ministrstvom leta 2000, bo namreč skupaj s podjetjem Cetus izdeloval nove evropske potne liste (menda bodo nadgradnja zdajšnjim). Posel je vreden okoli 130 milijonov tolarjev, Mirage pa ga je tudi tokrat dobil brez javnega razpisa. Psi lajajo, karavana gre dalje ...

Aleš Kocjan

Diana na filmu

Francoski producent Pierre Kubel namerava posneti igrani film o ozadju avtomobilske nesreče, v kateri sta avgusta 1997 v Parizu umrla princesa Diana in njen prijatelj Dodi Al Fayed. Kubel je v ta namen odku-

pil avtorske pravice za roman Enaintrideseti avgust pisateljice Laurence Cosse, ki se ukvarja s skrivnostnim fitatom uno, ki je domnevno trčil v mercedes nesrečnega para. Na pariškem filmskem festivalu je bil roman nagrajen, pripoveduje pa zgodbo voznice belega fiata, katerega obstoja var-

nostni organi nikoli niso mogli potrditi, čeprav so na kraju nesreče našli drobce zadnjih luči, ki so prav gotovo pripadali unu. V romanu žensko z imenom Lou po nesreči zgrabi panika, saj se boji, da so jo med nesrečo v predoru pod mostom Pont d'Alma prepoznali, zato tako doma kot v službi živi v stalnem strahu, da se bo pojavila policija. Misel na to, da je zakrivila princesino smrt, žensko tako zelo muči, da se nekega dne odloči, da bo zapustila svojo družino in pod novim imenom začela novo življenje.

Obsojen vohun

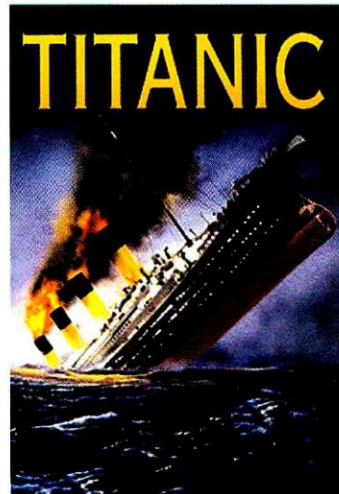
Sodišče v Moskvi je ruskega strokovnjaka za nadzor orožja Igorja Sutjagina zaradi vohunjenja obsodilo na 15 let zapore. Sutjagina, ki se je izobraževal na moskovskem prestižnem Ameriskem in kanadskem inštitutu, so aretirali oktobra 1999. Po mnenju oblasti naj bi bil Sutjagin nekemu britanskemu podjetju, za katerega so ruski preiskovalci prepričani, da gre za krinko

ameriške obveščevalne agencije CIA, prodal informacije o ruskih jedrskih podmornicah in protiraketnih sistemih. Sutjagin je bil zaradi izdaje in vohunjenja obsojen pred moskovskim sodiščem, vendar vztraja, da je sporne analize pripravil na podlagi dostopnih virov. Kot trdi, ni imel razloga, da bi verjel, naj bi bilo britansko podjetje krinka agencije CIA.

Vzhodni jeziki jih ne zanimajo

Na avstrijskih šolah komaj kje poučujejo vzhodne jezike: na vrhu je ruščina, te se je v šolskem letu 2001/2003 učilo nekaj manj kot 3.800 učencev in dijakov, kar je le 0,3 odstotka vseh šolarjev. Za ruščino je med jeziki novih držav članic EZ prva slovenščina, uči se je 3.500 dijakov, madžarščine se uči slabih 500 dijakov in češčine kakšnih 430. Tako rekoč vsi, ki se učijo slovenščine, prihajajo s Koroskega, madžarščine pa se uči več kot štiri petine šolarjev na Gradiščanskem. Bistveno bolj priljubljeni na šolah pa so zahodni jeziki: več kot 96 odstotkov oziroma 1,2 milijona učencev se uči angleščine, okrog 125.000 fran-

so ga stregli na ladji Titanik. Gre za največjo vsoto, ki jo je do zdaj dosegel kak predmet z znamenite transatlantske ladje. Na dražbi so prodali okoli 30 predmetov s Titanika v skupni vrednosti 250.000 funtov (375.000 evrov). Decembra lani je na neki dražbi upokojeni detektiv David Howard za 102 funta (okoli

146 evrov) kupil tri predmete, ki so bili last nekega natakara s Titanika. Polomljeno srebrno uro, usnjen notes in priponko so namreč našli na truplu Thomasa Mulina, enega od natakara, ki je utonil, ko je ladja trčila ob ledeno goro in potonila. Howardu je tokrat samo s prodajo priponke uspelo zaslužiti 32.000 funtov.

Sladoled razburja

Nova vrsta sladoleda, kombinacija vodke in brusnic, je v Avstraliji izzvala veliko razburjenje, predvsem društev za boj proti alkoholizmu, ki so se postavila na stran potrošnikov. Po njihovem prepričanju ta nova vrsta sladice vzpodbuja zgodnje uživanje alkohola. Tovrstni izdelki pri-

Največji skorumpiranci

Na samem vrhu seznama najbolj podkupljivih voditeljev držav v zadnjih 20 letih je nekdanji predsednik Indonezije Mohamed Suharto. Na petem mestu je nekdanji jugoslovanski predsednik Slobodan Milošević, ki naj bi bil prejel milijardo dolarjev podkupnine. Tako je zapisano v letnem poročilu o korupciji v svetu, izdala pa ga je londonska organizacija Transparency International. Suharto, ki je Indoneziji vladal 32 let, vse do leta 1998, si je s svojo družino nakopičil bogastvo, katerega vrednost cenijo od 15 do 35 milijard dolarjev. Na drugem mestu je nekdanji filipinski predsednik Ferdinand Marcos, ki je vladal od leta 1972 do

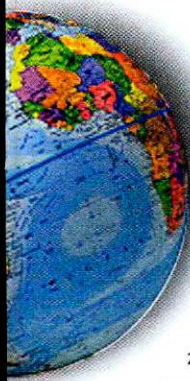
1986 in v svoje žepe vtaknil od pet do deset milijard dolarjev. Med prvimi desetimi svetovnimi skorumpiranci je Joseph Estrada, še en Filipinec, ki so ga vrgli z oblasti leta 2001, zbrati pa mu je uspelo približno 80 milijonov dolarjev. Na tretjem mestu je nekdanji zairski predsednik (današnja DR Kongo) Mobutu Sese Seko, ki si je prigrabil okoli pet milijard dolarjev. Na četrtem mestu je nekdanji nigerijski predsednik Sani Abacha z od dve do pet milijardami dolarjev. Temu pa sledi Slobodan Milošević z milijardo dolarjev.

čoščine. Italijanščino ima na urniku več kot 57.000 učencev in španščino slabih 17.000 učencev. Zanimivo je, da se latinščine uči več kot 53.000 učencev, kar je šestkrat toliko kot vseh vzhodnih jezikov skupaj.

Rekordna cena menija

Na nedavni dražbi v angleškem Southamptonu so za rekordnih 51.000 funtov oziroma za 73.000 evrov prodali menu prvega obroka, ki

pomorejo k temu, da je alkohol laže dostopen potrošnikom, in so nevarni predvsem za otroke. Na obtožbe se je odzval tudi prodajalec te vrste sladoleda, ki je za zdaj na voljo na trgu v zvezni državi Victorii, in zardil, da sladoled vsebuje samo aromo vodke in je brez alkohola. V svetu je že več kot 30 let naprodaj tudi sladoled z rumom in rozinami, nad čemer se doslej ni nihče pritoževal.

Stalin ob častni naslov

Sovjetski diktator Josip Visarionovič Stalin bo le nekaj dni pred vstopom Madžarske v Evropsko zvezo izgubil naslov častnega meščana

Budimpešte. Do odločitve je prišlo 15 let po razpadu komunističnega režima v tej državi in po dolgoletnih zločinih razpravah o Stalinovem častnem naslovu, ki so mu ga podelili leta 1974. V obrazložitvi je zapisano, da je Stalin zagrešil grozovite zločine zoper človeštvo, zoper Evropo, Madžarsko in madžarsko ljudstvo ter Budimpešto in njene prebivalce. Njegove enote so zasedale države Srednje Evrope še desetletja po drugi svetovni vojni.

Spomenik žrtvam

Kipar Anish Kapoor je avtor spomenika britanskim žrtvam napadov na Svetovni trgovinski center 11. septembra leta 2001 v New Yorku. Šest metrov visoka skulptura, imenovana Enotnost, bo postavljena v središču spominskega parka na Trgu Hanover blizu kraja, kjer sta stala nebotičnika

dvojčka. Skulptura bo izdelana iz bloka črnega granita. Spominske slovesnosti za žrtve bodo potekale v tem parku. V napadih je umrlo 67 Britancev, kar je doslej največ britanskih žrtev v kakšnem terorističnem napadu.

Mesto brez bikoborbe

Barcelona se je kot prvo mesto v španski zgodovini razglasila za mesto brez bikoborbe, tradicionalnega španskega športa oziroma prireditve. Mestni svet je sprejel resolucijo, po kateri so tudi biki tako psihično kot fizično občutljiva bitja. Zato mesto Barcelona, drugo največje špansko mesto, tej prireditvi nasprotuje. Resolucija mestnega sveta sicer ne pomeni, da so bikoborbe v Barceloni prepovedane, ker to lahko pravno zavezuječe stori le katalonski parlament. Mnenja o ustreznosti bikoborb se v katalonskem parlamentu še vedno zelo krešejo, so pa lani sprejeli ukrep, po katerem otrokom, mlajšim od 14 let, obisk bikoborbe ni dovoljen. Mestni svetniki so to resolucijo sprejeli na predlog borcev za pravice živali, ki so mestnemu svetu predložili tudi peticijo za pravice živali z 245.000 podpisi iz 30 držav.

Bela zebra

Na veliko presenečenje obiskovalcev in znanstvenikov se je v nacionalnem parku v Nairobiju rodila popolnoma bela zebra. Izgubljenega zebričnega mladička albina, ki je taval sam po parku, je odkrila skupina članov afriškega plemena Masajev in o nevsak-

danjem odkritju takoj obvestila oskrbnike parka. Zaradi bele barve so bili Masaji prepričani, da gre za telička. Zebrič mladiček se je rodil v za-

Evropski kulturni center

Severnoitalijansko pristaniško mesto Genova se namerava tudi v prihodnjih letih, ko ne bo več evropska kulturna prestolnica, posvečati kulturni menjavi med državami Evropske zveze. Tako naj bi že letos poleteli v mesto odprli Evropski kulturni center, ki ga skupaj postavljajo na noge tamkajšnji Goethejev inštitut v sodelovanju s Francoskim kulturnim centrom Galliera, španskim inštitutom Cervantes in Avstrijskim kulturnim centrom. Center naj bi postal središče za posredovanje evropske kulture, v njem pa nameravajo prirediti razstave, simpozije in koncerte. Menedžerjem in mladim umetnikom želijo dati priložnost, da se seznanijo s kulturno ustvarjalnostjo v Evropi. Sedež novega centra bo Palazzo Caracci, srednjeveška palača z 2.500 kvadratnimi metri v starem mestnem jedru Genove.

četku marca. Za zdaj še ni znano, kakšnega spola je ta nenavadni zebrič mladič, zato mu oskrbniki še niso nadeli imena. Vsekakor pa kaže, da drugih zebrič pomanjkanje značilnih črnih prog na mladičku ne moti.

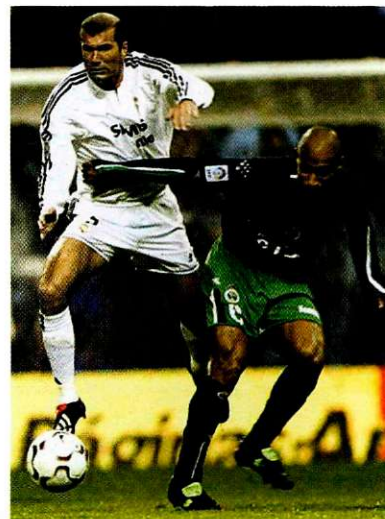
Cenejša zdravila

Združeni narodi, Svetovna banka, Svetovni sklad za boj proti aidsu, tuberkulozi in malariji ter sklad nekdanjega ameriškega predsednika Billa Clintona so pripravili skupni načrt za nakup in razdelitev cenejših zdravil proti aidsu za revne države. Omenjenim organizacijam je namreč uspelo doseči dogovor o 50-odstotnem popustu za diagnostične teste virusa HIV in za zdravila zoper aids.

Po ocenah Svetovne banke bo zdravljenje enega bolnika stalo 140 dolarjev letno, kar je tretjina siceršnje vsote. Teh novih ugodnosti bodo deležni prebivalci 122 držav. Za aidsom je doslej umrlo več kot 25 milijonov ljudi, več kot 40 milijonov pa jih je okuženih z virusom HIV. Zdravnikom še ni uspelo odkriti zdravila, ki bi bolnike pozdravilo, vendar pa zaradi mešanice zdravil pacienti lahko živijo dokaj normalno življenje.

Zidane krstni boter

Francoski nogometni zvezdnik Zinedine Zidane bo krstni boter belgijske princese, hčerke princa Laurenta. Belgijski časnik, ki mu je

novico potrdil sam nogometaš Rerala iz Madrida, poudarja, da je torej tista oseba muslimanske vere, ki jo je princ že omenjal kot botra male Louise, rojene 6. februarja. Zidane se namreč poleg nogometa posveča tudi socialnim problemom in je ambasador dobre volje pri Združenih narodih.

Razkrita skrivnost

Avtor Malega princa ni izginil brez sledu, ampak je 31. julija 1944 strmoglavil v morje blizu marsejskega пристanišča. Najdeni kos njegovega letala je omogočil bolje osvetliti dogodek, okoli katerega se je 60 let ohranila avreola skrivnosti. Na ostanku kabine letala so gravirane štiri številke in črka (2 734L), kar ustreza oznaki vohunskega letala Lightning P-38, ki ga je pilotiral pisatelj na dan svojega izginotja. Tako trdi Phillip Castellano, strokovnjak za letala druge svetovne vojne. Zgodba o skrivnostnem izginotju se je začela razpletati leta 1998, ko je nekdo v svojih mrežah odkril srebrno zaplestnico, na kateri je bilo vgravirano ime Saint Esoperi, ime pisateljve žene in priimek newyorškega založnika, ki je izdal prvo izdajo Malega princa v angleščini. Čez nekaj tednov je neki ljubiteljski potapljač dejal, da so v marsejskem zalivu razbitine letala tipa P-38. Čez dve leti je drug potapljač našel še del pilotove kabine istega letala. Nato je skupina ljubiteljskih potapljačev dobila dovoljenje za dvig vseh ostankov.

Zamenjana lobanja

Tudi uradno je bilo potrjeno, da je bila lobanja slavnega italijanskega pesnika in humanista 16. stoletja Petrarce ukradena iz njegovega groba verjetno že davno. Odkritje tega dejstva, do katerega so prišli z analizo DNK, je razblinila upe za rekonstrukcijo njegovega obraza. Letos je namreč 700. obletnica rojstva tega velikega pesnika in za proslavo bi organizatorji radi pripravili res nekaj posebnega. V italijanski Republiki so objavili pozive, naj se lobanja vrne. Testi DNK, katere vzorce so vzeli z rebra skeleta in zoba lobanje, so namreč pokazali, da to dvojico pripada dvema različnima osebam. Po zgodovinskih pričevanjih je bil Petrarca velik človek, lobanja, najdena v grobu, pa je bila premajhna, da bi lahko bila njegova. Po velikosti se nikakor ni skladala z okostjem. Zanimivo bi bilo tudi vedeti, zakaj so jo sploh ukradli.

Na Malti

Korenine malteškega jezika so arabske, v njem pa je veliko besed, ki so si jih sposodili iz angleščine, nemščine in italijanščine. Kakor je samosvoj malteški jezik, tako samosvoje je tudi življenje na Malti, tem sončnem otoku. V tej državi, ki se bo kmalu pridružila Evropski uniji, je Katoliška cerkev ohranila močan položaj in narekuje življenje Maltežanov. Izidi ankete, ki so jo izvedli na malteški univerzi, se bodo agnostičnim državam zdeli čudni: 87 odstotkov študentov verjame v brezmadežno spočetje, 45 odstotkov jih je napisalo, da vsak dan molijo, 42 odstotkov jih meni, da je predzakonska spolnost nedopustna, kar 90 odstotkov pa jih je proti splavu. Na anketo je odgovarjalo osem tisoč prihodnjih ekonomistov, arhitektov in inženirjev. Na Malti zapustiš svoj dom, šele ko osnuješ lastno družino – to pravilo velja še vedno. Poroko na Malti jemljejo zelo resno, saj so razveze prepovedane.

Koga prositi

Kaže, da drži domneva, da mora ženska uslužbenka, če želi, da bi ji povišali plačo, za to prositi nadrejenega moškega. Tako ima več možnosti, da bo uslišana. Nasprotno pa morajo moški za povišanje plače prositi nadrejeno žensko. Tako priporočajo strokovnjaki. Gre za to, da kadar urejamo posle z osebami istega spola, kot smo sami, veliko očitneje prihaja na dan tekmovalnost kot v nasprotnem primeru. "Zakaj tega pojava ne bi nekako uporabili v ekonomiji, pri poslih?" pravi Phillip Hodson iz Britanske psihoterapevtske zveze. To odkritje, do katerega so prišli s poskusi, v katerih so simulirali različne ekonomske situacije, so že predstavili javnosti. Strokovnjaki pravijo, da se bodo izsledki njihovega dela pokazali kot zelo koristni pri družbah, ki bodo strateško odločale o izboru spola svojih predstavnikov, ki morajo voditi pomembna poslovna pogajanja.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s poloznico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Fotografije: Reuters

Obletnica ruandske groze

Pred desetimi leti se je neposredno pred očmi vsega sveta začel eden najbolj množičnih genocidov v človeški zgodovini, ki ga mnogi primerjajo z nacističnim holokavstom.

V komaj sto dneh so hutujske oblasti in paravojaške skupine v Ruandi pobile približno 800.000 svojih sodržavljanov, večino samo zaradi njihove etnične pripadnosti, druge zato, ker tega genocida niso podpirali. Kako se je lahko to zgodilo in kako se Ruanda danes sooča s svojo mračno preteklostjo?

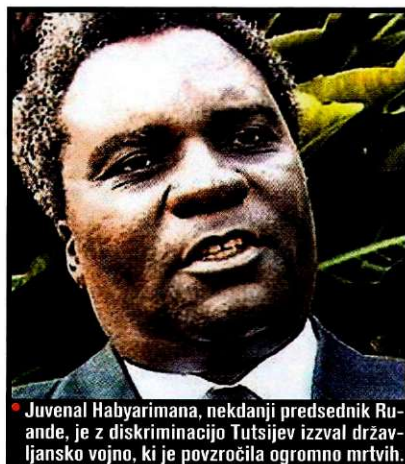
Etnični spori med večinskimi Hutuji in manjšinskimi Tutsiji so bili v ruandski zgodovini že navzoči, čeprav obe etnični skupini ne govorita le istega jezika, ampak sta si podobni tudi po svoji kulturni tradiciji. Toda največje razsežnosti so te delitve dobile prav po osamosvojitvi te srednjeafriške države.

Svoj delež k temu so prispevale nekdanje belgijske kolonialne oblasti, ki so temu območju od leta 1946 vladale s pooblastilom Združenih narodov. Morda so Belgijci kdaj res tako mislili, morda pa so le sledili pragmatični taktiki deli in vladaj: po njihovi oceni so bili Tutsiji bolj civilizirani in sposobni od Hutujev, zato so jim zaupali najpomembnejše položaje v družbi in jih spremenili v privilegirano manjšino. Etnična pripadnost vsakega državljanja je bila nesporno opredeljena – že v osebni izkaznici.

Slabi časi za Tutsije

Ko pa so se Belgijci umaknili z oblasti in je Ruanda leta 1961 postala samostojna republika, se je začel položaj obračati. Predsednik je postal Gregoire Kayibanda iz vrst Hutujev, ki so začeli prevzemati najpomembnejše položaje oblasti, medtem ko so mnogi Tutsiji državo zapustili.

Toda za Tutsije so prihajali še slabši časi, v katerih niso izgubili le svojih nekdanjih privilegijev (ki so med Hutuji izzivali sovraštvo), ampak so se spremenili v diskriminirano manjšino. Predsednika Kayaibando je leta 1973 v vojaškem udaru strmoglavil drug Hutu, Juvenal Habyarimana, ki je bil pet let kasneje na podlagi nove ustave izvoljen za predsednika. Na čelu države je ostal kar štiri desetletja. Habyarimana je po prevzemu oblasti odstranil Tutsije iz državne uprave in univerz. Določil je etnično kvoto, po kateri število Tutsijev med nosilci javnih funkcij ni smelo preseči devetih odstotkov. S svojo diskriminacijo je izzval državljansko vojno. Izseljenci iz vrst Tutsijev v so-

• Juvenal Habyarimana, nekdanji predsednik Ruande, je z diskriminacijo Tutsijev izzval državljansko vojno, ki je povzročila ogromno mrtvih.

sednji Ugandi so oblikovali Ruandsko patriotsko fronto in leta 1990 začeli napadati vladne sile v Ruandi. Hutujske oblasti so odgovorile z ustanavljanjem paravojaških enot, tako imenovane Interahamwe.

Načrt za genocid

Že pred začetkom so te enote s tiho privolitvijo vlade zastraševale, mučile in pobijale tako Hutuje, ki so nasprotovali predsedniku, kot tudi civiliste iz vrst Tutsijev. Cilj etničnega čiščenja Tutsijev je tako že nastal med hutujskimi skrajneži v vrhovih državnega represivnega aparata in paravojaških enot. Manjkal je samo še povod za vsesplošen genocid. Umor predsednika Habyarimana je bil popolnoma dovolj.

Kdo je usodnega 6. aprila 1994 razstrelil letalo, v katerem so umrli ruandski in burundijski predsednik in še mnogi visoki vladni funkcionarji, še danes ni jasno. Poročilo, ki so ga na podlagi obveščevalnih podatkov sestavili Francozi, trdi, da je ukaz za sestrelitev letala prišel neposredno od takratnega voditelja uporniške Ruandske patriotske fronte in sedanjega predsednika Kagameja. »

• Uporniške enote Tutsijev med državljansko vojno med letoma 1990 in 1995 • Paravojaške enote Hutujev • Modre čelade v Ruandi – ko bi jih najbolj potrebovali, so odšle.

» Sedanje ruandske oblasti to razumljivo zanikajo kot "čisto fantazijo".

Hutujski skrajneži v vrhovih ruandske oblasti so se na atentat odzvali že v nekaj urah. Še isti dan so začeli postavljati cestne zapore in sistematično pobijati glavne opozicijske voditelje. V nasprotju z nacisti in komunisti, ki so svoje najbolj množične poboje raje skrivali pred javnostjo, so se množični poboji v Ruandi dogajali praktično povsem odkrito. Režimski in hkrati tudi edini dovoljeni mediji so sodelovanje v pobojih sodržavljanov predstavljali kot nekakšno državljansko dolžnost.

"Grobovi še niso polni!"

Najbolj neslavno vlogo pri tem je odigral ruandski radio RTLM, ki ni širil le sovraštva, ampak je povsem neposredno pozival k pobojem. "Grobovi še niso polni! Kdo nam jih bo pomagal napolniti?" so lahko spomladi leta 1994 nenehno poslušali Ruandci. Pri teh množičnih zločinih so sodelovale tako vladne enote kot paravojaške skupine s podporo vlade. Med morilci se je znašlo tudi nešteto drugih Hutujev, oboroženih s palicami, noži, redkeje s strelnim orožjem. Nekateri so pobijali Tutsije zaradi svojega fanatičnega prepričanja, drugi zaradi strahu, da se bodo sami znašli med žrtvami, če ne bodo ubogali. Tretji so sledili materialnim koristim. Oblasti so morilcem obljubljale denar in hrano, včasih tudi zemljo Tutsijev, ki so jih pobili. V komaj sto dneh je bilo tako ubitih približno 800.000 Tutsijev in zmernih Hutujev.

Kot je ob letošnji obletnici poudaril sedanji ruandski predsednik Kagame, so v teh dogodkih posebno ne-

slavno vlogo odigrale mednarodna skupnost in velike sile, ki so "obravnavale milijon življenj kot nepomemben dogodek, kot še eno statistiko". Dejstva kažejo, da je ta njegova ocena popolnoma točna.

V trenutku, ko se je pokol začel, je bilo v Ruandi nameščenih 2.519 vojakov Združenih narodov, ki naj bi nadzorovali krhko premirje med hutujsko vlado in tutsijskimi uporniki. Njihovo jedro je predstavljal belgijski bataljon s 450 vojakov. Čeprav so nekateri od njih nekaj časa varovali nekatere civiliste pred pobojem, jih je večina genocid le opazovala. Sledili so namreč svojim pooblastilom kot "opazovalna" misija, ki v konflikte ne sme neposredno posegati. Že 7. aprila so hutujske sile s prevaro razorožile in zajele, nato pa mučile in ubile deset belgijskih vojakov, ki so varovali zmerne hutujskega premierja.

Sramotna vloga ZN

Poboj belgijskih vojakov je do-

segel svoj cilj. Belgija je odpoklicala svoje vojske iz Ruande, sledila pa jim je tudi glavna sila Zdrženih narodov. 21. aprila je varnostni svet ZN s soglasnim sklepom zmanjšal število modrih čelad v Ruandi na simboličnih 270 vojakov. Še pred tem sta Francija in Belgija evakuirali svoje državljane in svoje vojske. Ruandcev niso reševali – niti tistih ne, ki so bili zaposleni pri veleposlanstvih in drugih ustanovah zahodnih vlad. 11. aprila so odšli tudi belgijski vojski, ki so varovali okrog 2.000 ruandskih civilistov, in jih prepustili njihovi usodi – velika večina je bila takoj po odhodu Belgijcev pobita.

Sile Združenih narodov so se kot že velikokrat (na primer v Bosni) izkazale ne samo za nekoristne, ampak celo za škodljive, saj so prebivalcem vzbujale lažno upanje, da so ob njih varni. Ko so jih Ruandci najbolj potrebovali, so jih zapustile.

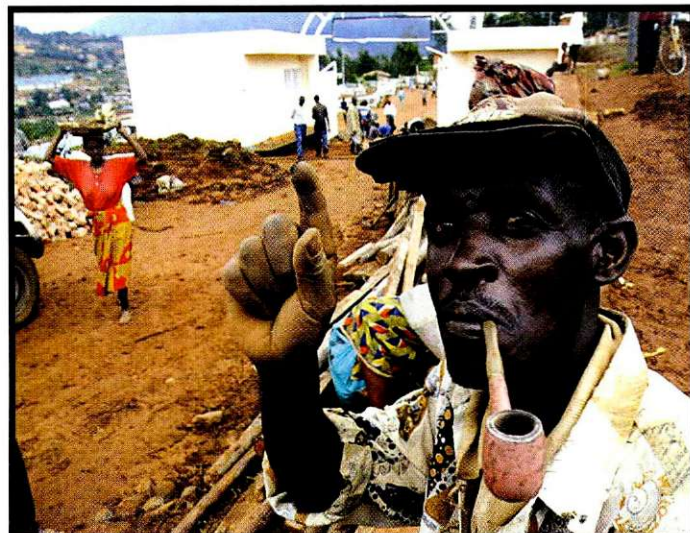
Vendar bi bili mogoči tudi drugačni scenariji. Med krivci, zakaj je prišlo prav do najslabšega, je bil tudi

sedanji generalni sekretar ZN Kofi Anan, ki je bil takrat v ZN zadolžen za mirovne operacije. Poveljnik sil ZN v Ruandi, kanadski general Romeo Dallaire, je pravočasno izvedel, da ruandske oblasti načrtujejo genocid nad Tutsiji. Predvidel je celo poboj nekaj belgijskih vojakov, s katerim naj bi prisilili zahodne vlade k umiku mirovnih sil. Dallaire je predlagal preventivno akcijo, vendar ga je Anan v celoti zavrnil in mu celo ukazal, naj o teh informacijah obvesti ruandsko vlado – torej prav vlado, ki je zločin načrtovala.

Clinton pod vtisom Somalije

Vlada takratnega ameriškega predsednika Billa Clintona je bila še pod močnim vtisom poloma v Somaliji, ko se je ameriško človekoljubno posredovanje zaradi napadov islamskih fundamentalistov končalo s smrtjo več ameriških vojakov. Namesto vojaškega posega se je tako Clinton v Ruandi odločil za sprenevedanje. Na začetku je "obsodil ta dejanja in pozval obe strani, da takoj nehata s takimi akcijami". Slog izjav je močno spominjal na tiste v zvezi z vojno v Bosni, ko so zahodni voditelji enačili napadalce in napadene, morilce in žrtve pod enotno oznako "sprte strani".

30. aprila 1994 je varnostni svet ZN obsodil poboje, vendar se je izognil uporabi oznake genocid, saj bi to zavezovalo Združene narode k posredovanju v Ruandi, za kar pa ni bila zainteresirana nobena država. Šele 17. maja je varnostni svet priznal, da bi utegnili priti "do dejanj genocida". Tudi potem ko je bilo po ocenah Mednarodnega Rdečega križa pobitih že najmanj pol milijona

• Ruanda deset let po genocidu. Doseči je treba spravo, vendar ne pozabiti preteklosti.

ljudi, je tiskovni predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva trdil, da ne ve, ali gre za genocid, in da zadevo "zelo aktivno preučujejo". 10. junija je predstavnica iste institucije zavrnila odgovor na vprašanje, koliko "dejanj genocida" je potrebnih, da je mogoče govoriti o genocidu.

Razprave o mednarodnem vojaškem posegu, v katerem naj bi glavno vlogo odigrali vojaki afriških držav, ZDA pa bi morale prispevati del opreme, predvsem 50 oklepnih transportnih vozil za pe-

rodne sile dejansko prispele, so Ruandci problem rešili sami – čeprav s skoraj milijonom nepotrebnih žrtev. Sredi julija 1994 so tutsijske uporniške sile Ruandske patriotske fronte zasedle glavno mesto Kigali. Hutujška vlada je zbežala v sosednji Zaire, skupaj z njo pa je odšlo še četrto milijona beguncev – tokrat Hutujev, ki so bežali pred vsesplošnim maščevanjem ali pa pred pravično kaznijo.

Na srečo se nova oblast, tokrat pod vodstvom Tutsijev, ni odločila za maščevanje, ampak le za sojenje

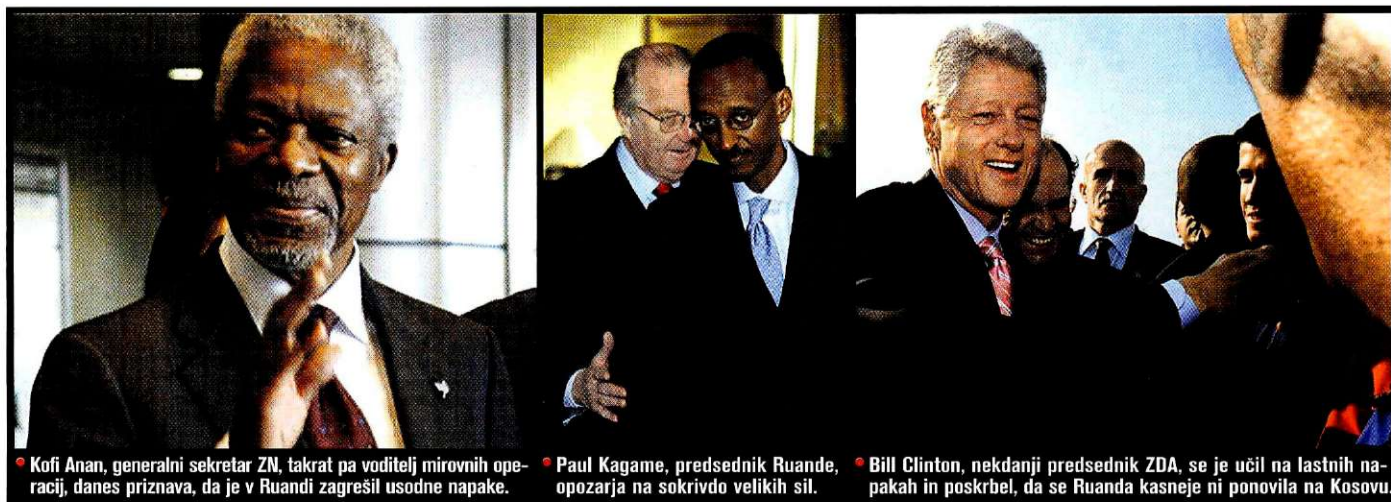
tuji in Tutsiji, večjih etničnih sporov pa praktično ni več. Ruandski zunanji minister Charles Muligan de je te dogodke označil kot "čudež".

Toda nekateri komentatorji opozarjajo tudi na temnejšo stran teh ruandskih uspehov. Sedanji predsednik Paul Kagame je bil na svoj položaj izvoljen lani z neverjetnimi 95 odstotki glasov. Največja opozicijska stranka je bila prepovedana zaradi domnevnega poudarjanja etničnih delitev. Ruanda se spreminja praktično v enostrankarski sistem, v ka-

Od Ruande do Kosova

Podobno kot v Evropi Bosna je bila tudi Ruanda sramota za mednarodno skupnost, ki je zločine le mirno opazovala. Vendar je treba Clintonu in Ananu vendarle priznati tudi olajševalno okoliščino. Oba sta svoje takratne napake javno priznala, česar politiki večinoma ne počnejo, in se zanje tudi opravičila.

Še pomembneje pa je, da se je Bill Clinton iz svojih napak tudi nekaj naučil. Naslednje leto je skupaj z evropskimi zavezniki z manjšim vojaškim

• Kofi Anan, generalni sekretar ZN, takrat pa voditelj mirovnih operacij, danes priznava, da je v Ruandi zagrešil usodne napake. • Paul Kagame, predsednik Ruande, opozarja na sokrivdo velikih sil. • Bill Clinton, nekdanji predsednik ZDA, se je učil na lastnih napakah in poskrbel, da se Ruanda kasneje ni ponovila na Kosovu.

hoto, so se sicer začele v maju, vendar so se nato zavlekle predvsem zaradi sporov glede financiranja. 22. junija so manjši poseg z mandatom ZN izvedli francoski vojaki. V resnici je šlo le za novo zavajanje, saj so se poboji Tutsijev nadaljevali tudi na "varnem območju", ki naj bi ga bili vzpostavili francoski vojaki.

Čudežna sprava?

Preden so načrtovane medna-

zločincem in spravo. Med njenimi najpomembnejšimi ukrepi je bila prav odprava podatka o etnični pripadnosti v osebni izkaznici. Ruanda naj ne bi postala niti država Tutsijev niti Hutujev, ampak preprosto Ruandcev ne glede na njihovo etnično pripadnost. Za zdaj se zdi, da je bila ta politika sprave presenetljivo uspešna, saj lahko danes najdemo vasi, v katerih složno živijo Hu-

terem si večina ne upa odkrito kritizirati oblasti. Hkrati pa je prav mogoče, da nezadovoljstvo po tistem znova narašča, tokrat med Hutuji, ki se lahko spet čutijo odrinjene. Politično najmočnejši in najbogatejši Ruandci so danes namreč skoraj izključno Tutsiji. Če temu dodamo še obupno revščino na gosto naseljenem podeželju, je možnosti za izbruh novih konfliktov žal še precej.

posegom prisilil bosenske Srbe k sklenitvi daytonskega sporazuma in končal etnično čiščenje v Bosni. Leta 1999 je Nato, prav tako na ameriško pobudo, z vojaškim posegom preprečil, da bi se ruandski scenarij ponovil na Kosovu. Cena za napake v zvezi Ruando je bila visoka, toda še višja bi bila, če se ne bi svetovni voditelji iz teh napak ničesar naučili.

Gjyle Vishaj

RADIO
UNIVOX
107.5 MHz

RUMENE STRANI
SLOVENIJA-TEL
www.rumenestrani.com

im
INTER
MARKETING

intervju

Fotografiji: Dane Kostrić

Rodil se je v Celju. Leta 1991 je vpisal študij zgodovine na filozofski fakulteti v Ljubljani. V študijskem letu 1994/1995 je kot stipendist ustanove Österreichischer Akademischer Austauschdienst študiral na Univerzi v Celovcu in diplomiral leta 1996 z nalogo o slovenskih poslancih v dunajskem parlamentu. V okviru podiplomskega študija je več mesecev raziskoval v dunajskih in zagrebških arhivih pa tudi na Jugovzhodnem inštitutu v Münchnu. Leta 1998 je napisal magistrsko nalogo Federalistični koncepti v politiki habsburške monarhije na Balkanu 1908–1918. Leta 2000 je zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom Dr. Janko Brejč (1869–1934). Politična biografija. Za disertacijo je bil nagrajen z zlatim znakom ZRC SA-ZU. Leta 2001 je bil izvoljen v naziv docenta za področje novejšje slovenske zgodovine. Zaposlen je na zunanjem ministrstvu, kjer vodi Center za raziskave. Je avtor treh knjig: Slovenska ljudska stranka v dunajskem parlamentu, Pozabljeni slovenski premier in Slovenska ljudska stranka v beograjski skupščini. Z njim smo se pogovarjali kot s podpredsednikom Slovenskega panevropskega gibanja.

Slovenija bo s 1. majem postala članica Evropske unije, se pravi združene Evrope. Kaj to pomeni za Slovensko panevropsko gibanje? So s tem izpolnjena njegova pričakovanja in prizadevanja?

V nekem smislu je Slovensko panevropsko gibanje doseglo enega svojih ciljev, namreč vključitev Slovenije v veliko družino evropskih naro-

di v razširjeni Evropski uniji. V mislih imam predvsem varovanje demokracije, človekovih pravic in svoboščin, multikulturalnosti in enakopravnosti med narodi. Prav z zagovarjanjem teh vrednot je panevropskemu gibanju uspelo ohraniti privlačnost skozi desetletja in danes lahko ugotovimo, da je pomemben del poslanstva tega gibanja izpolnjen. Bo pa treba v prihodnosti več pozornosti posvetiti temu, kako urediti odnose med narodi, ki so se združili v EU, hkrati pa nadaljevati s politiko odprtih vrat in pritegniti v EU čim več držav, ki pri tej širitvi še niso udeležene, pa bi si zaslužile jasno evropsko perspektivo.

Nad panevropsko idejo so se po prvi svetovni vojni navdušili tudi nekateri takratni slovenski politiki, kot so dr. Anton Korošec, dr. Engelbert Besednjak, dr. Josip Wilfan, prej omenjeni dr. Andrej Gosar in drugi. So slovenski politiki videli v njegovi ideji rešitev za stanje po prvi svetovni vojni, ko je bil slovenski narod razkosan?

Mislím, da ste pravilno navedli enega od pomembnih razlogov. Razkosanost slovenskega narodnega telesa, ki se je zgodila kot posledica razpada habsburške monarhije, je bila gotovo dovolj močan argument za slovenske politike, da so iskali najrazličnejša rešitve za olajšanje položaja slovenskega zunaj matične države. Tako je razmišljal tudi dr. Korošec, ko se je oktobra 1926 udeležil prvega kongresa Panevropske unije na Dunaju in ob tej priložnosti izjavil, da pomeni panevropsko gibanje eno možnost več za zblíževanje med narodi, s čimer bi slovenska politika tudi laže pomagala rojakom zunaj meja jugoslovanske države.

Voditelj Panevropske unije je dr. Otto von Habsburg, sin zadnjega avstrijskega cesar-

nih držav. Tudi Slovenci se lahko njemu zahvalimo za marsikatero prijateljsko potezo v evropskem parlamentu v obdobju našega osamosvajanja, ko nam nekateri drugi državniki niso bili preveč naklonjeni. Otto von Habsburg je tudi danes eden glavnih zagovornikov politike odprtih vrat EU. Sam sem se že večkrat imel priložnost z njim pogovarjati in lahko rečem, da ni aristokrat samo po nazivu, ampak tudi po dejanjih.

Kaj pomeni z zgodovinskega vidika za Slovence in Slovenijo vključitev v Evropsko unijo?

Na neki način se Slovenci dokončno vračamo v krog, v družino narodov, ki smo ji pripadali vse do leta 1918. Do takrat smo bili vpeti v srednjeevropski civilizacijski krog, v katerem nam je kljub germanizacijskim in italijanizacijskim pritiskom uspelo ohraniti lastno identiteto, se politično uveljaviti in doseči visoko stopnjo kulturnega in znanstvenega razvoja. Dejstvo je, da je bil ta razvoj leta 1918 na neki način pretrgan z vključitvijo v civilizacijski krog, ki nam je bil do takrat precej tuj in ga nismo najbolje razumeli, ko smo se leta 1918 odločali za vključitev v jugoslovansko državo. Je pa seveda res, da smo si Slovenci tudi z bivanjem v jugoslovanski državi pridobili precej političnih izkušenj, kako ravnati v multinacionalnem sistemu. Verjamem, da bomo znali te izkušnje dobro izkoristiti sedaj, ko se vključujemo v EU, tako v odnosih z narodi v EU kot v njeni skupni zunanji in varnostni politiki na območju Zahodnega Balkana.

Omenili ste zunanjo in varnostno politiko Evropske unije, kar je velik problem, saj je le ta neenotna, kar se je pokazalo ob vprašanju vojne v Iraku in v nekaterih drugih primerih, ko ni bilo mogoče doseči konsenza. Je sploh smiselno razmišljati o tem gle-

Slovenija se vrača v srednjeevropski prostor

Pogovor z dr. Andrejem Rahtenom

dov, kar so si postavili kot svojo nalogo že slovenski panevropci pred drugo svetovno vojno na čelu z dr. Andrejem Gosarjem. Slovensko panevropsko gibanje kot del Mednarodne panevropske unije pa s tem še ni končalo svojega delovanja, kajti temeljne vrednote, ki jih je kot evropske definiral naš ustanovitelj Richard grof Coudenhove-Kalergi, je treba udejaniti tu-

ja Karla. Pomeni njegovo delovanje morda nostalgijo za propadlo habsburško monarhijo, saj države, ki so nastale iz propadle monarhije, pogosto obiskuje?

Otto von Habsburg je predvsem velik Evropejec, ki v nekem smislu pooseblja evropsko zgodovino 20. stoletja. Ogromno je pripomogel k širitvi EU na območje nekdanjih komunistič-

de na to, da imajo posamezne evropske države povsem različna stališča?

Jasno je, da skupna zunanja in varnostna politika EU ni enotna, ampak je skupni imenovalec vseh držav, ki vstopajo v EU. Zaradi tega obstoji precej široko gledanje na probleme, ki se dogajajo zunaj EU. Treba je seveda upoštevati tudi nacionalne interese držav EU, kadar gre za njihov »

» odnos do zunanjega okolja. Primer Iraka je pokazal, da je treba iskati konsenz med evropskimi državami, če želimo, da bo EU tudi na zunanjepolitičnem področju neke vrste svetovni akter. Jasno je tudi, da je treba pri tem upoštevati interese vseh držav, ki tvorijo EU, se izogibati delitvam na "staro" in "novo" Evropo, ali kakor koli že ta razhajanja poimenujemo. Pri tem bi bilo dobro, da bi EU čim prej prišla do ustavne pogodbe, ki bo natančneje določila, kako naj se EU organizira na področju zunanje in varnostne politike. Funkcija zunanjega ministra EU bi bila zelo dobrodošel vzvod, kako okrepiti skupno zunanjo in varnostno politiko.

Ob vojni v Iraku je prišlo do razhajanj med ZDA in delom Evrope. Slovenija se je tu znašla med dvema ognjema. Na zunanje ministrstvo je iz t. i. levičarskih in mirovniških krogov letelo veliko kritik zaradi podpisa vilniuške deklaracije. Kako naj Slovenija ravna v prihodnje v takih primerih?

Slovenija bi morala v prihodnjih primerih ravnati prav tako, kot je ravnala doslej. Razvoj dogodkov je namreč pokazal, da je bilo takratno ravnanje akterjev slovenske zunanje politike uravnoteženo, kar je potrdil tudi francoski zunanji minister Dominique de Villepin, ko je obiskal Ljubljano. Potrdilo se je, da je za Slovenijo dobro, če je med tistimi, ki gradijo mostove med državami, ki so za bolj okrepjeno sodelovanje z ZDA, in državami, ki skušajo voditi samostojnejšo evropsko zunanjo politiko.

Kaj pa stališče francoskega predsednika Jacquesa Chiraca, da so prihodnje člane EU zamudile priložnost, da bi bile ob vprašanju Iraka tiho?

To je eno od stališč, ki se je pojavilo v času najhujših delitev med evropskimi državami, ko je šlo za vprašanje Iraka. Po eni strani je tu treba razumeti stališče Francije, ki vsekakor igra pomembno vlogo pri zagotavljanju mednarodne varnosti, hkrati pa si prizadeva za čim višjo stopnjo enotnosti v zunanji politiki držav EU. Po drugi strani pa moramo upoštevati, da so imele tudi nove članice EU, takrat še pristopnice, povsem legitimen interes izraziti svojo politično voljo tudi s poudarjanjem sodelovanja z ZDA, ko gre za zagotavljanje mednarodne varnosti. Vendar takšna "atlantičistična" usmerjenost še ne pomeni avtomatično tudi izražanja nasprotovanja politiki Francije, ampak gre samo za logično nadaljevanje politike vključevanja v zahodni demokratični svet, v katerega so bile z vidika nekdanjih komunističnih držav ZDA in zahodnoevropske države vedno neločljivo povezane.

Lani je bila ena glavnih tem v EU poleg prprav na širitev ustavna pogodba. Vodite-

Dejstvo je, da je bil ta razvoj leta 1918 na neki način pretrgan z vključitvijo v civilizacijski krog, ki nam je bil do takrat precej tuj in ga nismo najbolje razumeli, ko smo se leta 1918 odločali za vključitev v jugoslovansko državo. Je pa seveda res, da smo si Slovenci tudi z bivanjem v jugoslovanski državi pridobili precej političnih izkušenj, kako ravnati v multinacionalnem sistemu.

ljem EU in držav pristopnic kljub nekaterim optimističnim pričakovanjem konec lanskega leta ni uspelo doseči soglasja o njej. Je krivdo za neuspeh res mogoče pripisovati samo Španiji in Poljski?

Težko je govoriti o krivdi za zastoj, ki se je pojavil pri sprejemanju ustavne pogodbe. Moramo vedeti, da EU že skozi ves svoj razvoj doživlja nekatere krize, ki so povezane s tem, kako urediti institucionalno delovanje celotnega mnogonarodnega organizma. Tisti z nekoliko daljšim zgodovinskim spominom se bodo spomnili, da sta leta 1954 neuspeh doživeli pobudi o ustanovitvi evrop-

Na koncu se vedno najde kompromis, ki omogoča, da se nacionalni interesi uravnotežijo in da se poišče skupna rešitev.

ske politične skupnosti in evropske obrambne skupnosti, podobno velja za leta 1961 oblikovani "načrt Fouchet" za ustanovitev politične unije evropskih držav, predlog o oblikovanju pogodbe o federalni Evropski uniji, ki je nastal pod vodstvom Altiera Spinellija v začetku osemdesetih let, in še bi lahko naštevali. Zastoj, ki se je zgodil na lanskem vrhu v Bruslju, je bil le eden v nizu neuspehov, ki so bili značilni tudi za pretekla desetletja. Seveda se vsaka država čim bolj trudi, da v okviru EU uredi svoj položaj in zavaruje svoje nacionalne interese.

Pri tem se oblikujejo koalicije in bloki, ki pa so ponavadi samo začasni. EU je do sedaj vedno uspelo prebroditi tovrstne krize. Na koncu se vedno najde kompromis, ki omogoča, da se nacionalni interesi uravnotežijo in da se poišče skupna rešitev. Lani decembra se je zastoj, ki je nastal, preveč potencial. Ta čas kaže, da bo verjetno mogoče doseči kompromis in da bo ustavna pogodba le zaživila.

Je pri tem mogoče govoriti o dveh konceptih Evrope? Eden naj bi slonel na Evropi narodov, drugi na Evropi državljanov.

Res je, lahko govorimo o več evropskih integracijskih konceptih. Nekateri politiki in teoretiki opozarjajo, da je za EU značilen t. i. demokratični deficit. Nekateri menijo, da je za njegovo odpravo nujno, da bi se izoblikoval evropski demos. Pot do tja pa bo še dolga. Načeloma velja, da bi bilo vsakršno prenačleno ali celo nasilno integriranje posameznih nacij v skupni evropski organizem lahko kontraproduktivno. V človeški družbi so najtrdnjše tiste stvari, ki so se razvile z evolucijo, in to velja tudi za Evropsko unijo. Težko je od evropskih narodov zahtevati, da bi s pospešeno integracijo zanikali svojo nacionalno identiteto.

O evropski naciji je govoril ustanovitelj panevropskega gibanja Richard Coudenhove-Kalergi, ki je videl liberalno meščanstvo kot glavnega nosilca nacionalnega šovinizma. V svoji knjizici Panevropa se navdušuje nad graditvijo evropske nacije, ki bi bila jezikovno in politično razdeljena v različne skupine. Njegova zamisel nekoliko spominja na jugoslovanske unitaristične zamisli oziroma govorjenje o enem narodu, ki se deli na tri plemena. Je to razmišljanje za današnje panevropsko gibanje še aktualno?

Pri ocenjevanju vizije, ki jo je postavil Coudenhove-Kalergi, moramo izhajati iz dejstva, da je njegov politični program nastal v obdobju, ko so evropski mir ogrožali totalitarizmi in nacionalizmi vseh vrst. Coudenhove-Kalergi je izhod

iz te ogroženosti videl v čim večji integraciji narodov in v končni obliki bi to pripeljalo tudi do evropske nacije. To bi po njegovem mnenju preprečilo prevlado agresivnih nacionalizmov. Njegov koncept evropske nacije pa je bil še vedno koncept, v katerem je šlo za skupnost evropskih narodov. Ko je govoril o evropski naciji, je imel v mislih predvsem potrebo, da bi se izoblikovala enotna evropska država, ki bi bila sposobna konkurirati velesilam, kot sta bili ZDA in sovjetska Rusija. Pri tem pa je zanimivo, da je Coudenhove-Kalergi

gi iz tega koncepta izvzel Veliko Britanijo in jo obravnaval kot poseben blok v svetovni ureditvi.

Njegova ideja panevropske (združene Evrope) je bila nedvomno namenjena predvsem poskusu, da bi s tem preprečili izbruh nove vojne v Evropi.

To je bil temeljni nagib programa, ki ga je postavil Coudenhove-Kalergi. Pri tem je izhajal iz strašne izkušnje prve svetovne vojne, ko je spoznal, da je treba evropske narode združiti in tako preprečiti, da se ne bi ponovilo nekaj podobnega ali še hujšega od prve svetovne vojne. Želja po zagotovitvi trajnega miru v Evropi je navdihovala tudi mislece, ki so že pred njim zagovarjali oblikovanje nekakšne evropske federacije, od Pierra Duboisa in Antoineta Marinija do Immanuela Kanta in Victorja Hugoja. Šele naslednikom Coudenhove-Kalergija pa je uspelo to idejo spraviti s področja utopije v realnost.

Verjetno imate pri tem v mislih povojne evropske državnike, kot so Schuman, Adenauer, De Gasperi in drugi.

Točno tako.

Po nesprejetju ustavne pogodbe se je veliko govorilo o Evropi dveh hitrosti. Kaj to pomeni za Evropo in Slovenijo?

Razmišljanje o Evropi dveh (ali več) hitrosti ima že kar dolgo tradicijo, saj sega v čas po padcu berlinskega zidu. Takrat so nekateri politiki in filozofi začeli razmišljati, kako urediti učinkovito delovanje EU tudi po njeni širitvi na nekdanje komunistične države. Pri tem so se pojavljali različni koncepti, najbolj znan iz tistega obdobja pa je tisti, ki sta ga izoblikovala Wolfgang Schäuble in Karl Lamers. Tudi kasneje so številni politiki in filozofi iskali rešitve, kako zagotoviti učinkovitejše delovanje razširjene unije. V razpravi o prihodnosti EU, ki jo je leta 2000 z govorom na Humboldtovi univerzi sprožil nemški zunanji minister Fischer, se je ta ideja znova pojavila, za njim pa so o njej govorili tudi nekateri drugi evropski državniki, od francoskega predsednika Chiraca naprej. Začelo se je govoriti o t. i. pionirskih skupinah, evropskem jedru, gravitacijskem centru itn. Z zastojem pri sprejemanju ustavne pogodbe so te ideje za kratek čas postale že oprijemljivejše, vendar so bile spet razmeroma hitro relativizirane. Fischer je marca letos ugotovil, da v novih razmerah koncept "gravitacijskega centra" ni več aktualen. Mislim, da je tudi v slovenskem interesu, da se v EU vse države razvijajo in tudi integrirajo z enako hitrostjo. Najslabše za EU bi bilo, če bi se uveljavil koncept t. i. variabilne geometrije, ki poskuša glede na stopnjo sodelovanja na nekaterih področjih znotraj Evrope izob-

likovati več skupin. S tem bi se začele države deliti na tiste, ki so bolj, in tiste, ki so manj uspešne.

Te razprave nekoliko spominjajo na nekdanje jugoslovanske čase in prisposodobu z lokomotivo in njenimi vagoni.

Res je. Nam je znana ta debata še iz jugoslovanskih časov, ko je Slovenija zagovarjala tezo, da republike, ki v razvoju hitreje napredujejo, ne morejo biti talci republik, ki zaostajajo. Na podlagi teh izkušenj Slovenija do Evrope dveh hitrosti torej na

Slovenija potrebuje sistematično izobraževanje diplomatov, po možnosti v okviru diplomatske akademije, kot jih poznajo druge diplomacije z daljšo tradicijo.

načelni ravni ne bi smela imeti prevelikih zadržkov. Vendar je evropska stvarnost le drugačna od nekdanje jugoslovanske. Tudi za Slovenijo je danes zelo pomembno, da se za vse države EU ohrani isto tempo integriranja, kajti samo enotna Evropa lahko igra tudi vlogo globalnega akterja v svetu.

V realnosti Evropa več hitrosti obstaja.

Evropa več hitrosti obstaja že na nekaterih področjih, kot sta recimo evro in schengenski prostor. Vendar ima takšna ureditev podlago znotraj obstoječega pravnega reda EU. Problem pa bi nastal takrat, ko bi se Evropa več hitrosti začela razvijati zunaj obstoječih pravnoformalnih dogovorov v EU in zunaj obstoječih institucij.

Pred časom je bil v časopisu Frankfurter Allgemeine Zeitung intervju z nekdanjim nemškim kanclerjem Helmutom Kohlom. Menil je, da je koncept razvoja EU, ki ga zagovarjata njegov naslednik Gerhard Schröder in francoski predsednik Jacques Chirac, precej drugačen od tistega, kot sta ga zagovarjala on in njegov takratni francoski kolega François Mitterand.

Nekdanji nemški kancler je že večkrat izrazil precej kritično stališče do politike zdajšnjih akterjev evropske politične scene. Izrazil je tudi precejšno skepso do modela, ki ga uveljavljata Chirac in Schröder. Dejstvo pa je, da je tudi Kohl celoten koncept evropskega združevanja gradil na približevanju in zaveznitvu Francije in Nemčije, kar nadaljujeta tudi Chirac in Schröder.

Kohlovi očitki so se nanašali tudi na prevelik egoizem Francije in Nemčije, ki bi morali po njegovem mnenju malim državam nekoliko več popuščati za ceno enotne Evrope.

Tu se Kohl opira na svoje izkušnje iz časa pred padcem berlinskega zidu in po njem, ko je prišlo v Evropi do zelo velikih premikov. Takrat se je Nemčija združila, hkrati pa so nekateri narodi, vključno s slovenskim, uveljavili načelo samood-

ločbe in ustanovili svoje nacionalne države. Pri tem je prišlo do oblikovanja t. i. novih demokracij, ki so seveda ob evropski perspektivi, ki jim je bila dana, okrepile tudi demokratične vrednote. Takrat je bilo v teh državah veliko navdušenja, ki je bilo posledica slovesa od komunističnega režima. Te države so v novih zahodnoevropskih partnerjih videle zaveznike, ki jih bodo brezpogojno podpirali v njihovih prizadevanjih za demokratizacijo in uvajanje tržnega gospodarstva. V nekem smislu je Evropa takrat delovala kot objubljeni dežela.

Danes pa je položaj drugačen; če sem nekoliko ciničen – romantike je konec. Te države so praktično že v EU in se morajo tako kot vse druge članice sprijazniti s tem, da veljajo tudi v EU pravila realne politike. Ne samo Nemčija in Francija, vse države se bojujejo za svoje nacionalne interese.

Lani so se mediji in tudi tožilstvo precej ukvarjali s tako imenovano diplomatsko akademijo, ki naj bi zaživela v Portorožu. Ministru Ruplu so nekateri očitali, da se je želel pri tem okoristiti. Sumi so bili ovrženi. Kako gledate na zadevo glede na to, da vodite Center za raziskave na zunanem ministrstvu in ste bili v okviru ministrstva tudi zadolženi za izobraževanje diplomatov?

V tem trenutku lahko izrazim predvsem veliko zadovoljstvo, da so bili vsi očitki proti zunanemu ministru Ruplu v celoti ovrženi s strani pristojnih pravosodnih organov. To je dokaz, da Slovenija deluje kot pravna država. Sicer pa še vedno menim, da Slovenija potrebuje sistematično izobraževanje diplomatov, po možnosti v okviru diplomatske akademije, kot jih poznajo druge diplomacije z daljšo tradicijo.

Še za konec. Katere so prednostne naloge slovenske zunanje politike?

Slovenske zunanjepolitične prioritete po vstopu v EU in NATO so jasne, saj so bile predstavljene že v dokumentu Primerna zunanja politika, ki ga je vlada sprejela predlanskim. Slovenija bo morala aktivno delovati v okviru skupne zunanje in varnostne politike EU, pri čemer se bo lahko najbolj profilirala s poznavanjem razmer na Zahodnem Balkanu. Še naprej si bo prizadevala za dobre odnose s sosednjimi državami in intenzivno območno sodelovanje. Posebno skrb bo posvečala Slovincem v zamejstvu in po svetu. Seveda pa bo svoje interese poskušala uveljavljati tudi v širšem, svetovnem merilu, še zlasti v okviru OZN, NATO in OVSE. Kljub kratki državni zgodovini pa se bo v vsakem primeru lahko naslonila na uspehe iz preteklosti.

Metod Berlec

Pred več kot 5500 leti je na bogati, rodovitni zemlji v dolini Nila nastala stara egipčanska civilizacija, ki je cvetela več kot tri tisočletja. V starem Egiptu so faraoni zasnovali velike templje in dolbli svoje grobnice v skalovje v Dolini kraljev, kjer je pokopan tudi Tutankamon ...

Egiptovski kralj Tutankamon je svoje zaklade odnesel v grob. Muzej antikvitet v švicarskem Baslu bo prihodnjih šest mesecev gostil raz-

Tutankamonovi zakladi so v Evropi znova po dvajsetih letih.

Zakladi kralja Tutankamona

stavo teh zakladov – prvo evropsko razstavo po dvajsetih letih. Na njej si bo mogoče ogledati zaklade, od katerih nekaterih doslej še nikoli niso pokazali zunaj Egipta. Od 120 eksponatov, starih okrog 3500 let, jih je 50 iz Tutankamonove grobnice in 70 iz sosednjih grobnic v Dolini kraljev. Muzej v Baslu bo zaradi dragocenosti do skrajnosti poostril varnostne ukrepe, obiskovalci bodo ves čas pod nadzorom elektronskih naprav. Za razstavo vlada neverjet-

no zanimanje, na ogled bo tudi v ZDA, na Japonskem in na Kitajskem.

Izbrano

“Predstavili bomo približno 120 izbranih predmetov iz Arheološkega muzeja v Kairu,” je pojasnil konservator André Wiese, ko je govoril o razstavi v Musée des antiquités, ki so jo pripravljali tri leta. Zadnja razstava o zakladih faraonov je bila v Evropi leta 1981 v Nemčiji, poprej pa leta 1967 v Parizu in leta 1972 v Lon-

donu, je spomnil Wiese. Celotna razstava je postavljena v muzejskem podprtiličju, ki je dostopno skozi ozke prehode. Na vhodu stoji ogromen kip boga smrti Anubisa s pasjo glavo.

Med najlepšimi razstavljenimi predmeti je majhen pozlačen sarkofag, znotraj graviran, zunaj pa prekrit z lazurnim kamnom in drugimi dragimi kamni; našli so ga v grobnici Tutankamona, ki je umrl zelo mlad, približno pri 25 letih.

Obiskovalci muzeja v Baslu bodo v prihodnjega pol leta lahko občudovali tudi ogromen sarkofag iz pozlačenega lesa, dolg 2,18 metra, ki je obložen s kalcitom in vulkanskim steklom, izhaja pa iz grobnice Youye in Touye, tasta in tašče Amenofisa III. Ta grob, ki je obdajal mumijo kot školjčna lupina, je tokrat prvič zapus-

til Egipt. Postavitev je urejena kronološko, končuje pa se z rekonstruirano mrliško sobano faraona, ki je bila edina v grobnici okrašena s stenskimi slikarji. Najbolj znan predmet iz grobnice je Tutankamonova masivna posmrtna maska, ki jo v Egiptu štejejo za nacionalni zaklad. V Baslu ne bo razstavljena, ker je ne smejo odnesti iz države.

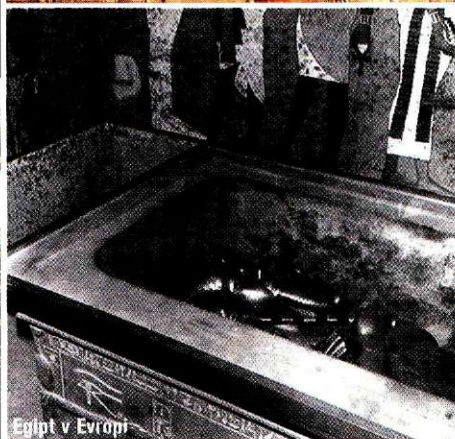
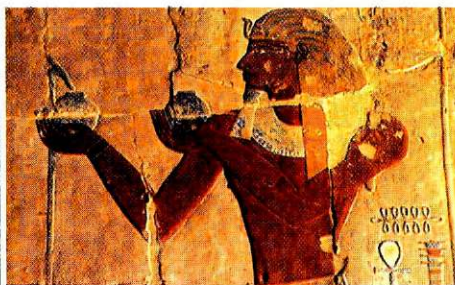
Privlačnost Egipta

“Prek spleta smo prodali že kakšnih 50.000 vstopnic, kar je približno desetina pričakovanega obiska,” je dejal direktor muzeja Peter Blomein in priporočil rezervacijo vstopnic. Za to, da so lahko razstavili dragocene

predmete, je muzej vplačal pet milijonov švicarskih frankov (3,3 milijona evrov) v sklad za graditev novega arheološkega muzeja v Kairu. Drugih števil, v zvezi z razstavo ni navedel, razen višine zavarovanja za razstavljene eksponate, ki znaša 850 milijonov frankov (566 milijonov evrov). Švicarski mediji ugibajo, da bi moralo razstavo Tutankamonovih zakladov videti vsaj 500.000 obiskovalcev (vstopnica velja 28 frankov), da bi bil projekt rentabilen.

Muzej antikvitet sestavljata dve patricijski vili z začetka 19. stoletja v središču Basla, katerih notranjčina je urejena skrajno moderno. Ker je Švica za nas dosti bliže od Egipta, jo lahko obiščete in doživite delček bogate in privlačne egiptovske kulture.

Barbara Kavtičnik

Egipt v Evropi

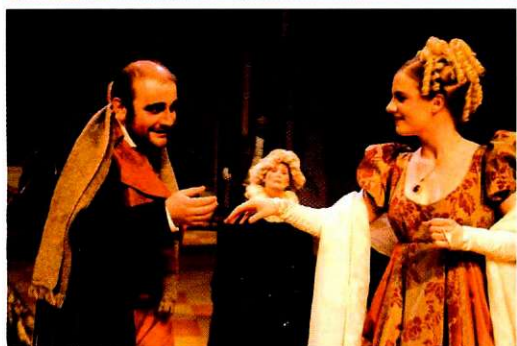
GOOD VIBERATIONS

107.80 MHz

RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas, d.o.o. Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

Gorje pametnemu

V Mestnem gledališču ljubljanskem se je gledališka sezona 2003/2004 končala s premiero večno aktualne komedije o boju posameznika zoper pokvarjeno družbo Gorje pametnemu ruskega pesnika in dramatika Aleksandra Sergejeviča Gribojedova v prevodu Josipa Vidmarja in režiji Zvoneta Šedlbauerja.

Pišese leto 1820 in zlahtni meščani Moskve, ki se zbirajo okoli Pavla Afanasjeviča Famosova, predstojnika državne pisarne, si nadvse prizadevajo, da bi se čim bolj približali Evropi ter postali tako elegantni kot Francozi, strumnejši kot Nemci in

bolj nabuhli kot Angleži. Famosov ima za ženitev godno hčer Sofjo Pavlovno, ki vzdihuje za očetovim tajnikom Aleksejem Stepanovičem Molčalinom. Toda oče ima zanj v mislih drugega ženina, polkovnika Skalozuba. In da bo ljubezenski zaplet popoln, se s triletnega potepanja po svetu vrne še ostroumni mladenič nabrušenega jezika Aleksander Andrejevič Čacki, ki mu srce še vedno bije za simpatijo iz otroštva Sofjo. Toda Čacki ni tak kot drugi; požvižga se na salonsko etiketo moskovske elite in brez dlake na jeziku brije norca iz njihove zlaganosti, stremušstva, hinavstva in podkupljivosti. To pa zbrani družbi ni pogodu, zato o njem razširijo umazano laž, da bi se ga znebili ...

Na zamisel o komediji Gorje pametnemu, ki jo je avtor dokon-

čal leta 1824, je vplivalo razgibanostno družbeno življenje v Moskvi in St. Peterburgu v prvih dvajsetih letih 19. stoletja, ko je dramatik zivel. Opažanja so – kot je za rusko komediografijo značilno – prerasla v satiričen prikaz ruske oziroma moskovske plemiške družbe. Avtor si ni ničesar izmislil, vse je natančno vzel iz moskovskih sa-

Gorje pametnemu je pravzaprav edino Gribojedovo pomembno delo – poleg peščice lirskih pesmi in poskusa, da bi napisal poemo, je ustvaril še enajst dramskih del, večinoma vodvilsko obarvane lahkotne komedije – in zavzema posebno mesto v književnosti. Nastalo je v času že uveljavljene-ga romantičnega naziranja, po

Aleksander Sergejevič Gribojedov GORJE PAMETNEMU

Režiser: ..... Zvone Šedlbauer
Dramaturginja: ..... Alenka Klabus Vesel
Scenografka: ..... Barbara Matul Kalamar
Kostumografka: ..... Jerneja Jambreč Varga

Igrajo:

- Pavel Afanasjevič Famosov, predstojnik državne pisarne - Slavko Cerjak
- Sofja Pavlovna, njegova hči - Jana Zupancič
- Liza, služkinja - Tanja Ribič
- Aleksej Stepanovič Molčalin, tajnik Famosova, ki živi v njegovi hiši - Gasper Tič
- Aleksander Andrejevič Čacki - Uroš Smolej

lonov in prenesel v knjigo in na oder. To je galerija človeških tipov pa tudi večno ostra, žgoča satira in hkrati komedija, v kateri je zajeto dolgo obdobje ruskega življenja od Katarine do carja Nikolaja. Odlikujejo jo mladostnost, svežina in izredna dolgoživost.

strukturnih značilnostih je še vedno v mnogčem klasicistično delo, literarna kritika in zgodovina pa mu pripisujeta značilnosti objektivne družbene analize, ki se že spogleduje s kasneje uveljavljeno realistično, "psihologizirajočo" perspektivo.

Barbara Kavtičnik

RADIO OGNJIŠČE

RADIO DOMAČIH LJUDI

DOBER DAN, EVROPA!

Praznovanje vstopa v Evropsko unijo.
Proslava na pomladanski razstavi tulipanov in Minimundusa.

Arboretum Volčji potok, 1. maj
Radijski studio med tulipani.

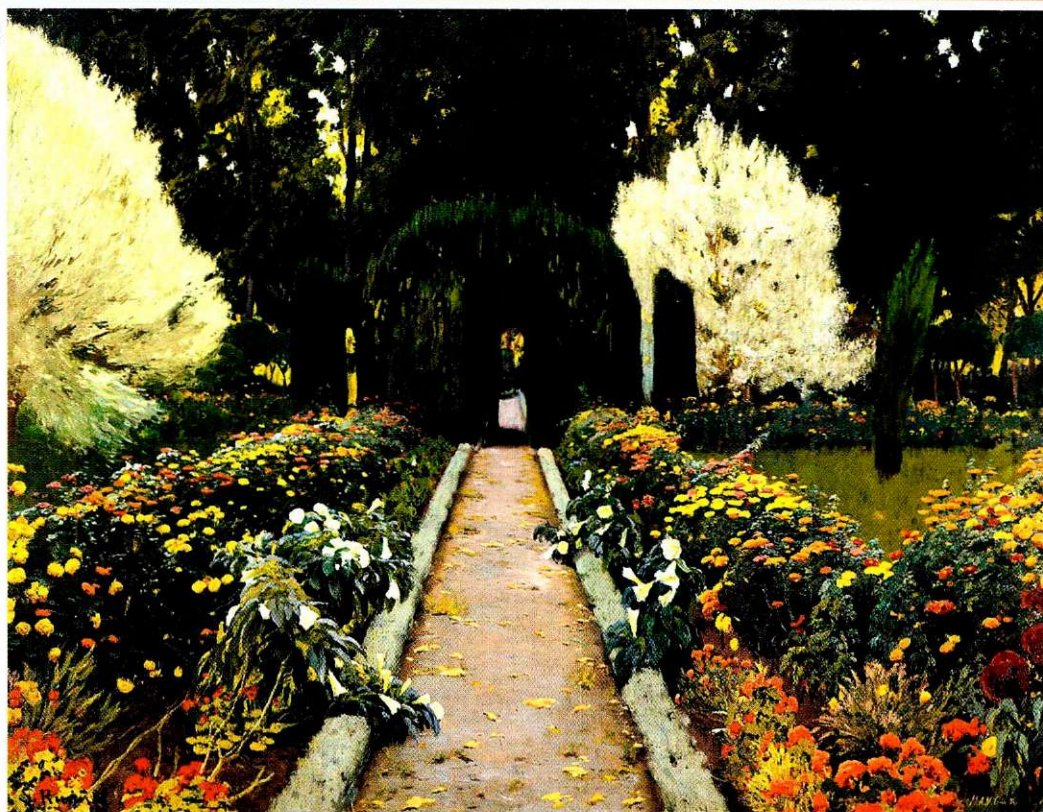
Pozdravimo Evropo!
Skupaj...

<http://radio.ognjisce.si>

Santiago Rusinol,
Vrt v Aranjezu, 1923

V Narodni galeriji je do 16. maja na ogled razstava *Prelom stoletij, Španska umetnost 1881–1925*. Ogleddamo si lahko 36 umetnin 29 umetnikov, ki jih hrani eden največjih svetovnih muzejev, madridski Narodni muzej *Centro de Arte Reina Sofía*. Razstava je sprva obiskala španska mesta, zdaj pa bo na ogled v državah, ki pravkar vstopajo v Evropsko zvezo.

Madridski Narodni muzej *Centro de Arte Reina Sofía* je eden največjih muzejev moderne umetnosti, čeprav je bil odprt komaj leta

Španska umetnost

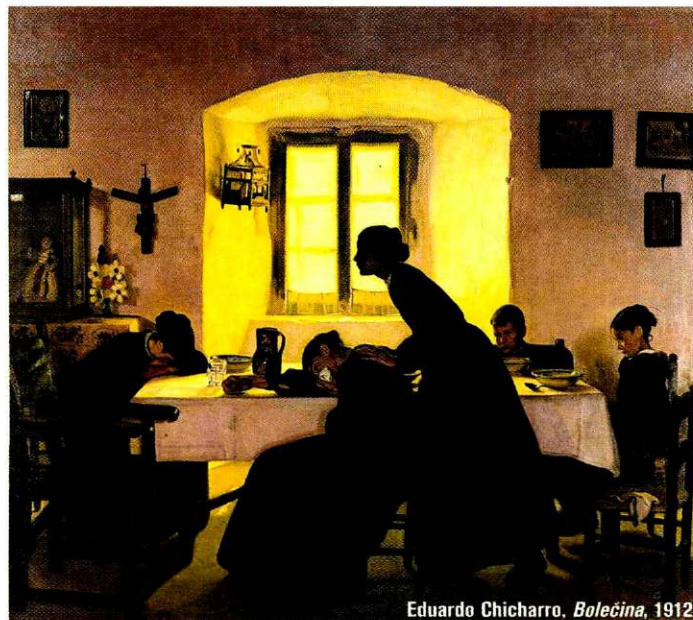
1986. O njegovi velikosti govori 12.505 kvadratnih metrov razstavnih površin, pravkar pa dograjujejo osupljivih 29.000 kvadratnih metrov novega prostora. Razstava, ki jo imamo zdaj priložnost videti v Ljubljani, je najprej obiskala španska mesta, zdaj pa nagovarja občinstvo nekaterih držav, ki se pridružujejo Evropski zvezi. Dela 29

umetnikov – razstavljenih je 36 umetnin – ponujajo pregled posebno burnega obdobja, ko je Španija doživljala prehod v moderno dobo. Ta prehod se je izrazil v gibanjih, kakršna so impresionizem, postimpresionizem in simbolizem.

Doslej smo imeli malo priložnosti zunaj Španije spoznati tisto špansko umetnost, ki je umetnost-

na zgodovina ni priključila mednarodnim avantgardam. Pričujoča razstava nam odstira širino zaledja in idejne problematike, iz katere se je lahko popolnjevala avantgardna elita. Prelom stoletja je pomenil tudi prelomnico v likovni umetnosti vsepovsod v Evropi. Tega duha časa so ujeli tudi slovenski impresionisti. Medtem ko so se pri nas ustvarjalne moči ukvarjale z vprašanjem prepoznavanja tradicije in so pojem slovenske umet-

nosti šele oblikovale, so španski umetniki stremeli k obnovi velike tradicije španske umetnosti, ki je po Goyi v 19. stoletju obleдела v umetnostno obrobno pojav. Med 29 izbranimi predstavniki španske umetnosti med letoma 1881 in 1925 lahko prepoznamo tudi nekatera sloveča imena. V njihovih karierah zasledimo zasuk od tradicije k modernizmu, podobno kot se je pri nas okoli 1900 najočitnejše prelomil Groharjev opus. I. Ž.

Eduardo Chicharro, *Bolečina*, 1912

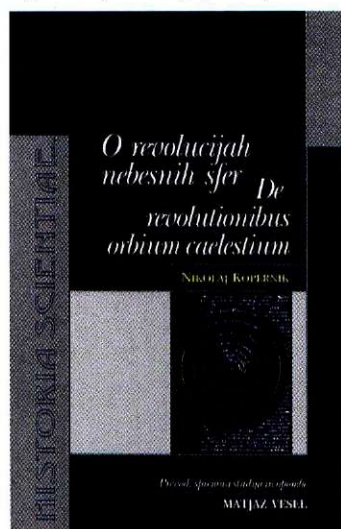
Julio Romero De Torres, *Obiralke oljk*, 1903

Nikolaj Kopernik

Založba ZRC

V knjigi *O revolucijah nebesnih sfer* je objavljeno izvirno latinsko besedilo in slovenski prevod prve knjige znamenitega dela Nikolaja Kopernika iz leta 1543. V njem Kopernik zagovarja tezo, "da se Zemlja giblje, Sonce pa je negibno sredi vesolja". S tem je Zemlja povzdignjena med druge "zvezde premičnice", hkrati pa izgubi svoj osrednji položaj v vesolju.

lju. Kopernikovo astronomsko delo stoji na prelomnici človekovega razumevanja sveta in tudi njegovega lastnega mesta v njem, kjer se t. i. zaprti, končni svet antične vednosti prevesi v odprti, neskončni univerzum moderne znanosti. Prevod je opravil in obširno spremeno besedo ter opombe napisal Matjaž Vesel, knjiga pa je izšla v zbirki *Historia scientiae*.

Kadiš za nerojenega otroka

Založba Didakta

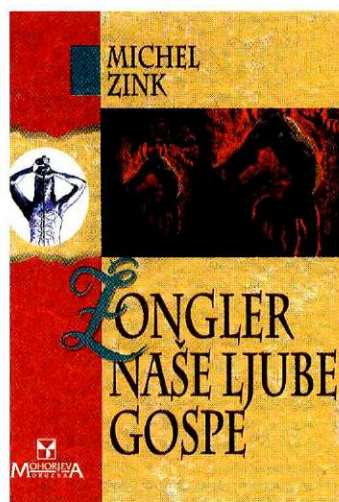
Podobe iz Auschwitza, holokavsta, spomini na družinsko in šolsko vzgojo, ki se je mnogokrat usodno sprevačala v dresuro, so se v **Imreju Kertesu**, Nobelovem nagrajencu za leto 2002, sprevrle v neznosno pezo, v sindrom, v moro, ki silovito odmeva na straneh tretje knjige njegove tetralogije. V njej se protagonist tega esejističnega romana, napisanega v svojstveni tehniki toka zavesti, najodločneje upira želji svoje žene, ki si želi otroka. V tem hermetično napisanem romanu pisatelj pojasnjuje ju-

nakovo odločitev, da v svet, ki je skotil holokavst, ne pošlje otroka. Je molitev in kletev hkrati, nemočno rotanje usode in tragična zgodba posameznika, ki je doživel Auschwitz.

Žongler naše ljube gospe

Mohorjeva družba Celje

Michel Zink je profesor srednjeveške književnosti na College de France. Objavlja izvirna dela s svojega področja, sodeluje pa tudi z mnogimi drugimi strokovnjaki in se pojavlja kot soavtor v kolektivnih delih. Zgodbe v knjigi *Žongler naše ljube gospe* sicer izvirajo iz srednjega veka, a so v mnogih pogledih prilagojene našemu sodobnemu svetu. Ob vsem tistem, kar je v njih izvirno srednjeveškega, ohranjajo svojo globoko človekost, ki se skozi stoletja našega zavestnega življenja v globini ne spreminja, se pa dopolnjuje v vedno novih okoliščinah. Če je srednjeveški človek v pravadnem zapletu med ljudmi opazil nekatere možnosti izhoda, nam danes nič ne

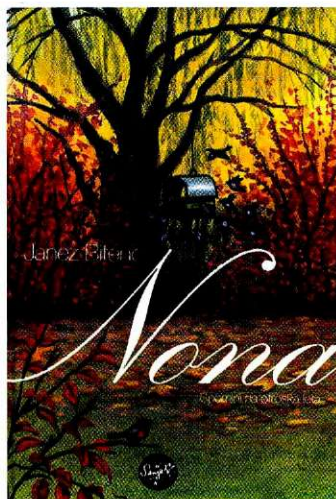

brani, da si ne bi odprli mnogih novih, v luči večnosti še bolj odrešujočih poti. To pravico si je vzel tudi Zink.

Nona

Založba Sanje

Pri založbi Sanje in v zbirki z istim imenom je izšla knjiga **Janeza Bitenca** *Nona*, spomini na otroška leta. Skladatelj otroških pesmi je največji del otroštva preživel z babico, klical jo je nona. Posvetil ji je knjigo spominov na leta otroštva v 30. letih, napisano v obliki 52 kratkih vi-

njet, razdeljenih na značilna poglavja: dom in družina, dvorišče, igrače, živali, Ljubljana, pisani svet, prva šolska leta ... Pomembno dopolnilo besedilu so stare fotografije, ki obujajo duha Ljubljane pred 75 leti. Manca Košir je knjigo pospremila z naslednjimi besedami: »Bitenčevi spomini so napisani tako, da jih človek ne more odložiti, dokler jih ne prebere. Kot bi se pred bralčevimi očmi odvijal lep film; njegove podobe pritegujejo pozornost s prisrčnostjo in spoščenostjo, ki gledalca osvojita na prvi pogled.«

Rokec

Založba Družina

Zgodovinska povest *Rokec* je prva knjiga v novi zbirki *Zorenje*. Govori o ponosnem in pogumnem mladem slovenskem tlačanu in je prvič izšla leta 1941 v knjižnici revije *Vrtec*. Je neke vrste slovenski *Ivanhoe* v odraščanju. Napeto branje, ki ga bodo mladi z veseljem vzeli v roke in odložili, šele ko se bo povest iztekla. Ideali, ki jih povest nevsiljivo slika, pa imajo trajno vrednost v vsakem družbenem sistemu in zgodovinskem času. Spremenno besedo je napisal Vid Pečjak, sin pisatelja *Rokca* **Rudolfa Pečjaka**.

Fotolov

Lovska zveza Slovenije

V zbirki *Strokovna knjižnica LZS* je izšel priročnik za fotografiranje živali *Fotolov*, ki ga je napisal **Janez Črnač**. Beseda fotolov je seveda kontroverzna, saj fotolov pravzaprav pomeni nasprotje lovu. Če z lovom (tudi ubijaš, potem s fotolovom naravo in živali predvsem občuduješ. Zato so tudi uvodna poglavja priročnika namenjena ohranjanju narave, ogroženosti in varstvu živali in etičnemu kodek-

su fotografov divjadi. Opisane so tudi različne vrste divjadi, kar pomaga fotografu pri načrtovanju fotolova. Napotki so zelo izčrpni, od opisa vremenskih razmer, življenjskega ritma divjadi v različnih vremenskih razmerah, vpliva vremena na svetlobne razmere, snemanja v slabem vremenu, načrtih, premisleku in pripravih na snemanje. Posebno poglavje je namenjeno različnim vrstam fotolova, od čakanja, zalaza, prek klicev, ruha do pogona. Zadnja tri poglavja so namenjena opremi, filmom in arhiviranju.

Do odpornosti z glavo

Založba Mladinska knjiga

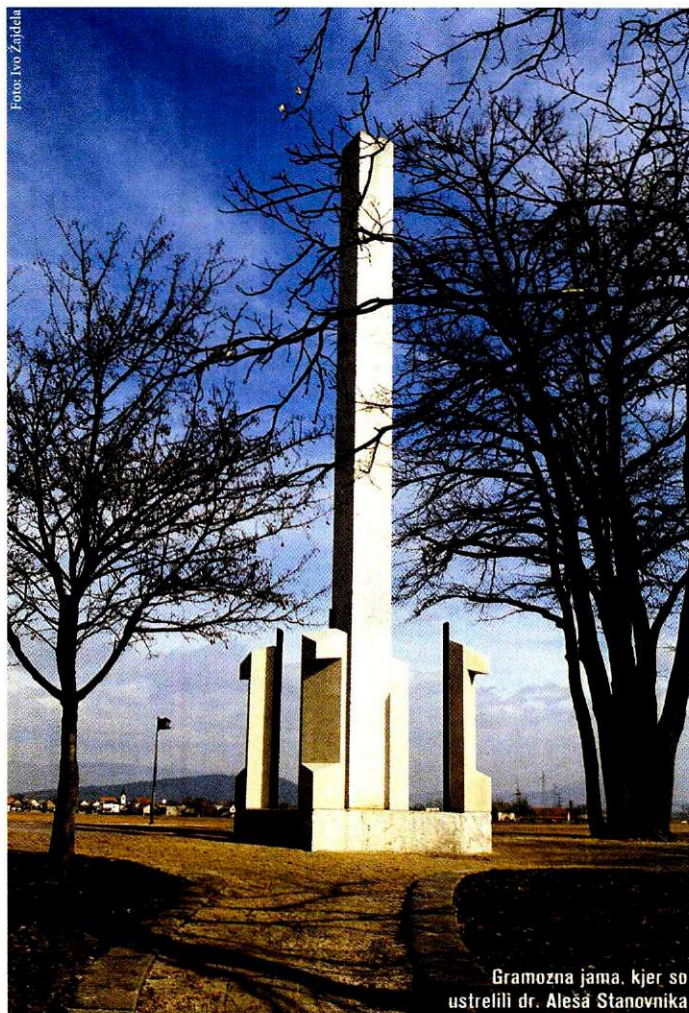
Dr. Alojz Ihan opisuje presenetljive povezave med človekovo psiho in nastankom bolezni. V središče postavi razmerje med stresom, ki nam ga ne uspe obvladati, in imunskim sistemom, ki nas sicer varuje pred boleznimi.

nimi. Avtor nazorno pojasni vpliv čustvene, osebnostne in duhovne zrelosti na sposobnost, da obvladujemo stres. Neobvladan stres namreč postopoma okvarja imunski sistem in lahko postane celo vzrok za nastanek bolezni. Na imunski sistem vplivajo čustva, socialni odnosi, učenje, spomini, telesna dejavnost, ljubezenska izpolnjenost, občutek življenjskega smisla in veselja. Iz tovrstnih spoznanj sledijo praktični ukrepi za izboljšanje odpornosti – od osebnostnega zorenja do športa ali meditacije. Knjiga je izjemen prikaz, kako je za ohranjanje zdravja mogoče povezovati spoznanja moderne in tradicionalne medicine, religije in psihologije, umetnosti in življenjske prakse. **I. Ž.**

V svoji knjigi *Aleš Stanovnik in njegov čas* je Janez Stanovnik navedel vse navedke iz literature, kjer je govor o tragični smrti dr. Aleša Stanovnika. Toda tiste, ki so spodbijali njegovo insinucijo, da je Stanovnika Italijanom izdala protirevolucija, je poskušal sistematično ovreči, vendar mu to ni najbolje uspelo. Opoldne s silo pač ne moreš dneva spreminjati v noč.

V ta namen je med drugim citiral tudi iz knjige Jožeta Vidica *Zločin pri Lenartu*, kjer je ta, kot je bilo zanj značilno, brez dokazov zapisal: "Prevladuje mnenje, da izdajalec izvira iz vrst katoliškega klera, kateremu ze pred vojno ni bilo pogodu Stnovnikovo politično delovanje." Čeprav ni Vidic navedel nikakršnega dokaza ali vsaj prepričljivega argumenta, bilo pa bi tudi čudno, če v svojih izrazito propagandnih knjigah ne bi zapisal tako, kot je, je Janez Stanovnik tu molčal

Gramozna jama, kjer so ustrelili dr. Aleša Stanovnika

di krivda zanj. Že s samo navedbo jima je Stanovnik dal določeno tezo, čeprav bi mu moralo biti jasno, da gre za izrazito politični in propagandni besedili, ki nimata nobene teže, kaj šele da bi bila kakšen argument v zadevi. Prav zanimiva je njegova pripomba: "Če bi bila Javorskova pripoved verodostojna, potem bi bilo to pisanje čisto navadna nemoralna podlost. Ali pa lahko verjamemo, da je bilo vodstvo kristjanov v OF sposobno take perfidne podlosti?" V dveh knjigah oziroma na tisoč straneh *Osvobodilnih spisov* Edvarda Kocbeka si lahko o tem prebere še marsikaj hujšega.

"Priče" in "dokumenti"

Janez Stanovnik je v tem zadnjem delu uporabil termine, kot je "dileme ni več", in omenil "priče in dokumente" ter "trdna zgodovinska dejstva in dokumente". Če zanemarimo, da o "pričah" ni ne duha ne sluha in da ne navaja niti "dokumentov", ki bi potrdili njegovo tezo oziroma insinucijo, čeprav vsaj posredno, da je za smrt dr. Aleša Stanovnika kriva "desna" stran, potem si je za konec prihranil že prej omenjeni zapis, ki ga je dr. Miha Potočnik shra-

Na poti revolucije 3. del

in ni uporabil besed "narediti zločin, potem pa ga naprtiti nasprotniku", ki jih je nekaj pred tem uporabil za politično nasprotno stran.

Vidičevemu citatu je dodal zapis zgodovinarja Janka Prunka, objavljen v jeseniškem *Železarju* leta 1983, kjer je ta v zvezi s Stanovnikovo aretacijo zapisal: "V zadnjem času se pojavljajo ob njegovi aretaciji razne dvomljive izjave in namigovanja glede vloge KP. Tu je potrebno reči samo to, da ni primera, ko naj bi KP omogočila aretacijo svojih članov ali sodelavcev v OF. Res pa je, da so sovražne agenture skušale vdreti v našo organizacijo in razbiti njene vrste. Prav ovaduhi in Be-ga so to stvarno počenjali in zato dobivali še posebne nagrade." To "logično" sklepanje je na las podobno vrsti podobnih v

knjigi Janeza Stanovnika, zato bi bilo res čudno, če ga ne bi navedel.

Bil jim je nevaren

Razpravo je Janez Stanovnik končal s trditvijo, da "dileme ni več", kdo je izdal dr. Aleša Stanovnika. Toda takoj zatem je navedel citat iz knjige Jožeta Javorska *Spomini na Slovence*, kjer je ta precej prepričljivo navedel, kaj sta se takoj po Stanovnikovi ustrelitvi pogovarjala z Janezom Tomincem, oba sta bila Stanovnikova idejna sopotnika. Med drugim lahko beremo: "Tomaž /Tominc/ je trdno prepričan, da so ga izdali komunisti. Živ krst – razen neke vosovke – ni vedel, kje stanuje. /.../ Preveč jim je bil nevaren. Med krščanskimi socialisti je bil vsekakor najbistrejši in politično najbolj nadarjen človek. Bil pa ni sa-

mo politično nadarjen, ampak tudi moder. S svojo politično modrostjo in diplomatskim talentom bi odlično uresničeval demokracijo Osvobodilne fronte. A ko so komunisti ugotovili, da z njim ne bodo mogli pometati kot z drugimi, so se ga znebili." Čeprav je v prvem delu knjige Janez Stanovnik ta Tomincčev opis karakterizacije Aleša Stanovnika zelo podrobno tudi sam potrdil, je v tem primeru z Javorskovim zapisom – pač zato, ker je z njim neposredno spodbita njegova temeljna teza – obračunal podobno kot prej z Rebulom, z nekaj povsem nepomembnimi pripombami.

Za Javorskom je citiral dve izjavi iz obdobja neposredno po Stanovnikovi ustrelitvi, ki so ju napisali "katoličani v OF", kjer je omenjen Stanovnikov primer in določena tu-

nil v jeseniškem muzeju. V njem je Potočnik med drugim zapisal naslednje: "Na Aleševem grobu je bil ob pogrebu /ob obletnici smrti/ med drugim tudi radovljiški odvetnik dr. Albin Šmajd. Dejal je: 'Z nami bi delal, pa bi bil še živ.' To je na lastna ušesa slišala Dora Vodnikova in o tem tudi Marinki tako povedala."

K temu je Janez Stanovnik pripisal: "Dr. Albin Šmajd, Alešev kolega iz Radovljice in dober znanec iz študentskih let, je bil med vojno član najozžjega vodstva SLS. Bil je tudi vodja obveščevalne službe v Slovenski legiji – njegova sifra je bila DRAŠ – in je kot tak vzdrževal zvezo med domobranci in Mihailovičevimi četniki, ki jih je zastopal Karel Novak. Šmajd je zato prav gotovo vedel za celotno ozadje Aleševe usmrtitve."

Stanovnikov Lucu

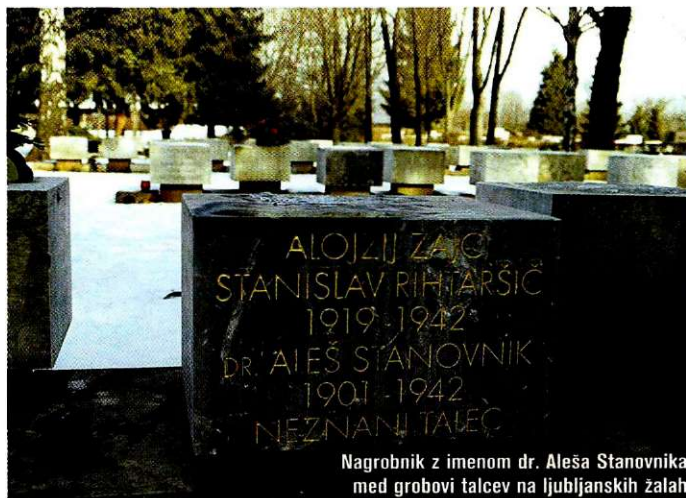
Če zanemarimo, da je Stanovnik tudi tu pomešal pojme oziroma akterje medvojnega dogajanja, saj je Šmajdu pripisal vzdrževanje zveze med domobranci in Karlom Novakom, kar je bilo časovno praktično nemogoče, je Šmajdovi čisto formalistični pripombi pripisal, da je Šmajd "prav gotovo vedel", in to celo "za celotno ozadje Aleševe usmrtitve". Tu seveda ne moremo govoriti o kakšni pogumni ugotovitvi, ki si jo je privoščil Janez Stanovnik, ampak o prav pritehlnem podtikanju. Tisti, ki ga resnica vsaj malo zanima, nikakor ne bo mogel iz omenjene Šmajdove pripombe narediti kakšnega takšnega sklepa.

Publicist Aleksander Lucu je v *Nedelu* (28. decembra 2003) v svoji obrekovalski rubriki *Šepet sedmega dne* o tem zapisal: "Aleš Stanovnik je bil izdan. Izdal ga je vodja obveščevalcev, ki so držali zvezo med domobranci in plavo gardo (slovenskimi četniki, ki so prisegali zvestobo kralju kot Draža Mihajlovič)." Ali je Janez Stanovnik sam Lucuju povedal o tej svoji "ugotovitvi" ali je Lucu to odiozno trditev postavil na podlagi njegove knjige, niti ni pomembno. Vedno znova smo lahko osupli, kako nemarno nekateri ravnaajo z resnico v javnem prostoru oziroma kako krčevito se trudijo, da bi služili špekulacijam, neresnici in obrekoivanjem političnih nasprotnikov in celo žrtev komunističnega terorja, saj je dr. Albina Šmajda Udba ugrabila v Trstu in ga potem umorila.

S silo proti logiki

Pravzaprav je Janez Stanovnik v svoji knjigi *Aleš Stanovnik in njegov čas* nanizal dovolj podatkov, iz katerih lahko sklepamo, kdo je Italijanom izdal skrivališče dr. Aleša Stanovnika. Čeprav se je trudil in te podatke spodbijal, mu to seveda ni uspelo. Logičnosti in prepričljivosti nekaterih virov in mnenj, ki jih je navedel (Šolarjevo, Žumrovo in Javorskovo oziroma Tominčevo), seveda ni lahko spodbiti, še posebej če to počneš s takšno silo, kot je to počel avtor knjige.

Za tistega, ki pozna naše medvojno dogajanje, in predvsem za tistega, ki ga zanima resnica, dileme o

Nagrobnik z imenom dr. Aleša Stanovnika med grobovi talcev na ljubljanskih žalah

tem, kdo je izdal dr. Aleša Stanovnika, res ni. "Desno" oziroma katoliško stran, na katero Janez Stanovnik ves čas v svoji knjigi kaže s prstom, in to na prav neverjetno neprepričljive načine, lahko tako rekoč z gotovostjo izključimo iz več razlogov. Najprej, dr. Aleš Stanovnik tej strani, ki je bila pod neizmernim udarom komunistične strani, ni bil posebej nevaren. Poleg tega spomladi 1942 protirevolucionarna stran še ni bila organizirana tako daleč, da bi lahko speljala takšno akcijo, kot je bilo odkritje Stanovnikovih skrivališč. Nekaj takšnega bi lahko kvečjemu izvedla šele leta 1944, ko je imela svojo obveščevalno službo.

Interes komunistov

Za izginotje dr. Aleša Stanovnika so bili zainteresirani predvsem komunisti. Avtor je v knjigi navedel veliko pogledov dr. Aleša Stanovnika, ki so bili povsem v nasprotju z revolucionarno logiko, ki so jo takrat intenzivno v praksi uresničevali komunisti. Stanovnik jim v tistem času morda še ni bil najbolj nevaren (čeprav se lahko tu motim?), najnevarnejši bi jim pravzaprav postal šele v času prevzemanja in uveljavljanja oblasti, saj se je dosledno zavzemal za demokratično in pluralno družbeno ureditev. Bil je, kot ga avtor podrobno prikaže, načelen in pokončen mož, izobraženec, doktor prava (odvetnik) in star že 41 let, bil je torej v obdobju, ko se nanj

ni dalo več bistveno vplivati. Partija je revolucionarni projekt gradila predvsem na mladih, ki jih je lahko hitro indoktrinirala in zlorabljala njihovo presežno energijo, ter na tistih starejših, ki so bili značajsko deformirani kimavci in karieristi. Stanovnik to seveda ni bil. Če beremo Kardeljeva pisma iz leta 1942, vidimo vso grozljivo razsežnost tega, kar so si Kardelj in revolucionarna vrhuška mislili o vseh, ki jim niso bili povsem podrejeni. Janez Stanovnik se zdaj v nekaterih javnih zapisih spreneveda, da ni vedel za ta Kardeljeva stališča. Če nič drugega, potem naj pač več bere, kot beremo nekateri drugi, in bo tudi Kardeljevo izjemno obširno korespondenco iz leta 1942 lahko prebral (na Inštitutu za novejšo zgodovino mu lahko dajo v branje pretipkano verzijo, lahko pa mu jo tudi fotokopirajo). Strašna vsebina!

Zdenka Kidrič, voditeljica Vosa, eksekutorske partijske milice, ki je odstranjevala politične nasprotnike

V kolesju revolucije

Varnostno-obveščevalna služba, ki jo je vodila Zdenka Kidrič in je bila neposredno podrejena Kardelju, je od svoje ustanovitve avgusta 1941 naprej po Ljubljani fizično zasledovala politične nasprotnike in zbirala o njih informacije, na podlagi katerih jih je nato tudi sistematično ubijala. Do maja 1942, ko je prišlo do Stanovnikove aretacije, je Vos po Ljubljani ustrelila že na desetine političnih nasprotnikov. Takrat, maja 1942, je bila samo komunistična Vos usposobljena za to, da je lahko vedela za vsa skrivališča Aleša Stanovnika. In takrat je lahko samo Vos izvedla takšno umazano dejanje, kot je prijava Italijanom, kje se skriva dr. Aleš Stanovnik, član Vrhovnega plenuma OF, ki se nekaj dni pred tem ni pridružil drugim članom in z njimi zapustil Ljubljane. Zakaj ne v knjigi *Aleš Stanovnik in njegov čas* njen avtor Janez Stanovnik ni pojasnil.

Čisto mogoče pa je, da je med dr. Alešem Stanovnikom, partijo in njeno eksekutivo Vosom slo za temeljno nesoglasje glede vosovskega terorja, da zato ta ni šel "na teren" in da je zato tudi on postal žrtev revolucije. Tako rekoč vse govori v prid tej domnevi. Tudi čisto podatkovno gledano do takrat protirevolucija še ni jemala življenj, saj je bila tiste dni prav v organizacijskih zametkih. Če bi jih, kot s svojo knjigo namiguje Janez Stanovnik, bi bil dr. Aleš Stanovnik tako njena prva žrtev. Kot pa smo videli, so takrat na veliko pobijali Slovence samo komunisti.

Problem tega kratkega odmeva je omejenost prostora. Uvodoma sem omenil, da bi moral napisati celo knjigo, če bi želel poglobljeno odgovoriti na Stanovnikovo pisanje. Pri tem mislim predvsem na osvetlitev vloge Vosa leta 1941 in 1942, najbolj zločinske organizacije v slovenski zgodovini, ki jo je vodila KPS. O tej organizaciji nimamo praktično nič napisanega. Vse so le drobni detajli. Arhivi o Vosu ostajajo praktično nedotaknjeni. Zgodovinarji se tej temi izogibajo kot hudič križu. Ko bo nekoč zgodovina Vosa objavljena, potem bo tudi ta odmev (oziroma odgovornost za smrt dr. Aleša Stanovnika) razumljivejši. In mnogih drugih.

Ivo Žajdela

Problemi prostorskega urejanja

Prvega januarja 2003 je začel veljati nov zakon o prostorskem urejanju, ki določa, da mora vlada pripraviti, državni zbor pa sprejeti Strategijo prostorskega razvoja Slovenije. Ta akt naj bi usmerjal urejanje prostora in prostorski razvoj v Sloveniji.

Naslednja leta bodo pomembna zato, ker pomenijo pospešeno gospodarsko in s tem tudi kulturno globalizacijo, nevarnost uniformiranja prostora in uničevanja evropskih regionalnih identitet, tudi slovenske. Članstvo v Evropski uniji prinaša pospešene pritiske kapitala na našo edinstveno kulturno krajino. Vendar me bolj kot tuje investicije, ki so lahko dobrodošle, če so plansko umeščene v naš prostor, skrbi, da je slovenska politika v preteklem obdobju problem prostorskega urejanja in razvoja v imenu zasebnega tržnega gospodarstva potisnila na skrajni rob javnega interesa. Makroekonomika, denacionalizacija in privatizacija so tiste politične teme, pri katerih se da predvsem v sektorju nepremičnin hitro lastniniti in še več zaslužiti. Načrtno dolgoročno urejanje slovenskega prostora marsikomu ni po volji, kar navsezadnje dokazuje tudi skromna navzočnost vladnih politikov, uradnikov in poslancev na javni obravnavi Strategije prostorskega razvoja Slovenije, ki je bila 16. marca 2004 v državnem zboru.

V EZ z veliko prostorsko hipoteko

Več kot deset let je liberalna vlada vse podrejala tržni ekonomiji in preslišala opozorila, da trg povzroča tudi prostorske napake in neskladja. Že zato bi morala postati politika urejanja prostora pomembna javna

skrb. Večji del te pristojnosti pa je žal padel na občine, ki pravno, finančno in strokovno večinoma niso pripravljene na zelo sestavljene naloge prostorskega razvoja. Javna uprava še danes ni zmožna artikulirati in zavarovati javnih interesov. Mnogokrat je tudi zlizana s kapitalom, zato sta področje prostorskega urejanja in nepremičninski trg gojišče korupcije. Nepremičninski pravni red je šibak, zemljiška knjiga še vedno ni obnovljena. Ob počasni odzivnosti tožilstva, policije in sodstva na nepravilnosti so bile politične in finančne manipulacije s prostorom vedno uspešne. Dokazov je že v Ljubljani dovolj, stanovanjsko naselje Brod, Zbiljski gaj, primer v poslovni coni Trzin, nakup gramoznice SCT, gradnja v Knafjevem prehodu, nakup in oddaja tovarne Rog. Počasna reforma lokalne samouprave in obotavljivo ustanavljanje pokrajin zavirata sproščanje lokalnih razvojnih energij. Država razmeroma pozno nastopa z regionalno politiko. Še vedno popušča stihijskemu urbanemu razvoju, je neučinkovita pri preprečevanju nezakonite in razpršene gradnje. Mestna občina Ljubljana na primer še črnega naselja Rakove jelše komunalno ni sanirala, pa se ji je že "zgodilo" novo črno naselje južno od avtocestnega obroča. Urbanistični nadzor je neučinkovit. Strukturnega prostorskega načrtovanja in kompleksne prenove praktično ne poznamo. Izobraževanje in raziskovalno delo za potrebe prostorskega načrtovanja je podhranjeno, javna uprava pa organizacijsko nepripravljena na nove razvojne izzive.

Mesto žal nikoli ni bilo predmet nacionalne politike

Predlog Strategije prostorskega razvoja Slovenije, ki je v postop-

ku v državnem zboru, je premalo kritičen do teh pojavov in stanja v prostoru. Zdajšnja oblast ne obvladuje urbanega in regionalnega prostora ter njegovih štirih sestavin, to je poselitve, prometa in infrastrukture, kulturne krajine in okolja. Poselitve še vedno ni prostorsko usmerjena, promet in prometna infrastruktura zastarela in neučinkovita, kulturna krajina na mnogih območjih razvrednotena, okolje pa zanemarjeno in ogroženo. Mesto žal nikoli ni bilo predmet nacionalne politike, čeprav večina prebivalstva prebiva in dela v urbanih prostorih. Ne drži pozitivistična trditev v obrazložitvi predloga strategije, da je dosedanja politika policentrizma pomenila vsestranski razvoj regionalno pomembnih središč. Deklaracija o policentrizmu se je zadovoljila z obljubami manj razvitemu podeželju. Večji del mandata pa sedanja vlada ni operativno vodila aktivne nacionalne in regionalne, še manj pa urbane

Zdajšnja oblast ne obvladuje urbanega in regionalnega prostora ter štirih sestavin prostora, to je poselitve, prometa in infrastrukture, kulturne krajine in okolja.

politike. Na pragu Evropske unije, ki prinaša sistem regionalnih strukturalnih pomoči, je Slovenija še vedno centralizirana. Medresorska koordinacija med strankarsko obarvanimi fevdalnimi ministri je šibka. Taka, kot je, ne more zagotoviti sinergetskih učinkov prostorskega razvoja.

Naš sedanjí razvoj označuje majhna naravna rast populacije in umirjena imigracija, kar nam za zdaj ustreza, saj zaradi tega nimamo še večjih problemov s stanovanjsko prekrbno, ki so že tako veliki. Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo in s prehodom Slovenije med razvite države pa se že pojavljajo prvi znaki želja po

stanovanj z 10 odstotki na repu 17 evropskih držav. Analize kažejo, da slovenski stanovanjski trg ni uspešen. Vsa dosedanja graditev je kaplja v morje potreb. Tudi trajnostnega razvoja ne bo, kolikor država s strategijo in prenovno ne bo zagotavljala notranjega razvoja mest. Kompleksna strukturalna prenova mest in vasi pa ne deluje. Stagnira celo najpreprostejši sistem "Potemkin", to je obnavljanje streh in pročelij. Prisiljeni bomo vedno znova posegati po novih poselitvenih površinah, kajti stanovanjski primanjkljaj se je zaradi napačne strukturalne politike v zadnjih letih močno povečal. Pospešena graditev stanovanj bo

populacijsko in gospodarsko šibka. Popolna odsotnost sistema kompleksne mestne preнове pa onemogoča revitalizacijo mestnih središč.

Promet in prometna infrastruktura močno zaostajata za urbanim in regionalnim razvojem. Vlada v vseh preteklih letih ni pripravila uravnotežene nacionalne prometne politike. Ministrstvo daje prednost osebnemu avtomobilskemu prometu, ne pa javnemu potniškemu prometu, in načrtno odlaga edino perspektivno modernizacijo tirnega potniškega prometa. Prepoznano uveljavlja enoten nacionalni program graditve avtocest in državnih cest. Marsikje bi posodobljena državna cesta

tegi in posegih, če se nosilci razvoja ne morejo uskladiti. Vladni predlog strategije je le dobra podlaga za široko razpravo. Razprava na javni predstavitvi v državnem zboru je odprla mnoga vprašanja in dileme, na katere strategija nima odgovora. Zato nekateri upravičeno pričakujejo, da bo državni zbor odložil hitro sprejemanje strategije, saj s tem ničesar ne rešuje. Vendar bi s tem blokirali tudi strategije prostorskega razvoja občin, kar bi bila za urejanje prostora prava katastrofa. Minister je že v obrazložitvi strategijo relativiziral, češ da je to splošen usmeritveni dokument. Ob nedoločenosti strategije bomo dobi-

Več kot deset let je liberalna vlada vse podrejela tržni ekonomiji in preslišala opozorila, da trg povzroča tudi prostorske napake in neskladja.

Nesprejemljiva je strateška odsotnost države pri urejanju javnega potniškega prometa v velikih aglomeracijah.

Graditev velikih preskrbovalnih centrov na obrobju mest povzroča ekonomsko in socialno propadanje in odmiranje mestnih središč.

ekonomskem priseljevanju iz drugih novih članic EU. Tudi nemirni Balkan lahko sproži nove valove emigrantov in zakaj bi bila Slovenija v Evropski uniji izjema, ki ne bi sprejemala priseljencev? Strategija prostorskega razvoja na to nima odgovora.

Kompleksna strukturalna prenova mest in vasi ne deluje

Slovenija ima nerazumno veliko število naselij in dodatno razpršeno poselitev zunaj njih. Zemljiška politika ni v funkciji javnega interesa, temveč zasebnega kapitala. Potem ko je liberalna politika uničila stoletno slovensko tradicijo združne stanovanjske graditve, je prav v času, ko je ta imela prve velike rezultate, uveljavila "neprofitno" graditev stanovanj s profitom in visokimi cenami. Nepremičninske firme in gradbena podjetja gradijo večinoma lastniška stanovanja, kar ne ustreza socialno šibkemu položaju deprivilegirane sloja prebivalstva, zlasti mladine. Obseg graditve najemnih stanovanj je majhen. Slovenija je po deležu najemnih

naletela na veliko oviro – nepripravljena stavbna zemljišča v ta namen.

Odmiranje mestnih središč

Graditev velikih preskrbovalnih centrov na obrobju mest povzroča ekonomsko in socialno propadanje in odmiranje mestnih središč. Kam vodi gospodarska požrešnost, je že razvidno iz bahavosti, da bo ljubljanski BTC po kvadraturi trgovin presešel SCS na Dunaju za 95.000 m². Zagovorniki takega razvoja pa ne povedo, da je Dunaj petkrat večji kot Ljubljana in da je avstrijska kupna moč nekajkrat večja od slovenske. Graditev velikih preskrbovalnih centrov na obrobju mest povzroča ekonomsko in socialno propadanje in odmiranje mestnih središč tem bolj, ker so naša mesta

bolje služila razvoju kakor draga avtocesta. DARS, d. d., deluje kot kapital-ska, monopolna družba tudi z graditvijo vedno novih cestninskih postaj, ne pa v interesu učinkovitega povezovanja slovenskega prostora, kar je bil temeljni namen graditve avtocest.

Navidezna ohranjenost slovenske kulturne krajine je slepilo, ki odvrta od dejstev, da imamo po oceni v Sloveniji 60.000 divjih odlagalšč odpadkov, množico nezakonitih gramoznic in peskokopov, neurejen sistem regionalnega in komunalnega gospodarjenja z odpadki in malo pravno zavarovanih krajinskih parkov.

Kako do soglasja?

V strategiji ni določila, kakšen je postopek odločanja o prostorski stra-

O avtorju

Prof. dr. Boris Gaberščik je Ljubljancan, demokrat, profesor za prostorski red, član Odbora za urbanizem mesta Ljubljane, nagrajen s plaketo mesta Ljubljane, Herderjev nagrajenec za mednarodno znanstveno sodelovanje, častni član avstrijskega združenja za prostorsko planiranje, izvoljeni dopisni član Akademije za prostorsko raziskovanje in deželno planiranje v Hannoveru.

Zemljiško rento, ki si jo danes nezasluženo prisvoja zasebnik, ne da bi kaj prispeval k razvoju, moramo mobilizirati za splošen prostorski razvoj.

Slovenija ima nerazumno veliko število naselij in dodatno razpršeno poselitve zunaj njih. Zemljiška politika ni v funkciji javnega interesa, temveč zasebnega kapitala.

» kulturnem pomenu edina aglomeracija, ki združuje Slovenijo in hkrati lahko konkurira bližjim večjim središčem v Evropi. Poleg Ljubljane, Maribora, Kopra, Celja in Nove Gorice, ki se nizajo v V. evropskem koridorju, moramo uvrstiti v strategijo tudi Jesenice-Lesce-Radovljico in Novo mesto ter Krško/Brežice v X. koridorju. V strategiji moramo še bolj poudariti usodno povezanost razvoja in prostorskega načrtovanja poselitve in prometa, ki sta v tesni funkcijski odvisnosti.

Kaj narediti z zemljiško rento?

Zemljiško rento, ki si jo danes nezasluženo prisvoja zasebnik, ne da bi kaj prispeval k razvoju, moramo mobilizirati za splošen prostorski razvoj.

Prostorsko načrtovanje stoji in pade z zemljiško politiko. Zemljiška strategija mora biti v funkciji racionalnega razvoja mest in podeželja ob sočasnem varovanju prostora. Prostor ni samo zasebno lastništvo, temveč v širšem pomenu tudi javno dobro. Tisto zemljiško rento, ki si jo danes nezasluženo prisvoja zasebnik, ne da bi kaj prispeval k razvoju, moramo mobilizirati za splošen prostorski razvoj. Vlada in lokalne skupnosti bi morale dolgoročno nakupovati zemljišča na strateških razvojnih mestih in za ta zemljišča pripraviti projektne zasnove. S tem bi tudi vplivali na znižanje cen na trgu zemljišč.

Ocenjujem, da bi v Sloveniji potrebovali 60.000 stanovanj, če bi si postavili cilj, da bomo v dolgoročnem obdobju vsakemu prebivalcu Slovenije priskrbeli lastno sobo. Lokalne skupnosti bi lahko za potrebe

graditve najemnih stanovanj v javnem interesu ustanovljale direkcije za pripravo investicij in investicijski nadzor stanovanjske graditve ter objavljale javne razpise za graditev stanovanj. Ločiti bi morali sistem svobodne proizvodnje stanovanj za trg od javne proizvodnje najemnih stanovanj. To bo razumljivo natekelo na odpor nepremičninskih firm in gradbenega lobija. Zasebne nepremičninske firme bi končno ostale na svojem. Prisiljene bi bile graditi z lastnim kapitalom brez dvomljivih povezav z javno upravo, gradbeniki pa bi morali dokazovati kakovost v javni konkurenci. Mogoč bi bil tudi model stanovanjske delniške družbe v javnem interesu po nemškem zgledu, kjer javne stanovanjske delniške družbe gradijo in upravljajo stanovanja in cela naselja, zato so zainteresirane za dobro kakovost, ki zagotavlja manjše vzdrževalne stroške. Imajo strog državni nadzor v nadzornih svetih in z zakonom omejen dobiček. Za nadomestilo izgubljenega dobička in za izravnavo osebnih dohodkov zaposlenih v teh družbah z zaposlenimi v zasebnem gospodarstvu pa jim država priznava davčne olajšave.

Urejanje potniškega prometa

Nesprejemljiva je strateška odsotnost države pri urejanju javnega

potniškega prometa v velikih aglomeracijah. Vlada mora v razvojni strategiji zagotoviti sistem sofinanciranja velikih prometnih in infrastrukturnih sistemov s strani države, prihodnjih pokrajin in občin, mednarodne strukturne pomoči, pomoči domačega gospodarstva in bank. V prometno najbolj obremenjeni ljubljanski urbani regiji, kamor se dnevno iz vse Slovenije pripelje na delo 100.000 delavcev, bo edino na ta način mogoče zgraditi tehnološko nov in učinkovit sistem regionalne in mestne železnice. S tem pa bodo narodnemu gospodarstvu prihranjeni milijardni stroški za gorivo in nadomestilo izgubljenih ur na poti.

Omejiti moramo nenadzorovano rast nakupovalnih središč na obrobju mesta in omejiti kvadrature veletrgov, upoštevaje velikost mesta in obstoječo kvadrature trgovin v mestnih središčih. Zgled za to so lahko avstrijski zakoni. Strategija se mora soočiti s strukturnim prostorskim načrtovanjem, pospešiti vitalnost mestnih središč s kompleksno prenovo.

Strateško moramo zavarovati posebej občutljivo kulturno krajino pred posegom energetskega sektorja. S prestrukturiranjem kmetijske proizvodnje, z okoljsko sprejemljivo intenzivno rabo tal, z agarnostrukturnimi načrti in koma-

sacijami, s prenovo kulturne krajine in izboljšanjem splošnih pogojev bivanja v vaseh pa ohraniti privlačnost podeželja in življenje na vasi.

Uveljaviti moramo dolgoročno prostorsko strukturno politiko

Med strateške cilje moramo uvrstiti tudi izobraževalno in raziskovalno dejavnost za potrebe prostorskega urejanja. Javna uprava se mora reorganizirati, da bo kos zahtevnim nalogam izvajanja strategije in prostorske politike. Vprašanje pa je, ali bomo uveljavili prave cilje prostorskega reda in razvoja tako, da bomo zagotovili večjo socialno pravičnost, učinkovitejši gospodarski razvoj, racionalnejše delovanje državne in lokalne samouprave, boljše delovanje in jasnejšo prepoznavnost regionalnih in mestnih sistemov in arhitektur, čistejše in bolj zdravo okolje in ne nazadnje večjo prostorsko pravno varnost občanov.

Zaman bo ves gospodarski razvoj Slovenije, če bo denar nenačrtno in protiproduktivno odtekal v nenadzorovano in neracionalno ureditev prostora. Pragmatično dnevno politikanstvo, pojavi klientelizma, stanovanjske in zemljiške špekulacije so skrajno škodljivi pojavi. Bolj bomo morali uveljaviti dolgoročno prostorsko strukturno politiko, ceniti in prenavljati svojo naravno in stavbno dediščino za današnje potrebe, močneje zahtevati odlične, kulturno in likovno zanimive, urbanistične, krajinske in arhitekture rešitve, ki lahko Slovenijo predstavijo kot uspešno državo v Evropski uniji.

Dr. Boris Gaberščik

Želite postati naročnik tednika

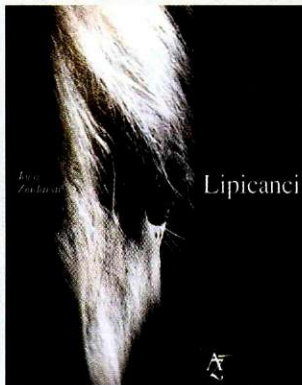
DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon 01/434-54-63

Lipicanci

Lipicanci niso samo konji, ampak so tudi kulturna znamenitost Slovenije. Od daljnega leta 1580 so doma v Lipici.

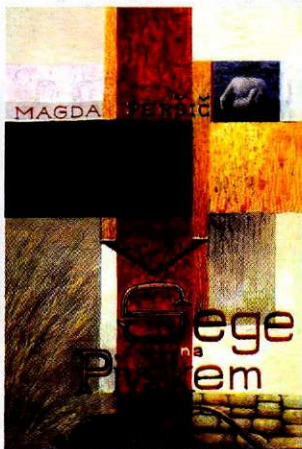
V 424 letih je Lipica doživljala številne vzpone in padce. Danes ta edinstveni biser bolj ali manj životari. Toda čreda 315 konj, arhitektura kobilarne in edinstvena narava, ki jo obdaja, sta poroštvo za svetlo prihodnost. Če povemo, da je lipicance v svoj fotografski objektiv lovil tudi fotograf Joco Žnidaršič, potem vemo, da bodo ovekovečeni v vsem svojem razkošju življenja. Zadnja razkošna fotomonografija v dolgem nizu predhodnic, ki jih je podpisal Joco Žnidaršič, je namenjena samo njim. Občudovali so jih mnogi rodovi, opevali so jih pesniki, zdaj si tudi z njimi utrjujemo svojo pot med evropsko družino narodov. Le malokatero kulturno znamenitost spremlja toliko pozornosti ljubiteljev in občudovalcev kot lipicance. V kratkem času sta jim posvečeni kar dve razkošni fotomonografiji. Žnidaršičeva je seveda kot vsaka njegova nadstandardno velika fotomonografija. Fotograf je lipicance spremljal v vseh letnih časih, v cvetoči pomladi, v vročem poletju, v barviti kraški jeseni in med zimskimi burjami. S svojo kamero jih je spremljal pri počitku, pri ljubezni, pri paši, pri nastopanju, pri razposajenosti in pri drncu. Njihovo grivo, dlako in hrbte je primerjal z naravo v okolici. Lipicanci in človek, ki skrbi za njih, so zlit v nedeljivo celoto. Mag. Janez Rus je uvodoma v knjigi napisal kratko zgodovino Lipice, kratke komentarje je k slikam napisal Željko Kozinc, knjigo, izšla je pri avtorjevi samozaložbi Veduta AŽ, pa je oblikoval Miljenko Licul.

Šege na Pivškem

Knjiga Šege na Pivškem etnologinje Notranjskega muzeja v Postojni Magda Peršič je prvi celovit prikaz šeg na Pivškem v koledarskem in prazničnem času.

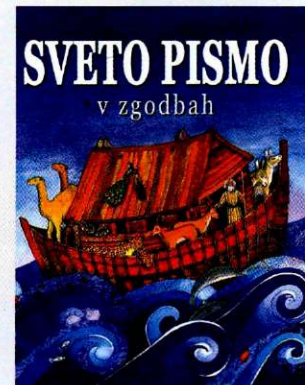
Šege so sestavni del našega vsakdanjika, predvsem pa prazničnih dogodkov. Poleg tega, da življenje bogatijo, pričajo tudi o ustvarjalnosti in domišljiji naših prednikov. Posebej opazne so tiste šege, ki spremljajo pomembne prehode v življenju in delu ljudi ter praznike v koledarskem letu. Z mešanico poljudnega in strokovnega jezika nas avtorica seznanja s šegami skozi različna družbena okolja do današnjih dni. Poučno, sistematično in zanimivo so predstavljene šege, s katerimi so živeli predniki, in tudi tiste, ki jih prebivalci Pivške kotline živijo še danes, slednje živijo v okviru krščanskih in družbenih praznikov. Avtorica je poskrbela, da je knjiga bogato ilustrirana in opremljena s 143 barvnimi in črno-belimi dokumentarnimi fotografijami. Izdal jo je Notranjski muzej v Postojni in bo poleg svoje znanstvene vrednosti – popis hitro izginevajočih šeg iz našega modernega življenja – gotovo bogat kazipot in vzpodbuda domačinom pri ohranjanju vsaj nekaterih šeg.

Sveto pismo v zgodbah

Založba Ognjišče je izdala poljudno izdajo Sveto pismo v zgodbah, namenjeno predvsem mladim.

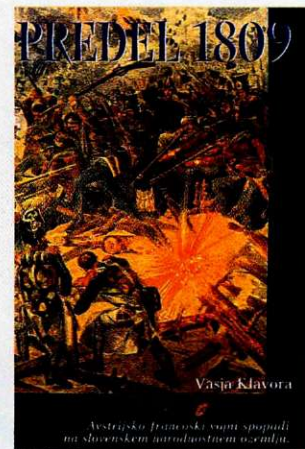
Sveto pismo ni ena sama knjiga, temveč knjižna zbirka velikih del, ki so nastajala več stoletij in v katerih so zapisana doživlja mnogih zelo različnih ljudi in dogodki njihovega časa. Svetopisemski možje, žene in otroci so nam zelo podobni in svetopisemske teme so brezčasne. To je zgodba o ljubezni: ganljiva pripoved o tem, kako Bog ljubi svet v vsej njegovi čudovitosti in vsej nepopolnosti. Sveto pismo, pripovedovano v zgodbah, bo otrokom, njihovim staršem in vzgojiteljem na zanimiv in poučen način približalo bogato sporočilo Svetega pisma. Zanimivo besedilo dopolnjujejo bogate barvne ilustracije. Za pouk so dodani zemljevidi, kazalo imen in kratek slovarček pojmov. Z njegovo pomočjo se bodo otroci na najlažji način zblížali z Božjim sporočilom človeku, starejši pa ga bodo na zanimiv način obnovili. Knjiga je izšla po angleškem izvirniku, ki ga je napisal oziroma Sveto pismo priredil Murray Watts.

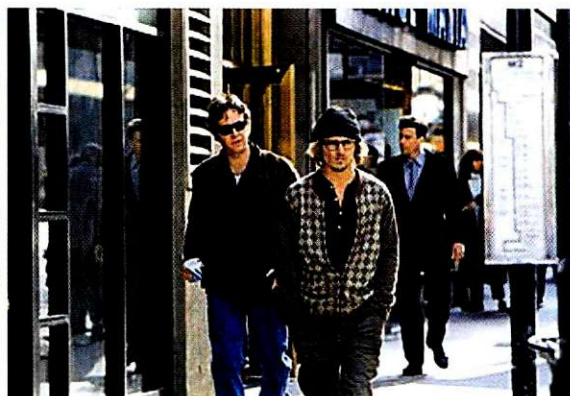

Predel 1809

Knjiga Predel 1809 je podroben prikaz spopada na Predelu leta 1809 med Avstrijci in Napoleonovimi Francozi.

Dr. Vasja Klavora, kirurg v bolnišnici Šempeter pri Gorici in avtor uspešnic o prvi svetovni vojni na soški fronti – Škabrijel, Koraki skozi megle, Plavi križ – se je v novi knjigi Predel 1809 za celo stoletje oddaljil soški fronti, ki jo je do sedaj v publicistiki natančno obdelal. Ostal je še vedno v Posočju. Šel je po sledovih vojaških spopadov Napoleonovih vojakov z Avstrijci na Slovenskem. Dogodki so v najtesnejši povezavi s političnim dogajanjem in splošnim družbenim razvojem na Slovenskem. Avtor je opravil pionirsko delo, saj je to v slovenščini prvi podrobnejši prikaz bojev v gornjem Posočju. Pri pisanju je uporabil zgodovinarsko metodo dela. Ob številni literaturi je uporabljal tudi arhivske vire z Dunaja in iz Pariza. Knjiga je izrazito vojnogodovinska, besedilo spremlja, kar je odlika vseh Klavorovih knjig, bogastvo ilustracij, skic in dokumentarnih fotografij. Leta 1797 so Francozi prvič zakorakali na slovensko ozemlje. Vasja Klavora je uvodoma orisal okoliščine avstrijsko-francoskih vojn, v katerih so Avstrijci doživljali zaporedne poraze. V središču avtorjeve pripovedi je spopad ob Predelski utrdbi (pod Mangartom), na katerega še danes mimoidoče opozarjajo ruševine utrdb in zanimiv spomenik z levom v spomin padlemu poveljniku stotniku Mermannu. Knjigo, izdala jo je Mohorjeva založba iz Celovca, je razdelil na sedem poglavij: Avstrijski vojni pohod proti Italiji 10. aprila 1809, Umik južne avstrijske armade iz Italije in začetek pohoda francoske armade proti Koroški, Francoski napad na avstrijske utrdb pri Naborjetu, Boj pri Trbižu, Boj na Predelu, Pohod enot francoske armade iz Gorice proti Ljubljani in Ostaline, obeležja in spomini po letu 1809. I. Ž.

Pomemben je konec

V svojem najnovjšem filmu, trilerju *Skrivnostno okno* se nam bosta v napeti zgodbi predstavila Johnny Depp in režiser David Koepp. Depp igra uspešnega pisatelja, v čigar življenje vstopi neznanec, ki trdi, da mu je ukradel knjigo. Edina razlika je le v koncu zgodbe.

Čprav ve, da bi moral sedeti za računalnikom in pisati novo knjigo – ali vsaj prilesti iz svoje kočice in se sprehajati s psom ob lesketajočem se jezeru – uspešni pisatelj Mort Rainey (Johnny Depp) vsak dan prespi na svoji najljubši zofi tudi po 16 ur. Je sredi bole-

če ločitve in vse v zvezi z razvezo je postalo neprijetno in zapleteno. Vzelo mu je energijo in posesalo ustvarjalnost, zato ne more spraviti skupaj niti dveh preprostih stavkov. In ko se zdi, da tako ali tako ne bi moglo biti še slabše, se na njegovem pragu prikaže trčeni neznanec po imenu John Shooter, ki ga igra John Turturro. Raineyja obtoži plagiatstva in zahteva plačilo. Čprav ga Rainey skuša pomiriti, Shooter postane čedalje bolj vsiljiv in napadalen, ko terja nekakšno sprevrženo pravico, ki morda vključuje tudi hladnokrven umor. Prisiljen v igro mačke z mišjo Rainey odkrije, da je bolj prebrisan in odločen, kot si je kadar koli predstavljal. Nazadnje spozna, da ga zmuzljivi Shooter morda pozna celo bolje, kot pozna samega sebe.

SECRET WINDOW

Režija: David Koepp
Producent: Gavin Polone
Scenarista: Stephen King, David Koepp
Igrajo: Johnny Depp, John Turturro, Richard Jutras, Maria Bello
Premiera: 15. 4. 2004
Distribucija: Continental film

Knjižna predloga

Svoje popotovanje do velikega platna je *Skrivnostno okno* začelo, ko so se vodilni možje Columbia Pictures navdušili nad napeto pripovedjo Stephna Kinga *Secret Window*, *Secret Garden*, ki je del zbirke *Four Past Midnight*. O njej je nekdo napisal: "Štiri pripovedi o zlu, ki te povsem začarajo. Podžigajo tvojo domišljijo in od njih ne mo-

reš odtrgati oči." Studio je Davidu Koeppu, ki je napisal mojstrska scenarija za *Sobo za paniko* in *Spidermana*, zaupal pisanje scenarija. "Kingova novela je spominjala na *Stir of Echoes*, enega od filmov, ki ga je Koepp režiral in zanj napisal scenarij, saj pripoveduje o moškem, ki izgubi stik z realnostjo," pravi producent Gavin Polone. "Podobnost s *Sobo za paniko* je v klavstro-

Šola roka

Divji kitarist Dewey Finn obožuje rokenrol in zaničuje vsakršne druge norme. Ko je na odru, se prepušča 20-minutnim solističnim vložkom in z vso svojo obilnostjo še prevečkrat skoči z odra med publiko. Pristanek se seveda pogosto ne izteče po pričakovanjih.

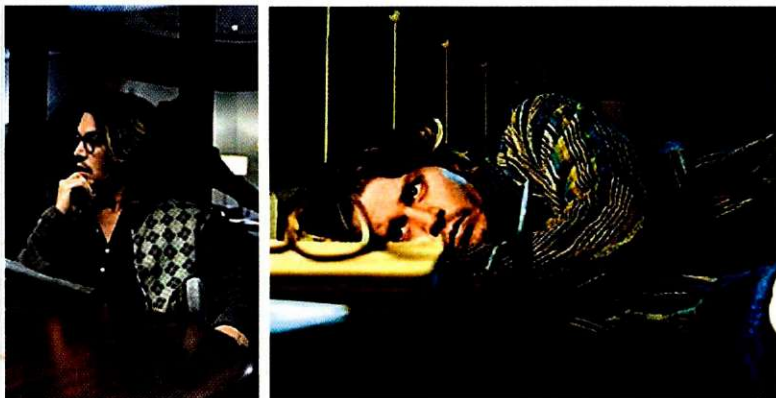
Dewey je trdno prepričan, da bo njegova skupina zmagala v bitki bendov. Žal ga prijatelji prej neženejo iz skupine. Ravno ko nima denarja niti za najemnino, zazvoni telefon, na drugi strani žice pa ravnateljica ene od prestižnih šol išče nadomestnega učitelja Neda, ki je Deweyjev sostanovalec. In Dewey sprejme delo, čprav se mu niti ne

sanja, kaj naj dela. Pouk učne snovi tako krepko trpi, vendar ima Dewey na petošolce, ki so mu zaupani, izjemen vpliv. Zna jim dvigniti samozavest. Skupaj na skrivaj sestavijo glasbeno skupino ...

Mladi talenti

Igralec Jack Black in lik, ki ga igra, Dewey Finn, si ne bi mogla biti

fobičnem ozračju, saj je šlo za srhljivko, ki se je odvila v majhni sobi.”

“Všec so mi filmi o ljudeh, ki se jim v kakšni hiši utruga,” se smeji Koepf. “Rad imam izziv, ko moram obdelati zgodbo, ki se dogaja v omejenem prostoru. Čeprav se nekateri prizori odvijajo zunaj, je središče zgodbe Raineyjev življenjski prostor. Pripoveduje o človeku, ki mu v danem trenutku ne gre najbolje, ko čisto preveč časa preživlja sam doma. Želel sem raziskati tematiki ujetosti v določen prostor in paranoje, ki sta me vedno zanimali. Omejenost na en prostor je lahko res strašljiva in res vznemirljivo je, če se slabe stvari godijo v tvojem življenjskem prostoru.” Kingova novela se ukvarja tudi z dvema katastrofama, ki doletita plodovitega avtorja: ta je povsem izgubil navdih in je pred bolečo ločitvijo. Koepf, uspešni in ugledni scenarist, je lahko vnesel lastne izkušnje v včasih boleč proces pisanja. “Z

Mortom se do neke mere lahko identificiram, ker mi je njegov življenjski slog znan. Kot številni pisatelji ima živahno notranje življenje, ki ga pogosto težko izrazi navzven. Ko na primer pišem, sem običajno sam v sobi in nisem vaje interakcij z mnogimi ljudmi. To je težko spremeniti, če si tako vaje živeti v svoji glavi. Potem se pojavi John Shooter in to je nekdo, ki dobeseno vdre skozi Mortova vrata, kar je lahko hudo, posebej ker je v tistem času čustveno povsem na psu.”

Ker nima navdiha, je Mortova beda še toliko večja. “Pri procesu pisanja je pomembna samo samomotivacija,” nadaljuje Koepf. “Če si depresiven, se le težko spraviš k delu. Kavč je vedno tako mamljiv. Zelo smo pazili, da smo našli ravno pravišnji kavč za Morta. Preiskusal sem vse in osebno spal na tistem, ki smo ga nazadnje uporabili, ker res ne poznam pisatelja, ki ne bi imel dobrega kavča za dremanje.”

bolj podobna in bolj različna hkrati. Igralec je hkrati tudi pevec, pisec besedil, kitarist in vodja skupine Tenacious D tako kot Dewey Finn, le da so slednjega vrgli iz skupine. Blacku rokenrol pomeni veliko, Finnu pa pomeni vse. Mike White, ki je bil tri leta Blackov sosed, je želel napisati scenarij po meri igralca. In to je nazadnje tudi storil. Pomemben delež

v igralski zasedbi so odigrali otroci. Na avdiciji v New Yorku, Los Angelesu, Chicagu, Minneapolisu, San Franciscu in Seattlu so med več tisoč otroki izbrali take, ki zares dobro igrajo posamezno glasbilo in znajo peti. Nekatere pa so odkrili s pomočjo različnih izobraževalnih programov, ki podpirajo mlade glasbenike. **Monika Maljevič**

THE SCHOOL OF ROCK

Režija:	Richard Linklater
Producent:	Scott Rudin
Scenarist:	Mike White
Igrajo:	Jack Black, Mike White, Joan Cusack, Sarah Silverman, Joey Gaydos Jr.
Premiera:	15. 4. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

na kratko

Film Mela Gibsona Kristusovo trpljenje razbija islamske tabuje v arabskem svetu, zahvaljujoč kritikam Judov, ki so izzvale povečan interes za ta film. Filmski kritiki so dejali, da so judovski kriki proti filmu najverjetneje opogumili konservativne arabske vlade, ki so odstopile od svojih ostrih pravil o cenzuri in dovolile prikazovanje filma. Film o križanju Jezusa Kristusa polni kinematografe, odkar so ga začeli prikazovati pretekli teden na območju, kjer so Judje postali isto kot Izrael in kjer je bes zaradi izraelske okupacije arabskega ozemlja zelo velik. “Vse, za kar Judje pravijo, da je slabo, postane v tem delu sveta zelo zanimivo in se dobro prodaja,” je dejal Alfred Mutua, režiser in univerzitetni profesor v Dubaju. Islam prepoveduje utelešenje božjega lika – muslimanskega, judovskega ali krščanskega – in govori, da Jezus ni bil križan niti ni bil Božji sin. Kljub vsem prepovedim je film prepovedan le v nekaterih državah, kot sta Kuvajt in Bahrein. V Egiptu, Katarju, Siriji, Libanonu, Jordaniji in Združenih arabskih emiratih je film dosegel rekordno gledanost. Rekorde je potolkel tudi v več drugih državah. Na Hrvaškem si je film prvi teden prikazovanja ogledalo več gledalcev kot Gospodarja prstanov: Kraljevo vrnitev, v Angliji je film prvi konec tedna zaslužil več kot dva milijona funtov, v poljskih kinematografih pa si ga je v dveh tednih ogledalo več kot dva milijona gledalcev.

Zvezda Matrice Keanu Reeves se bo v svojem najnovejšem filmu, v katerem bo igral tajnega agenta, ki lahko skriva svoj obraz in identiteto, znova vrnil v prihodnost. A Scanner Darkly, ki ga bodo najprej posneli v živo in ga nato animirali, temelji na zgodbi Philipa K. Dicka, pod produkcijo pa se bosta podpisala George Clooney in Steven Soderbergh. Zgodba filma se odvija v prihodnosti, v kateri tajni agentje menjajo svoj obraz skupaj z identiteto. Reeves igra enega izmed agentov, pri katerem se zaradi zlorabe droge substance D razvije dvojna osebnost.

Ameriški komedijant in igravec John Belushi je 22 let po smrti dobil svojo zvezdo na Pločniku slavnih v Hollywoodu. Slovesnosti so se udeležili njegov brat, prav tako igravec, Jim Belushi, in njegovi nekdanji kolegi Dan Aykroyd, Chevy Chase in Ted Danson. Belushi je umrl leta 1982 v Hollywoodu, ko je imel 33 let, vzrok pa je bil prevelik odmerek mamil. Sodil je med soustvarjalce satirične TV-oddaje Saturday Night Live, kasneje je nastopal tudi v filmu, med drugim v filmih The Blues Brothers in Animal House.

Robert Rodriguez je zamenjal zavirljiv seznam igralcev za svoj najnovejši film Sin City, ki temelji na seriji risanih novel Franka Millerja. Znani režiser ta čas nagovarja Leonarda DiCapria, Brucea Willis, Elijahah Wooda, Mickeyja Rourkeja, Brittany Murphy, Kate Bosworth in Jamie Kingom. Od znanih hollywoodskih imen omenjajo še Benicia Del Tora in Mario Bello. Snemanje filma naj bi se začelo v kratkem, spremlja pa tri zgodbe, ki se medsebojno prepletajo in v katerih nastopa široka paleta neobičajnih likov, ki živijo v korumpiranem, namišljenem mestu.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

16.4.2004

Slovenija 1

- 6.00 TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEMI
- 7.00 DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
- 9.00 POROČILA (VPS 09.00)
- 9.05 TEDENSKI IZBOR
- 9.05 F.BEVK-P.LUŽAN: PETER KLEPEC, LUTKOVNA IGRICA
- 9.45 J. BITENC: MEDVEDEK SLADKOSNEDEK, OTROŠKE PESMICE, 3., ZADNJI DEL
- 9.55 RISANKA
- 10.00 NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
- 10.35 JASNO IN GLASNO: BOLONJSKI PROCES
- 11.15 MOZARTINA SIMFONIČNEGA ORKESTRA RTV SLOVENIJA: W.A.MOZART, R.STRAUSS
- 11.50 ZENIT: BIOMETRIJA
- 12.20 FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 5/24
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME
- 13.15 TEDENSKI IZBOR
- 13.15 OSMI DAN
- 13.45 SVETO IN SVET: PRIHODNOST KATOLIŠKE ŠOLE
- 14.55 VSAKDANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
- 15.55 MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.45 PLEME, ANG. NANIZANKA, 15/26 (VPS 16.50)
- 17.10 IZ POPOTNE TORBE: BARVANJE (VPS 17.15)
- 17.35 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/18 (VPS 17.40)
- 18.30 ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.40)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.35 ŠPORT, VREME, MAGNET
- 20.00 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
- 20.50 SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 1/20 (VPS 20.55)
- 21.35 TOTI, IZBOR FILMOV IZ VIDEO FESTIVALA V MARIBORU (VPS 21.40)
- 22.00 ODMEMI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
- 22.50 POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
- 0.05 NOČNI IZBOR
- 0.05 DNEVNIK, ŠPORT
- 0.55 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
- 1.15 NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/18
- 2.10 ELVIS IN MARILYN, ITAL. FILM (VPS 02.10)
- 3.40 POLNOČNI KLUB
- 5.15 ČUDENJA IN ZRENJA, PORTRET JOŽETA SNOJA

Slovenija 2

- 7.45 TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
- 8.00 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
- 9.35 TEDENSKI IZBOR
- 9.35 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAPE...
- 10.05 DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 65/158
- 10.25 VIDEOSTRANI
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
- 16.05 TV PRODAJA
- 16.40 VIDEOŠPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
- 17.10 OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.15)
- 17.55 LJUBLJANA: EP V GIMNASTIKI, EKIPNI MNOGOBOJ, PRENOS (VPS 17.55)
- 20.30 SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE B, SLOVENIJA - ESTONIJA, POSNETEK IZ GDANSKA (VPS 20.30)
- 22.30 SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/17 (VPS 22.30)
- 22.55 KO JAGENČKI OBMOLKNEJO, AMERIŠKI FILM (VPS 23.00)
- 0.50 SLOVENSKA JAZZ SCENA: IRENA VIDIC KVINTET (VPS 00.55)
- 1.40 PLITEK GROB, ANG. FILM, PON. (VPS 01.40)
- 3.10 VIDEOSTRANI

Kanal A

- 9.15 TV prodaja
- 9.20 Herkul, 5. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nadaljevanke
- 10.10 Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 7. dela avstralske nanizanke

- 11.00 Non Stop Music, ponovitev
- 12.30 TV prodaja
- 13.00 Herkul, 5. sezona, 13. del ameriške nad.
- 13.50 Mladi in nemiri, 3. sezona, 124. del am. nad.
- 14.40 Vsi moji otroci, 21. del ameriške nadaljevanke
- 15.30 TV prodaja
- 16.00 Varuhi luke, 7. sezona, 8. del avstralske nan.
- 16.50 Goodyear liga, Reflex: Crvena zvezda, prenos prve tekme polfinala
- 18.40 XXL premiere
- 18.45 Non Stop Music
- 20.00 Goodyear liga, Cibona: Union Olimpija, prenos druge tekme polfinala
- 22.20 Nori na petek: Guinessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
- 23.10 Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, dokumentarna oddaja
- 0.00 Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

- 7.00 Dogodivščine Jackiea Chana, risana serija
- 7.25 Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
- 8.15 Maščevanje ljubezni, ponovitev 59. dela španske nadaljevanke
- 9.10 Klon, ponovitev 3. dela brazilške nadaljevanke
- 10.00 TV prodaja
- 10.30 Čudež življenja, ponovitev 151. dela venezuelske nadaljevanke
- 11.20 Družinske vezi, ponovitev 81. dela brazilške nadaljevanke
- 12.15 Trenja, ponovitev
- 13.40 TV prodaja
- 14.10 Ricki Lake, pogovorna oddaja
- 15.00 Družinske vezi, 82. del brazilške nadaljevanke
- 15.55 Čudež življenja, 152. del venezuelske nad.
- 16.55 Klon, 4. del brazilške nadaljevanke
- 17.55 24UR - vreme
- 18.00 Maščevanje ljubezni, 60. del španske nad.
- 19.00 24UR
- 20.00 Akcija: Posebno poročilo, ameriški film
- 22.35 Pazi, kamera!
- 23.05 Teksški moz postave, 6. sezona, 7. del am. nan.
- 23.55 XXL premiere
- 0.00 Jack Reed: Eden naših, ameriški film
- 1.40 24UR, ponovitev
- 2.40 Nočna panorama

TevePika

- 9.00 Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
- 9.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: Kakovostno staranje, pon
- 10.00 Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
- 11.00 Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
- 11.30 Do zdravja tudi tako, gost: PMIZ - clovska toplina, pon
- 12.00 Aktualno-poučna oddaja, pon
- 12.30 Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
- 13.00 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
- 16.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon
- 17.00 Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: dr. Andrej Bajuk, predsednik N.Sj, pon
- 18.00 Šola na Jupitru, pon
- 18.30 Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
- 19.00 24 UR, prenos v živo
- 20.00 Predah v gibanju, gostja: Marjana Mohar, vodi: Jana Debeljak, prvič
- 21.00 The Kwashen Retashy, glasbeni šov
- 22.30 Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtnikarje, pon
- 23.00 BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
- 00.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

- 06.00 Videostrani
- 07.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 07.30 Risanke
- 07.55 TV prodaja
- 08.25 Risanke
- 08.50 TV prodaja
- 09.10 Lisice, 7. del jugoslovanske serije
- 10.10 TV prodaja
- 10.25 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 10.55 Videalisti, glasbene lestvice
- 12.00 TV prodaja
- 12.25 Risanke

- 13.15 TV prodaja
- 13.30 Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
- 14.00 Pokemoni, sinhronizirana risana serija
- 14.30 SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
- 15.30 Videalisti, glasbene lestvice
- 16.15 Rad igram nogomet
- 16.45 Avtomobile
- 17.00 Sijaj, ponovitev
- 17.30 Sto izlozb, sto strasti, 170. del italijanske telen.
- 18.00 Ilirika, turistična TV prodaja
- 18.30 Pokemoni, risani film
- 19.00 Videalisti, glasbene lestvice
- 20.00 Avdicija SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci Celja
- 21.00 Njihove zgodbe, ameriška romantična drama, 2000
- 23.00 Avdicija SuperNov@ Multi Talents - zmagovalci Celja, ponovitev
- 00.00 TV prodaja
- 00.30 Videostrani

SOBOTA,

17.4.2004

Slovenija 1

- 6.00 TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.15
- 6.20 TEDENSKI IZBOR
- 6.20 KULTURA
- 6.30 ODMEMI
- 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
- 7.30 RISANKA
- 7.35 POD KLOBUKOM
- 8.15 KINO KEKEC: KRALJIČIN NOS: TO LEPO ŽIVLJENJE ZUNAJ, ANGLEŠKI FILM, 5., ZADNJI DEL (VPS 08.15)
- 9.55 TEDENSKI IZBOR
- 9.55 NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
- 10.45 POLNOČNI KLUB
- 12.00 TEDNIK, PONOVITEV
- 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
- 13.25 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 2/10, PONOVITEV
- 13.50 DIVJA MODRINA, NOVOZELANDSKI FILM (VPS 13.50)
- 15.30 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
- 15.55 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKE TV (VPS 15.55)
- 16.30 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
- 16.50 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
- 17.15 OZARE (VPS 17.15)
- 17.20 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13 (VPS 17.20)
- 17.45 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
- 18.15 COFKO COF, RISANA NAN., 6/26 (VPS 18.20)
- 18.40 RISANKA (VPS 18.45)
- 18.55 VREME (VPS 18.55)
- 19.00 DNEVNIK
- 19.25 ŠPORT
- 19.35 UTRIP
- 19.50 VREME
- 20.00 ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 3/10 (VPS 20.00)
- 20.35 POIROT: UMOR V MEZOPOTAMIJI, ANGLEŠKI FILM (VPS 20.35)
- 22.15 PRVI IN DRUGI (VPS 22.10)
- 22.40 POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.35)
- 23.10 OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 3/10 (VPS 23.10)
- 23.35 POD RUŠO, AMERIŠKA NAD., 7/13 (VPS 23.40)
- 0.25 NOČNI IZBOR
- 0.25 DNEVNIK, ŠPORT
- 1.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
- 1.25 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
- 1.50 DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13
- 2.15 ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
- 2.45 POSLEDNJI OBJEM, AMERIŠKI FILM (VPS 02.55)
- 4.25 PRVI IN DRUGI
- 4.45 OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 3/10
- 5.40 KONCERT TINKARE KOVAČ (VPS 05.40)

Slovenija 2

- 7.45 TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
- 8.00 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
- 9.05 GLASBENO JUTRO: PIHALNI ORKESTER KUD POŠTA MARIBOR (VPS 09.05)

- 9.35 MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
- 10.05 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
- 11.00 TV PRODAJA
- 11.30 VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
- 13.25 TV PRODAJA
- 13.55 KARL JENKINS: ADIEMUS, CARMINA SLOVENIJA IN CHORUS INSTRUMENTALIS, POSNETEK KONCERTA, PONOVITEV
- 15.05 SKOZI ČAS (VPS 15.05)
- 15.25 EURO 2004 - ZGODOVINA EP V NOGOMETU: LETO 1980 (VPS 15.25)
- 15.55 LJUBLJANA: EP V GIMNASTIKI - MNOGOBOJ POSAMEZNO, PRENOS (VPS 15.55)
- 18.30 MAGAZIN LIGE PRVAKOV (VPS 18.30)
- 19.10 LARVIK: POLFINALE LIGE PRVAKINJ V ROKOMETU, LARVIK - KRIM ETA MALIZIA, PRENOS (VPS 19.45)
- 20.55 VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 6/11 (VPS 21.00)
- 21.50 VELIKI OBRAT, AMERIŠKI FILM (VPS 21.55)
- 23.20 SOBOTNA NOČ (VPS 23.25)
- 1.20 MISERY, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 01.25)
- 3.05 VIDEOSTRANI

Kanal A

- 9.20 TV prodaja
- 9.50 Vsi moji otroci, ponovitev 17. dela ameriške nadaljevanke
- 10.40 Vsi moji otroci, ponovitev 18. dela ameriške nadaljevanke
- 11.30 Vsi moji otroci, ponovitev 19. dela ameriške nadaljevanke
- 12.20 Vsi moji otroci, ponovitev 20. dela ameriške nadaljevanke
- 13.10 Vsi moji otroci, ponovitev 21. dela ameriške nadaljevanke
- 14.00 Dannyjeve zvezde, v živo
- 15.00 Dr. Phil, pogovorna oddaja
- 15.50 Oprah Show, pogovorna oddaja
- 16.40 Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, ponovitev dokumentarne oddaje
- 17.35 Simpatije, 6. sezona, 12. del ameriške nan.
- 18.30 Non Stop Music
- 20.00 Kriminalka: Enkrat v življenju, ameriški film
- 22.00 Znova na prostosti, 2. sezona, 9. del am. nan.
- 22.55 Strastna razmerja 2, ameriški film
- 0.30 Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

- 7.30 TV prodaja
- 8.00 Ringa-Raja:
- 8.00 Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
- 8.10 Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
- 8.40 Malinji dol, sinhronizirana risana serija
- 8.50 Super punce, sinhronizirana risana serija
- 9.15 Action Man, sinhronizirana risana serija
- 9.40 Lepotica in zver, sinhronizirani risani film
- 10.30 Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
- 11.00 Beyblade, risana serija
- 11.30 Dogodivščine Jackiea Chana, risana serija
- 12.00 Šolska kostarska liga
- 13.00 Strupena krona, ameriški film
- 14.45 Mladici narave, dokumentarna oddaja
- 15.45 Zgodbe oceanov, dokumentarna oddaja
- 16.15 Izginjajoči raji na zemlji, dokumentarna oddaja
- 17.20 24UR - vreme
- 17.25 Ljubezen v divjini, ameriški film
- 19.00 24UR
- 20.00 Lepo je biti milijonar
- 21.10 Filmski hit: A.I. - Umetna inteligenca, am.film
- 23.50 Moralna dilema, ameriški film
- 1.35 24UR, ponovitev
- 2.35 Nočna panorama

TevePika

- 11.00 Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
- 11.30 Do zdravja tudi tako, premagujmo odvisnost, pon
- 12.00 Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
- 13.00 Pod židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
- 14.30 Video top 30, lestvica glasbenih spotov
- 17.15 Predah v gibanju, gostja: Marjana Mohar, vodi: Jana Debeljak, prvič
- 18.15 Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvič
- 18.45 Z glavo na zabavo, pon
- 19.00 ABCD, svet avtomobilizma, pon
- 19.30 Jana, oddaja o sončni strani življenja, Duhovna univerza, pon

20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvič
20.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Dominik S. Černjak, predsednik SMS, pon
21.30	Šola na Jupitru, pon
22.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 165. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 167. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 168. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 169. dela
10.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 170. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Naš vrt, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Angleška nogometna liga, prenos
15.30	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
17.00	Moderna orožja, ponovitev
18.00	TV prodaja
18.30	Automobile
18.45	Znani in zanimivi
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Hrvaski idol, reportaža
21.00	SuperNov@ Multi Talents avdicija Celje - izza odra
22.00	Angleška nogometna liga, posnetek
23.45	SuperNov@ Multi Talents avdicija Celje - izza odra, ponovitev
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

NEDELJA,

18.4.2004

Slovenija 1

7.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.25
7.30	ŽIV ŽAV: BISERGORA: ZAKAJ BIBE NE MOREJO SKAKAT, LUTKOVNA NANIZANKA, 9/15; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 16., ZADNJA EPIZODA; MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 7/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 5/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV
9.50	SLEDI, ODDAJA O LJUBITELSKI KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.55)
10.20	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 10.25)
10.50	DIVJA AZIJA, FRAN.POLJUDNOZNASTVENA SERIJA, 8/12 (VPS 10.55)
11.20	OZARE, PONOVIČEV
11.30	OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15	SKRITA KAMERA
13.20	ČLOVEK IN POL
13.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
13.35	NEDELJSKO OKO
13.40	GLAS LJUDSTVA
13.45	HALO, LEON
13.55	PET MINUT SLAVE
14.00	V 80. NEDELJAH OKOLI SVETA
14.05	PLANETV
15.05	ŠPORT & ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.15	VABILO ZA DVA
15.30	NEMOGOČE
15.35	TRIKOTNIK
15.55	TOTAL
16.10	GLASBENI DVOBOJ
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.45	FENOMENI
16.50	LORELLA
17.05	PREDMET POZELENJA
17.20	DRUŽABNA KRONIKA
17.35	VSKADANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30	ZREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK

19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	VEČERNI GOST: DR. JANEZ ARNEŽ (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.20	PREKLETSTVO LJUDI-MAČK, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 23.20)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.10)
1.00	PLANET ROCK: SHAGGY, GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 02.00)
2.25	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
12.30	TV PRODAJA
13.00	KITARSKI ANSAMBEL GŠ FRANC ŠTURM IN LJUDMIL RUS: POPULARNA GLASBA (VPS 12.30)
13.30	SKOZI ČAS (VPS 13.55)
13.40	BOKS: DEJAN ZAVEC - VIKTOR BARAMOV, POSNETEK IZ MARIBORA (VPS 14.10)
14.45	CELJE: LIGA PRVAKOV V ROKOMETU, CELJE PIVOVARNA LAŠKO - FLENSBURG, PRENOS (VPS 14.45)
16.45	LJUBLJANA: EP V GIMNASTIKI - ORODJA, VKLJUČITEV V PRENOS (VPS 15.10)
19.55	GDANSK: SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE B, SLOVENIJA - POLJSKA, PRENOS (VPS 19.55)
22.15	IZ BALETNEGA ARHIVA
22.15	ŽENA Z OTOKA, PORTRET LOJZKE ŽERDIN (VPS 22.20)
23.05	PLES V ČRNEM, BALET (VPS 23.10)
23.25	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/17, PON. (VPS 23.30)
23.50	MODRI ŽAMET, AMERIŠKI FILM, PONOVIČEV (VPS 23.50)
1.45	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 120. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 121. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 122. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 123. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 124. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde, gost Tomaž Mlakar
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.45	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.30	Goodyear, prenos finalne tekme
18.50	Planet 10
19.20	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Babe, ameriški film
21.40	Tihhi zločin, 1. sezona, 10. del ameriške nan.
22.35	Brez obrambe, ameriški film
0.25	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.45	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.55	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.20	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.30	Action Man, sinhronizirana risana serija
9.55	Beli očnjak, sinhronizirani risani film
10.40	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Beyblade, risana serija
11.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
12.00	Šolska kosarkarska liga, ponovitev
13.00	Umor po zici, ameriški film
14.20	Oh, ta osemdeseta, 5. del ameriške humoristične nanizanke
14.50	Na deželi je lepo, 2. sezona, 8. del avstral. nan.
15.45	Mestece za vedno, 1. sezona, 6. del am. nan.
16.40	Naključno srečanje, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, angleška dokumentarna oddaja

19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.30	Športna scena
22.30	Neskončni pogovor, ameriški film
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9:20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9:30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10:00	Do zdravja tudi tako, premagujemo odvisnost, pon
10:30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11:00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11:30	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
13:00	V harmoniji z naravo, pon
13:30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, pon
14:00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17:00	Predah v gibanju, gostja: Marjana Mohar, vodi: Jana Debeljak, pon
18:00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
18:30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: Kakovostno staranje, pon
19:00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20:00	Glasbeni koncert Jasmina Stavrosa, prvič
21:00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: dr. Andrej Bajuk, predsednik N.Sl, pon
22:00	A to je to?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
22:30	Pridruži se nam - Slovenska vojska, aktualno - poučna oddaja, pon
23:00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23:30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Rokomet, moja igra
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
14.30	Automobile
14.45	TV prodaja
15.00	Angleška nogometna liga, prenos
17.00	TV prodaja
17.30	Sijaj, ponovitev
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Vzgoja in nega balkonskih rož
19.00	SuperNov@ Multi Talents avdicija - zmagovalci
20.00	Celja, ponovitev
20.00	Fantovski klub, kanadska drama, 1997
21.35	Reporter X
22.05	Angleška nogometna liga, posnetek
23.40	K1, športni program
00.40	SuperNov@ Multi Talents avdicija, ponovitev
01.30	TV prodaja
02.00	Videostrani

PONEDELJEK,

19.4.2004

Slovenija 1

6.10	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: BARVANJE
9.25	RISANKA
9.35	POČITNICE DO ZADNJEGA DIHA: S SKIRCO PO CESTI GREM, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 5., ZADNJA EPIZODA
9.50	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 15/26
10.15	RAZPOKE V ČASU: MRAČNO JEZERO, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 16/17
10.40	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI

13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OBZORJA DUHA
14.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
14.55	VSKADANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: PLUG (VPS 16.50)
17.00	AFNA FRIKI, MLAD.ODDAJA, 3/12 (VPS 17.05)
17.30	JUSKINA ZGODBA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNASTVENA ODDAJA (VPS 17.40)
18.25	ZREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.30)
18.30	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	HUŠAJMO!, ANG. NAD., 1/7 (VPS 20.00)
20.55	GOSPODARSKI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	PODOBA PODOBE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	NEMŠKA IGRA, NEMŠKA DOKUMENTARNA DRAMA, 1/2 (VPS 22.50)
0.25	NOČNI IZBOR
0.25	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 3/10
0.55	DNEVNIK, ŠPORT
1.45	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.10	JUSKINA ZGODBA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNASTVENA ODDAJA
3.05	GOSPODARSKI IZZIVI
3.35	PODOBA PODOBE
4.00	OTOŽNI DEČEK, AMERIŠKI FILM (VPS 04.10)
6.00	LITTLE LATER: JAMIROQUAI, KONCERT (VPS 05.55)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKO TV, PONOVIČEV
10.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.10	TV PRODAJA
13.10	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČEV
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 66/158 (VPS 18.00)
18.25	MOČ SLIK, NEMŠKI KOPRODUKCIJSKI DOKUMENTARNI IČB FILM, 1. DEL, PONOVIČEV (VPS 18.30)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRVA (VPS 23.00)
0.20	BONNIE IN CLYDE, AMERIŠKI FILM, PONOVIČEV (VPS 00.25)
2.05	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 13. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 8. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 14. del ameriške nad.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 125. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 22. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 9. del avstralske nan.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Filmski ciklus Robocop: Robocop 3, am. film
21.50	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Ta nora služba, 1. sezona, 7. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springera, pogovor. oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Masčevanje ljubezni, ponovitev 60. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 4. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 152. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 82. dela brazilске nadaljevanke
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 83. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, zadnji del venezuelske nadaljevanke
16.55	Klon, 5. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 61. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 9. del sosedse nad.
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 11. del ameriske nan.
21.50	Naša sodnica, 3. sezona, 10. del ameriske nan.
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 4. sezona, 3. del ameriske nan.
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
11.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Šola na Jupitru, pon
12.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: dr. Andrej Bajuk, predsednik N.Si, pon
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.00	Naš vrt, svetovalna oddaja za vrtičkarje, pon
17.30	Klepet z jasnovidko Maruco, živo
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza
21.30	Pridruži se nam - Slovenska vojska, aktualno-poučna oddaja, pon
22.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, živo
23.30	Glasbeni koncert Jasmina Stavrosa, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Autobillie
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 171. del italijanske telenovele
18.00	Risanke
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
20.00	Moderna orožja : Puščavski vihar - zmaga v puščavi, dokumentarna oddaja
21.00	Agencija, 22. del ameriske nanizanke
22.00	Drakula, ameriska grozljivka, 2000

23.45	K1, športni program
00.40	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
01.40	TV prodaja
02.00	Videostrani

TOREK,

20.4.2004

Slovenija 1

6.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.20
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: PLUG
9.15	MARSUPLAMI, RISANA NANIZANKA, 12/26
9.40	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 3/12
10.05	SPREHODI V NARAVO: IGLICE NAMESTO LISTOV
10.25	JUSKINA ZGODBA, AVSTRALSKA POLJUDNOZANSTVENA ODDAJA
11.15	VSAKDANJI IN PRAZNIK
12.15	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	PODOBA PODOBE
13.40	GOSPODARSKI IZZIVI
14.10	VEČERNI GOST: DR. JANEZ ARNEŽ
15.00	HUJŠAJMO!, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/7, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLJŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	SONČNICA NA RAMI: CIBIBAN ZASPI, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA (VPS 16.50)
16.55	PRAVLJICE MIKE MAKE: ZAKAJ STA SONCE IN LUNA NA NEBU POSEBEJ?, OTROŠKA NANIZANKA, 25/26 (VPS 16.55)
17.00	RISANKA
17.05	ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ MED GORICAMI (VPS 17.00)
17.20	KNJIGA MENE BRIGA - VALERIJA VENDRAMIN: SHAKESPEAROVE SESTRE, PON. (VPS 17.15)
17.50	KRAJINSKI PARK KOLPA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.20	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	IN POTEM GOLDY REČE ..., DOKUMENTAREC MESECA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPOR, VREME (VPS 22.00)
22.50	UMAZANA BOMBA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 22.50)
23.40	BECKETT NA FILMU II (VPS 23.40)
23.40	DIH
23.45	DEJANJE BREZ BESED
0.00	KATASTROFA
0.05	KORAKI
0.35	OHAJSKI IMPROMPTU
0.45	KAJ KJE
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.50)
2.10	KRAJINSKI PARK KOLPA, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.40	DUHOVNI UTRIP
3.00	IN POTEM GOLDY REČE ..., DOKUMENTAREC MESECA
3.50	POD ŽAROMETOM
4.45	BECKETT NA FILMU II (VPS 04.40)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 66/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA

11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.50	TV PRODAJA
16.20	TEDENSKI IZBOR
16.20	ŠTUDENTSKA
16.50	STUDIO CITY
17.55	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.25	SKOZI ČAS (VPS 18.20)
18.40	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 67/158 (VPS 18.35)
19.05	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 3/11, PONOVITEV (VPS 19.00)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 6/24 (VPS 20.05)
20.35	MONACO: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, POLFINALE: MONACO - CHELSEA, PRENOS (VPS 20.35)
22.35	KAMNITI DEŽ, ANGLEŠKI FILM (VPS 22.40)
0.00	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 00.05)
0.30	DIVJI BILL, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 00.35)
2.05	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 14. dela ameriske nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 9. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 15. del ameriske nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 126. del ameriske nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 23. del ameriske nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 10. del avstralske nanizanke
16.55	Ha!: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 14. del ameriske humoristične nanizanke
17.55	Jimova družina, 1. sezona, 4. del ameriske humoristične nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Za sovražno črto, ameriški film
21.35	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 3. del ameriske humoristične nanizanke
22.05	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 10. del ameriske humoristične nanizanke
22.35	Ta nora služba, 1. sezona, 8. del ameriske humoristične nanizanke
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Masčevanje ljubezni, ponovitev 61. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 5. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev zadnjega dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 83. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 11. dela ameriske nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 84. del brazilске nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 1. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 6. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Masčevanje ljubezni, 62. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Izbira za življenje, am. film
22.40	XXL premiere
22.45	Tretja izmena, 4. sezona, 4. del ameriske nan.
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Predah v gibanju, gostja: Marjana Mohar, vodi: Jana Debeljak, pon
10.30	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
11.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič

11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Dominik S. Černjak, predsednik SMS, pon
13.00	Z glavo na zabavo, pon
13.15	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
18.00	Druga plat uspeha, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: ledvica, prvič
22.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
22.30	V harmoniji z naravo, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Janez Janša, predsednik SDS, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 172. del italijanske telen.
18.00	Risanke
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Vzgoja in nega balkonskih roz, ponovitev
20.00	Angleška oči, am. romantična drama, 2001
21.45	Drugi prihod, ameriški ZF film, 1998
23.30	Autobillie
23.45	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
00.45	TV prodaja
01.15	Videostrani

SREDA,

21.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	SONČNICA NA RAMI: CIBIBAN ZASPI, ODPETE PESMI OTONA ŽUPANČIČA
9.10	PRAVLJICE MIKE MAKE: ZAKAJ STA SONCE IN LUNA NA NEBU POSEBEJ?, OTROŠKA NANIZANKA, 25/26
9.15	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 10/26
9.40	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 9/26
10.05	ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ MED GORICAMI
10.20	KNJIGA MENE BRIGA - VALERIJA VENDRAMIN: SHAKESPEAROVE SESTRE
10.45	KRAJINSKI PARK KOLPA, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.15	DUHOVNI UTRIP
11.35	SLEDI, ODDAJA O LJUBITELJSKI KULTURI TV MARIBOR
12.05	MED VALOVI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
12.40	HALO, LEON
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/13

14.05	IN POTEM GOLDY REČE ... DOKUMENTAREC MESECA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	BARVE JESENI (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	SEDMI PEČAT: MUZA, AM. FILM (VPS 20.00)
21.35	KRATKI IGRANI FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SAMUEL BECKETT: KONEC IGRE, TV PRIREDBA GLEDALISKE PREDSTAVE PRIMORSKEGA DRAMSKEGA GLEDALIŠČA (VPS 22.55)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.10	BARVE JESENI
3.05	MERRILLOVI MOŽJE, AM. FILM (VPS 03.10)
5.05	ZA GLASBO MEGADETH (VPS 05.05)
5.50	DIVJI KOJOTI, KONCERT (VPS 05.50)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPANJA - BARANGOLŠOK
10.00	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 67/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
17.10	TV PRODAJA
17.40	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.10	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 68/158 (VPS 18.30)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.05	ŠPORTNA SREDA: LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, POLFINALE: PORTO - DEPORTIVO, PRENOS (VPS 20.05)
23.00	POVRATNI POLFINALNI TEKMI ZA SLOVENSKI POKAL V NOGOMETU, REPORTAŽI (VPS 23.00)
23.30	VIDEOSPOTNICE: STEREO (VPS 23.30)
0.00	KLUTE, AMERIŠKI FILM (VPS 00.00)
1.40	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 15. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 10. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 16. del ameriške nad.
13.45	Mladi in nemirni, 3. sezona, 127. del ameriške nadaljevanke
14.30	TV prodaja
15.00	Šolska košarkarska liga, finale osnovnih sol
19.00	XXL premiere
19.05	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser: Mladi zdravniki, 1. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
22.00	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 11. del ameriške humoristične nanizanke
22.30	Ta nora služba, 1. sezona, 9. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 62. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 6. dela brazilške nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 1. dela španske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 84. dela brazilške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 85. del brazilške nadaljevanke

15.55	Moja Sofija, 2. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 7. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 63. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Obkoljena družina, ameriški film
21.45	Na kraju zločina, 3. sezona, 14. del am. nan.
22.40	XXL premiere
22.45	Tretja izmena, 4. sezona, 5. del ameriške nan.
23.40	24UR, ponovitev
0.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Nas vrt, svetovalna oddaja za vrtničarje, pon
10.30	Pridruzi se nam - Slovenska vojska, aktualno-poučna oddaja, pon
11.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
12.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.15	Z glavo na zabavo, pon
16.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Janez Janša, predsednik SDS, pon
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Josip Pernar, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Aktualno-poučna oddaja
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.30	Zavod za alternativno izobraževanje
22.00	Posnetek seje Državnega sveta, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
00.00	Glasbeni koncert Jasmina Stavrosa, pon
01.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 8. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.30	Angelske oči, am. romantična drama, 2001
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 173. del italijanske telen.
18.00	Risanke
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Agencija, ponovitev
20.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Maribor
21.00	Sijaj
21.30	Obala želv, avstralska drama, 1992
23.10	Reporter X
23.40	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Maribor, ponovitev
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

ČETRTEK,

22.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.25	KULTURA
6.30	ODMEVI

7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.55	RISANKA
10.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	BARVE JESENI
11.35	DIVJA AZIJA, FRANCOŠKA
12.05	POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 8/12
12.05	IZ HLEVA V PALAČO - O LIPICANCIH, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.00	UMAZANA BOMBA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ANJASTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.05	MODRO (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - FERNANDO PESSOA: ZADNJA ČAROVNIJA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	POSKUS O SVETLOBI IN ZVOKU (VPS 22.50)
23.35	SVETOVNI GLASBENI DNEVI SLOVENIJA 2003: PRIVLAČNOST NASPROTIJ, PLESNA PREDSTAVA BALETA SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA (VPS 23.40)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, ŠPORT
1.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.15)
1.30	ŠTAFETA MLADOSTI
2.10	MODRO
2.40	TEDNIK
3.35	OSMI DAN
4.05	SPET DOMA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 68/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.05	TV PRODAJA
16.35	VIDEOSPOTNICE: STEREO, PONOVITEV
17.05	SKOZI ČAS (VPS 17.10)
17.25	DICK VAN DYKE, AM. NAN., 69/158 (VPS 17.25)
17.55	SONCE VZHAJA IN ZAHAJA, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 17.55)
20.00	KONCERT OB PODELITVI NOBELOVE NAGRADE ZA MIR (VPS 20.05)
21.15	RUDOLF MAISTER, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.20)
22.05	POSEBEN POGLED: GOSFORD PARK, AMERIŠKO-ANGLEŠKI FILM (VPS 22.15)
0.20	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 00.30)
0.50	USPEŠNICA, AMERIŠKI FILM, PON. (VPS 01.00)
2.25	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.55	TV prodaja
10.00	Herkul, 5. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nadaljevanke
10.50	Jan Plestenjak, dokumentarna oddaja
11.35	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 17. del ameriške nad.
13.45	Mladi in nemirni, 3. sezona, 128. del ameriške nadaljevanke
14.30	TV prodaja
15.00	Šolska košarkarska liga, finale srednjih sol
19.00	XXL premiere
19.05	Non Stop Music
20.00	Krimi: Najeti ljubimec, ameriški film
21.45	Tajni agenti, 2. sezona, zadnji del angleške nan.
22.45	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 4. del angleške humoristične nanizanke
23.25	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maševanje ljubezni, ponovitev 63. dela španske nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 7. dela brazilške nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Moja Sofija, ponovitev 2. dela španske nad.
11.50	Družinske vezi, ponovitev 85. dela brazil. nad.
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev 14. ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 86. del brazilške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 3. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 8. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 64. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtek: Prijatelji, 10. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.05	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 12. del ameriške nanizanke
23.00	XXL premiere
23.05	Sreča v tabletki, dokumentarna oddaja
0.40	24UR, ponovitev
1.40	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, tema: ledvica, pon
10.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, gost: Janez Janša, predsednik SDS, pon
11.00	ŠKL, solska košarkarska liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
12.30	Do zdravja tudi tako, gost: zdravilec Josip Pernar, pon
13.00	Posnetek seje Državnega sveta, pon
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
18.00	Vzgoja in nega balkonskih rož, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, alkoholizem, gost: dr. Janez Rugelj, prvič
22.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
22.30	Druga plat uspeha, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 8. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
15.10	Vse o Adamu, irska komedija, 2000
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 174. del italijanske telen.
18.00	Risanke
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	SuperNov@ Multi Talents - avdicija Maribor, ponovitev
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvaška, reportaža
21.30	Nevidno zlo, angleški akcijski triler, 2002
23.25	Automobile
23.40	SuperNov@ Multi Talents - avdicija, ponovitev
00.40	TV prodaja
01.10	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (preseje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klaščna glasba
	Ponovitev:
23.00	Doživetja gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo
	2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec' Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Nas gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec' Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. mase
10.00	Oznanila
10.15	Graditelj slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi. 3. Vstani in hodi
	2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

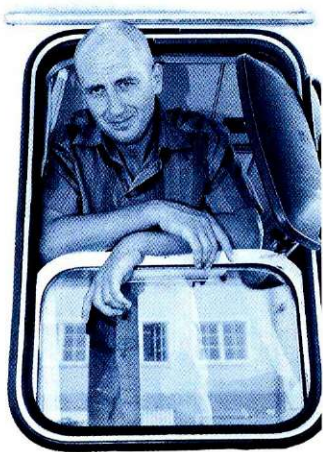
SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakmo
	Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživetja gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Naj zmaga boljši

Mitološki stavek je uspel Janiju Zavrlu, trenerju CMC Publikum, ko je izjavil, da mora slovenski nogomet pasti na realna tla. Res je! Mora! Samo kako močno? S kakšno težo? To so vprašanja, ki si jih že nekaj časa postavljamo vsi, ki nam ni vseeno za usodo našega dragega fuzbala.

Če bo še naprej padal tako strmo, potem je bolje, da se ubranimo Evropske unije, iz katere naj bi prišli bolj realistični toni. Težava je namreč v tem, da se razviti slej ali prej dvignejo iz pepela, tisti pa, ki v elitni razred ne sodijo, te sreče pač nimajo. Kar nam ostane, so čudeži, ki pa se dogajajo enkrat na sto let ali še to ne. Nihče se ne slepi, da bi se lahko slovenska nogometna pravljica kmalu spet ponovila, kar pa še ne pomeni, da se je treba vdajati malodušju. Katanec je bil Srečko zato, ker se ni obnašal realno in je pretiraval z optimizmom. Njegov nepopravljivi optimizem, ki so se mu nekateri posmehovali, je bil gonilna sila čudežev, ki so prišli na igrišču. V dneh, ko smo častili mesijo, bi se morali spomniti tudi našega nogometnega čudodelca, ki je iz neukih in nemočnih igralcev naredil sveto vojsko. Njegovo krizanje se zdi z današnjega vidika precej logično, mar ne?

Najti pravo mero med pesimizmom in optimizmom je očitno najnovejša igrice, ki se jo gre do domači nogometni delavci. Žal se za njo skrivajo tako tisti, ki hočejo dobro, kot oni, ki bi naš nogomet najraje pokopali. Kmalu bo jasno, v katero kategorijo spadajo naši politiki, ki bodo odločali, ali bomo imeli popolnoma nov stadion. Kot sedaj kaže, se bomo morali zadovoljiti s stariim dobrim Bežigradom, saj so Stožice očitno že rezervirane za bolj "humanitarne" namene. A kaj nam bodo veliki stadioni, če

v naših igralcih ne bo tistega starega žara, s katerim smo nekoč delali čudeže. Kako je s tem, znajo najbolje povedati pri že omenjenem Publikum, ki se je iz najobetavnejšega nogometnega kolektiva prelevil v drugorazrednega ligaša, in to kljub najnovejšemu stadionu, ki mu pri nas ni para. Polni stadioni in vsi silni milijoni niso pomagali niti Realu in Milanu, saj sta izpadla v četrtini finala lige prvakov. Priznati moram, da se mi velikana nista preveč smilila, kar še posebej velja za Milan. Rdeče-črni so končno naleteli na moštvo, ki se ni ustrašilo mogočnega stroja. Seveda je bila potrebna tudi sreča, a te se je Milan v zadnjih mesecih dodobra nasitil. Kar nenadoma so se zdeli nekateri igralci italijanskega prvaka povsem povprečni nogometiški, ki so se po naključ-

Seveda se lahko zdaj z veseljem obrnemo k polfinalnim obračunom, ki gotovo ne bodo tako zamorjeni, kot če bi bilo v igri več italijanskih predstavnikov. Naj torej zmaga boljši, ne bogatejši.

ju znašli v tako slavnem kolektivu. Tisto, kar so ponavadi nadomestili z borbeno in pogosto tudi umazano igro, tokrat ni imelo učinka. Če je bil poraz Milana presenetljiv, pa to nikakor ne velja za potop Reala, ki se že nekaj časa muči tako v prvenstvu kot v Evropi. Monaco je bil v vlogi rablja, ki je moral opraviti svojo dolžnost. Vsekakor tragičen padeč enega največjih potrošnikov, ki ima v lasti vse največje nakupe zadnjih let. Lahko bi dejali, da je denar zamenjala igra. Tako Por-

to kot Deportivo in Monaco so se zadnja leta ukvarjali predvsem z ustvarjalnostjo. Nakupi jim niso spreminjali igre, ki je postajala čedalje prepoznavnejša. Taktika je postala obsesija, iz katere se je rodila vrhunska igra. Vsa tri moštva imajo jasno hierarhijo, v kateri je moštvo pred posamezniki. Moštvo je torej tisto, ki dela igralce, in ne obratno. Seveda vsega tega ne bi bilo, če ne bi pazili, da jim njihovi največji talenti niso pobegnili k bogatejšim snubcem. Žal pa takšnih presečenj ne smemo pričakovati vsako leto, ker bi bilo to skregano z vsako logiko. Kako sladki so lahko porazi največjih, govori tudi podatek, da so navijači Barcelone dosegli rekord v številu poslanih sporočil SMS, kar je bila posledica vsesplošnega čestitanja ob porazu njihovih naj-

ljubših sovražnikov. Precej manj škodoželjni so bili nekdanji igralci Barcelone, ki vedo, čez kaj so morali igralci Reala. Celu neugodni Stoičkov, ki ni nikdar skrival prezira do madridskega tekmeca, je izrazil sočutje, saj je tudi sam že izpadel na podoben način. Seveda se lahko zdaj z veseljem obrnemo k polfinalnim obračunom, ki gotovo ne bodo tako zamorjeni, kot če bi bilo v igri več italijanskih predstavnikov. Naj torej zmaga boljši, ne bogatejši.

Končno je postalo jasno, zakaj je San Antonio kupil našega najboljšega košarkarja. Zato, da bi skupaj z Duncanom postavil zid za neustavljivega Shaqilla. Mali bojevnik se je že enkrat soočil s krutim dejstvom, da čez ta dva fanta ne bo šlo tako lahko.

Banana za naslov

Rašo mu je celo podaril banano, kar se centru t. i. jezernikov ne dogaja prav pogosto. Odlična obramba je bila tista, ki jim je po dolgi seriji zmag prizadejala precej boleč poraz, saj veljajo Spurs za najresnejšo oviro na njihovi poti do naslova.

Zbrani za prvake

Zvezdniška zasedba Phila Jacksona se je zbrala z enim samim namenom, da osvoji naslov. Še posebej težko ga čakata Payton in Malone, velikana, ki še nimata toliko zelenega prstana. Bosta izkušena

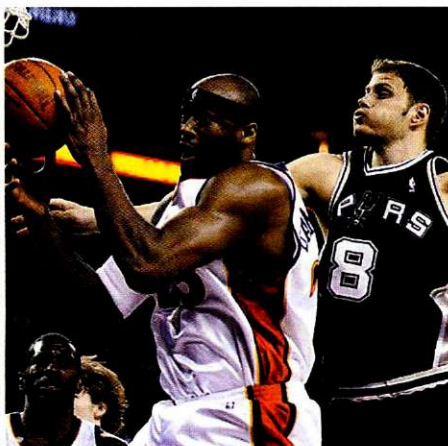
košarkarja klonila pod bremenom velikega izziva, je vprašanje, ki si ga postavljajo navijači moštva LA Lakers. Prav Malone ima veliko grenkih spominov, ko gre za lov na največjo nagrado. Toda to so bili časi Michaela Jordana, ki je bil preprosto nepremagljiv. Skupaj s Philom Jacksonom, ki sedaj vodi njega in Paytona. Poštar je znan kot izjemen metalec, ki se mu skoraj nikdar ne zatrese roka. Če pa že, potem najraje takrat, ko je najbolj pomembno. Denimo takrat, ko je moral zadeti proste mete proti či-

kaskim "bikom", ki so tudi po njegovi zaslugi dobili že izgubljeno tekmo. Spomnimo se, bila je nedelja. Poredni Pippen mu je takrat dejal: "Poštarji ne delajo ob nedeljah." Od takrat je minilo kar nekaj let, Malone pa ni več v najboljših letih, zato ni pričakovati, da bo igral tako suvereno kot za Utah iz časov Stocktona. Precej bolj živahen, čeprav tudi ne rosno mlad, je Gary Payton, "rokavica", ki je svoja najboljša leta pustil v Seattlu, kjer ni imel sreče s soigralci in trenerji. Kar sama od sebe se

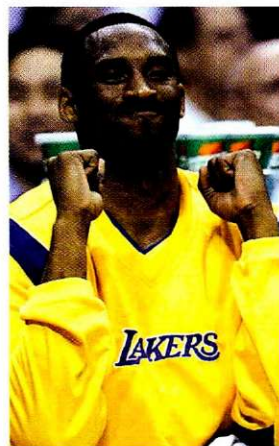
tako ponuja ugotovitev, da Payton rad solira, to pa pri "jezernikih" ne bo šlo. Vsaj toliko časa ne, dokler sta v moštvu Kobe in Shaq, igralca, ki skrbita za zmagovanje.

Jackson išče rezervo

Seveda pa tudi onadva ne bosta vsega naredila sama, zato Jackson išče pomoč na klopi. Stari znanci na čelu s Fisherjem se bodo morali vklopiti v igro, sicer se jim ne piše dobro. Vprašanje je tudi, koliko je načeta psiha Bryanta, ki se gotovo sprašuje, ali ga bo sodišče

Moštvo San Antonio Spurs ima najboljši blokerski par (Tim Duncan-Rašo Nesterović) v ligi NBA, kar veliko pove o njegovi moči.

Kobe in Shaq sta igralca, ki sta pri LA Lakers zadržana za zmagovanje, kljub temu pa ne moreta narediti vsega sama, zato Phil Jackson išče pomoč na klopi.

spoznalo za krivega in ga obsodilo na zaporno kazen. S takšnim bremenom gotovo ni lahko igrati, čeprav je že nekajkrat demantiral zle slutnje. Tokrat bo moral biti trener mirnega duha resnično psihiater, če bo hotel urediti misli svojega moštva in ga osrediniti izključno na en cilj. Po drugi strani je San Antonio v veliko bolj normalnem položaju, kar bi znalo na koncu prevesti tehtnico v njegov prid. Parker, Ginobili in Tourkoglu rastejo iz srečanja v srečanje, vrača pa se tudi Duncan, ki se je malce spočil. Kot že rečeno, je obramba pripravljena na največje bitke. Že to, da ima San Antonio najboljši blockerski par (Duncan-Nesterovič) v ligi, pove veliko o moči tega moštva. Ko se bo začel play off in bodo obrambe prevzele glavno besedo, bo to še bolj na dlani. Tako kot že nekaj let doslej je jasno, da bo prvak prišel z zahoda. Kdo pa bodo srečneži, za zdaj še ne bi bilo pametno napovedovati. Poleg obeh favoritov sta tu še Sacramento in Dallas, moštvi, ki že nekaj let živita v senci San Antonia in Los Angelesa. Bodo "kralji" končno našli nabojev več za preboj do vrha? Težko! Vsaj ne tako, brez pravega centra. Niti vsi strelci tega sveta ne morejo biti dovolj za Shaqa in njegovo premoč pod obroči. Nekaj podobnega velja tudi za Dallas, ki tu in tam sicer zablesti, toda kontinuitete, ki zagotavlja najvišje domete, še vedno ni našel. Obstaja torej le ena dilema: Duncan ali Shaq? Vse drugo je postransko. **Esad Babadžić**

SLOVENSKI SODNIKI VSE BOLJ CENJENI

Slovenski nogometni sodniki so v evropskem merilu očitno čedalje bolj cenjeni. Slednje dokazujejo številna povabila na mednarodne tekme. Res so te za zdaj le prijateljske, v prihodnosti pa slovenska sodniška organizacija pričakuje tudi vabila na pomembnejše obračune. Sodeč po povabilu portugalske zveze je največ zaupanja vreden Darko Čeferin, ki bo skupaj s pomočnikoma Zoranom Novarličem in Igorjem Zupancičem 28. aprila delil pravico na prijateljski tekmi Portugalska - Švedska. Za tekmo na isti dan med Avstrijo in Luksemburgom pa se je morala slovenska sodniška organizacija odločiti sama; izbrala je trojko Damir Skomina, Stevo Goveđarevič in Robert Zirnstein.

KMALU ODLOČITEV O LOKACIJI?

Odločitev o lokaciji sodobnega stadiona v slovenski prestolnici naj bi bila po zatrdilih predsednika Sklada za izgradnjo stadiona Janeza Sodrznika najverjetneje vendarle sprejeta na seji mestnega sveta mestne občine Ljubljana naslednji mesec. Mestni svetniki se bodo na seji morali odločiti za eno izmed dveh lokacij – za Bežigradom ali v Stožicah, pri čemer imata obe tako prednosti kot slabosti. Po prostorski plati imajo prednost Stožice, po finančni pa Bežigrad. Znano je, da je mestna občina Ljubljana v zemljišče v Stožicah že vložila 2,6 mili-

jarde tolarjev, vendar bo treba za optimalno umestitev stadiona dokupiti še 20.000 kvadratnih metrov zasebnih površin. Tako so Stožice po površini večje od Bežigrada, zaradi potrebnega dokupa pa tudi dražje, v povprečju za okoli 30 odstotkov od Be-

Bežigradska sramota – mogoče ne več dolgo?

žigrada, ki pa ima manjšo površino, namenjeno samemu stadionu in spremljajočim objektom. Mestni svetniki se bodo morali tako odločiti med funkcionalnejšo, a dražjo, in cenejšo, a manj funkcionalno različico.

BREZ KVALIFIKACIJ ZA BRANILCE OLIMPIJSKIH NASLOVOV

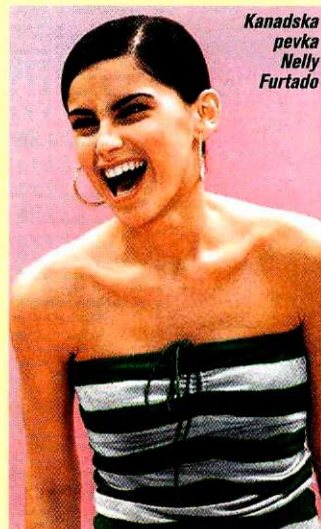
Avstralski plavalni zvezdnik Ian Thorpe je pretekli teden dejal, naj Mednarodni olimpijski komite (MOK) preuči možnost, da bi lahko dobitniki zlatih olimpijskih medalj branili odličja tudi na naslednjih olimpijskih igrah, pri tem pa jim ne bi bilo treba skozi kvalifikacijsko sito. Thorpe je menil, da bi na ta način na OI sodelovalo še veliko športnikov, ki bi imeli sicer v času kvalifikacij slabšo formo ali smolo: "Na ta način bi se povečali zanimanje za OI."

Kot je znano, Thorpe, olimpijski in svetovni prvak ter svetovni rekorder na 400 metrov prosto, na tej razdalji na OI avgusta v Atenah

ne bo nastopil, ker je bil na avstralskih kvalifikacijah zaradi napake starta diskvalificiran.

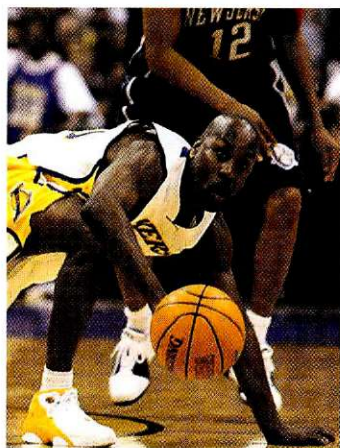
HIMNO EVRA 2004 BO ZAPELA NELLY FURTADO

Kot je sklenil organizacijski odbor za pripravo letošnjega evropskega prvenstva v nogometu na Portugalskem bo uradna himna evropskega prvenstva pesem kanadske pevke Nelly Furtado. "Zelo sem vesela. Pesem 'Forca' sem napisala prav za to prvenstvo, govori pa o ljubezni do nogometa," je dejala prikupna pevka, katere starši so Portugalci. Nelly Furtado bo "Forco" odpela v portugalsčini neposredno pred začetkom finalne tekme Evra 2004 v Portu. Pe-

Kanadska pevka Nelly Furtado

sem je tudi na albumu Folklore, drugem v karieri 25-letne pevke, ki je bil po prihodu na trg novembra doslej prodan v več kot milijon primerkih po vsem svetu.

Gary Payton je svoja najboljša leta pustil v Seattlu. Že dolgo si želi naslov prvaka.

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

Pravila za izrabo časopisnega (revijalnega) prostora za predstavitev list in kandidatov za volitve poslancev iz Republike Slovenije v evropski parlament 2004 v reviji Demokracija

1. Uvod

S temi pravili se skladno s 5. členom zakona o volilni kampanji (Uradni list RS, št. 62/94, 17/97) urejajo obseg, pogoji in način predstavitve list in kandidatov za volitve poslancev iz Republike Slovenije v evropski parlament (v nadaljevanju volitve v evropski parlament) v reviji Demokracija.

Pravilnik določa tudi načela novinarskega dela v času volilne kampanje za volitve v evropski parlament v reviji Demokracija.

Volitve so razpisane za 13. junij 2004.

2. Temeljna vodila

Novinarji revije Demokracija bodo tudi v času volilne kampanje v skladu z uredniško politiko in zasnovo revije spremljali aktualne politične, gospodarske, sportne in druge za javnost zanimive dogodke v domovini in svetu.

Posebno pozornost bodo namenili spremljanju volilne kampanje v obliki prispevkov o volitvah na ustaljen novinarski način.

Volilno kampanjo bo ekipa revije Demokracija spremljala v skladu z zakonom, s svojo programsko zasnovo in Kodeksom novinarjev Republike Slovenije.

3. Samostojna uredniška presoja

Uredništvo revije Demokracija bo samostojno odločalo o obsegu, vsebini in objavi novinarskih prispevkov, ki se nanašajo na volilno kampanjo, politične stranke ali kandidate v okviru volitev v evropski parlament 2004.

Odločitve uredništva bodo v skladu z uredniško politiko in v interesu javnosti.

4. Predstavitveni prispevki

Revija Demokracija bo, če bo interes, v času volilne kampanje objavljala tudi plačane predstavitvene prispevke in oglase (v nadaljevanju oglasi) list in kandidatov po veljavnem ceniku za oglašni prostor, pomnoženem s faktorjem 2. Vsi zainteresirani imajo enako pravico naročanja in dostopa do plačanih oglasov.

V primeru nesorazmerno velikega števila naročenih oglasov ima uredništvo pravico nehati sprejemati nove oglase. V takšnem primeru se objavijo le oglasi, ki so bili naročeni in dostavljeni pravočasno. Uredništvo bo zavrnilo tudi oglase, ki niso v skladu z uredniško politiko revije.

Poslovodni organ lahko po lastni presoji odobri popuste ali oprostitev plačil plačanih oglasov.

Skladno s 6. členom zakona o volilni kampanji je obvezna navedba naročnika.

V skladu s 50. členom Zakona o medijih je za resničnost in točnost navedb oz. podatkov v oglasu odgovoren naročnik.

6. Pritožbe

Pritožbo na izvajanje navedenih pravil lahko vložijo izključno prizadeti, in to pisno. Pisna pritožba se naslovi na glavnega in odgovornega urednika revije Demokracija.

Uredništvo je dolžno odgovoriti pisno najkasneje v osmih dneh po prejemu pritožbe.

Pritožbe, ki bodo prejete po uradni razglasitvi volilnih izidov, bomo smatrali kot brezpredmetne in jih kot takšnih ne bomo obravnavali.

Ljubljana, 9. 4. 2004

Glavni in odgovorni urednik revije Demokracija
Metod Berlec

Pink bo igrala Janis Joplin

Pink je dobila vlogo Janis Joplin v prihajajočem filmu – vloga, s katero bo lahko obračunala s hollywoodsko "težkokategornico" René Zellweger, ki pravi, da bo prav tako igrala Janis, toda v nekem drugem biografskem filmu. Pink, velika oboževalka Janis, je vodilna za snemanje biografije očitno impresionirala z oponašanjem pevkininega pevskega sloga na ekraniziranem testu.

Igrala bo zvezdnico od njenega 19. leta, ko je prispela v Kalifornijo, pa do 27. leta, ko je umrla zaradi prevelikega odmerka mamil. Film, v katerem bo igrala Pink, naj bi bil posnet prej kot tisti, v katerem bo glavno vlogo igrala René Zellweger.

Michael Jackson v Afriki

Michael Jackson se je znova čudno vedel – tokrat s tem, da je skakal v besedo govornici na svoji lastni tiskov-

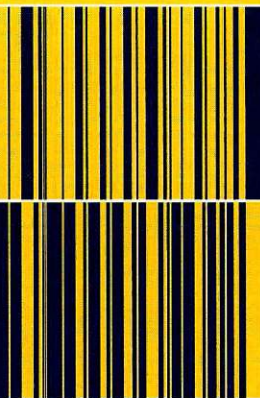
ni konferenci. Jackson namerava nastopati na turneji v Afriki, kjer naj bi zbiral denar za boj proti aidsu, zato je sklical tiskovno konferenco s politiki iz Washingtona. Jacko naj ne bi bil govoril ničesar, vse podatke je želela povedati Sheila Jackson Lee, med drugim to, da se bo turneja začela konec maja ali v začetku junija. Med dajanjem podatkov jo je Michael prekinil, ker je menil, da je kamera ne snema pravilno, tako da je kamermana poučil, da mora kamero dvigniti malce više.

Robbie v depresiji

Robbie Williams, ki se je po izjemnem uspehu svojega zadnjega albuma Live At Knebworth odločil preseliti v ZDA in še tam ponoviti uspeh s stare celine, se je očitno znova znašel v depresiji. Tokrat je ne zdravi v alkoholom in mamil, ampak s hrano. Britanski popzvezdnik se je po zadnjih podatkih v zadnjih mesecih zredil za kar petnajst kilogramov. Kaj je razlog za njegovo čezmerno uživanje hrane, ne ve nihče, vendar Robbieja očitno nekaj močno tare. Njegovi prijatelji pravijo, da si srčno želi prave, trdne ljubezni in dru-

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

**I N T E R
M A R K E T I N G**

www.rumenestrani.com

žinskega življenja, vendar pa mu njegova preteklost in etiketa žigola pri tem prav nič ne pomagata. Uveljavljanje na ameriškem trgu ne kaže dobro, saj njegove plošče čez lužo nikakor ne gredo v prodajo.

Coolio se ne zna brzdati

Coolio je baje razbil svojo oblačilnico, potem ko je izpadel iz polfinala v oddaji Comeback – Your Big Chance in s tem izgubil brezplačno možnost svoje vrnitve na glasbeno sceno (na nemškem TV-programu Pro 7 so dali možnost nekaterim nekdanjim zvezdam, da se znova iz-

kažejo – podobno kot Popidol). Tako je zvezdnik, ki je med drugim imitiral Nirvanino Smells Like Teen Spi-

rit, odvihral v slačilnico, začel metati stvari po prostoru in kričal: "Tako ali tako sem najboljši od vseh tukaj! Moja predstavitev je bila najboljša!"

V finale sta se uvrstila Chris Norman (zvezdnik iz nekdanje skupine Smokie) in britanski pevec Benjamin Boyce (zaslovel v nizozemski skupini Caught in the Act). Zmagovalec bo dobil za nagrado snemanje plošče.

Alanis bo poročala istospolne pare

Kanadska pop-rok zvezdnica Alanis Morissette je dobila dovoljenje, da zakonito poroča istospolne partnerje, in tako postala ena izmed t. i. poslanikov. Na kratko je opravila tečaj prek interneta, ki dovoljuje tak podvig. Za ta korak se je odločila, ker želi pomagati istospolnim partnerjem do poroke. Alanis: "Rada bi poročila nekaj svojih gejevskih prijateljev, ki so v zvezi." Pred dvema letoma je sicer t. i. poslanik za poročanje istospolnih partnerjev postal tudi Robbie Williams, ki je zakonito poročil prijatelja Billyja Morrisona iz zasedbe The Cult.

horoskop

Bik (21. april – 21. maj)

Počutili se boste bolj sposobni za vse vrste komunikacij – ne le tistih, ki so pomembne za vas, ampak tudi za učinkovito komunikacijo s samim sabo. Morda boste imeli malo več dela kot ponavadi, a ne skrbite.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Srečanja bodo imela raznovrstne posledice – od najslabših do najboljših. Slabe boste izboljšali tako, da boste vložili malo več truda v odnose. Če so vaše težave bolj družinske narave, boste našli dobro podporo.

Rak (22. junij – 21. julij)

Imeli boste obilo energije za vse tiste stvari, ki so za vas močno pomembne. Prebili se boste prek finančnih ovir – neplačanih računov. Opogumite se in stopite v stik z enako mislečimi, saj boste tako manj ranljivi.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Morali si boste narediti seznam, da ne boste po pomoti izpustili kakega pomembnega opravka. Vaši najbližji bodo malo presečeni, ker boste želeli, da bi sicer običajne stvari potekale počasneje kot ponavadi.

Devica (22. avgust – 21. september)

Odkrili boste, kaj vas ovira, če se boste le zares želeli premakniti naprej. Le toliko: finance vas skrbijo brez potrebe. Umirite si duha, pojditte na sprehod nekam med majsko zelenje in povabite koga s sabo.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Premisljali boste o prijateljstvu; vse kaže, da imajo drugi velik vpliv na vas! Nekateri ovirajo vaše napredovanje – tako se vam vsaj zdi. Morali boste biti zelo trdni, da boste obdržali svojo linijo. Kar pogumno!

Škorpiljon (23. oktober – 21. november)

Na delovnem mestu bodo manjše težave, vendar se jih ne ustrašite. Ne bodo trajale dolgo, če boste naročilo oddali pravočasno. Pri družabnih srečanjih pa boste imeli – prav nasprotno – obilo priložnosti za dobro voljo.

Strelec (22. november – 20. december)

Na obzorju je izobraževalno potovanje in priložnosti za precej dejavnosti, ki so vam do zdaj polzele iz natrpanega urnika. Toda preden boste kupili neko zadevo, temeljito premislite, ali jo boste sploh potrebovali.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Imeli boste nekaj družinskih težav, vendar ne obupajte in se pogumno poženite na delo! Z veliko truda vam bo uspelo prepričati člana družine, da bo začel sodelovati tudi sam. Privoščite mu veliko prijaznosti.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Vaša domišljija je ta teden nadvse dejavna in jo lahko dobro izkoristite, le v pravo smer jo morate obrniti. Malce vas bo strah za prihodnost, vendar se bo vse dobro izteklo. Vaš življenjski sopotnik vas ima zelo rad.

Ribi (19. februar – 20. marec)

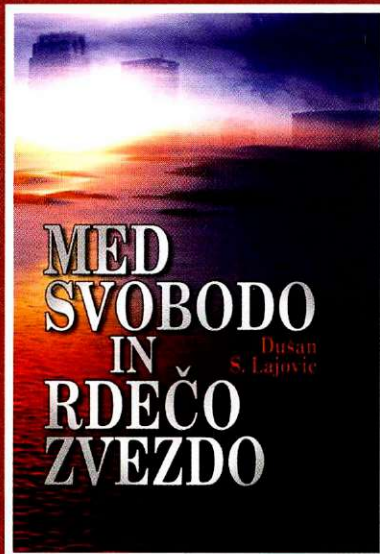
Proti koncu tedna boste kar težko zmogli opraviti neko nalogo, vendar bo zadeva počasi stekla po pravih tirih. Povrhu pa bo to dodatno dvignilo vašo vrednost v očeh vaših sodelavcev. Kljub temu ne pustite, da bi vam stopilo v glavo.

Oven (21. marec – 20. april)

Na začetku tedna se vam zdelo, da so vsi okoli vas zelo pozorni na vaše želje in potrebe, vseeno pa boste imeli nekoliko premalo samozaupanja. Če ste na začetku ljubezenske zveze, vam bo težko narediti prvi korak.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovni vojnami, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor ilegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovic MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTINA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63 ali prek elektronske pošte: obzorja.narocnine@siol.net.

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

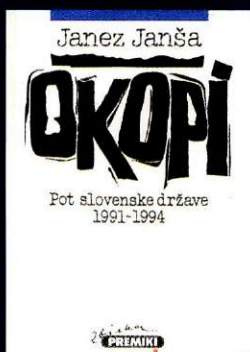
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

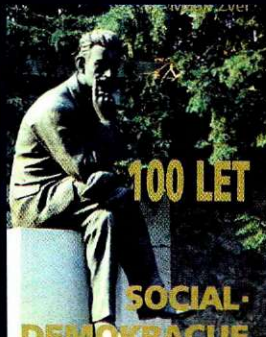
SILVIN IN MAIDI EILETZ ZGODOVINA NEKE KOLABORACIJE

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnim sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

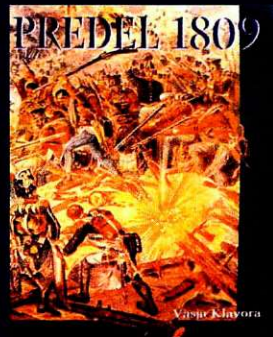
MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

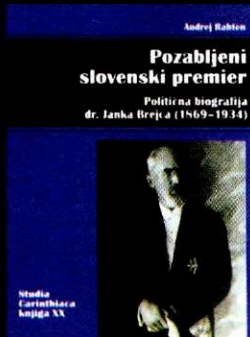
MILAN ZVER STO LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične ozivitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

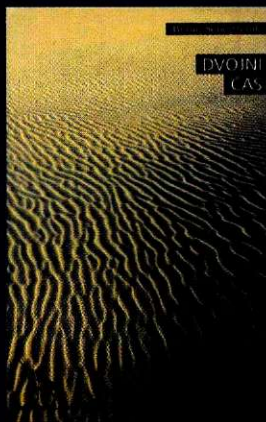
ANDREJ RAHTEN POZABLJENI SLOVENSKI PREMIER

Dr. Janku Brejcu je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

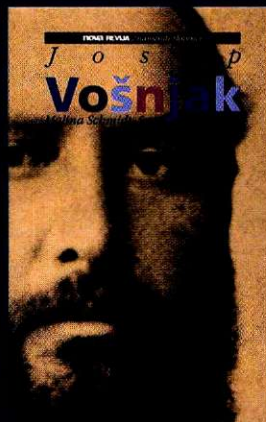
CZESLAW MILOSZ PREVZEM OBLASTI

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

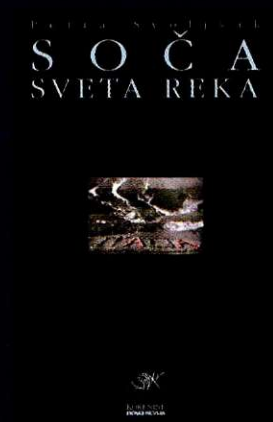
BRANE SENEGAČNIK DVOJNI ČAS

Ekspresivna, komunikativna poezija, ki se odlikuje z bogastvom sugestivne metaforike, upesnjuje dvojno naravo resničnosti. 107 strani, 4.980 SIT

MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	VZHOD. JUTROVO	ŽENSKA, KI SI ZELO PRIZADEVA ZA KAJ	KRAJ NA SARDNIJI (IZ ČRK ALENA)	NAŠA PEVKA MAVRICEVA	MADŽARSKI VIOLINIST (LIKO)					
OSKRBA KUPČA Z DOLOČENIM BLAGOM											
GORSKO ZEMLEPISNIO IME											
STEKLENA CEVKA Z MERILNO LESTVICO											
DELAVEC V PROIZ- VODNI JEKLA											
OTOK V TUAMOTU						SPRETNOST PRI- VLJANJA JEDI					
ALOJZ GRADNIK						SNEGU. PODOBNA SNOV. IVJE					
DEMOKRACIJA	STAJA	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC	SLOVESNI PENIK IN PRIPOVEDNIK	DEMOKRACIJA	GOSTA BOMBAŽNA TKANINA	ZRNJE, KI SE IZ KLASJA OSIPLJE	ŽOGA Z IGRIŠČA RADKO POLIČ		JUHI PODOBNA JED	OZIRALNI ZAJMEK POPRAVA, POPRAVEK	
TOVARNA VOZIL V MARIBORU				ROM. KNJŽ. (NICOLÁE) ALBERT EINSTEIN					SLADKO- VODNA RIBA VEČJI KOS POHIŠTVA		
ZVEZA DRŽAV							SIBIRSKA KUNA ANDREJ ŠIFRER				
SADNO DREVO IN NJEGOV SAD								FIZIČ. CURIEJEVA POL. SKLAD (CZESLAW)			
NAŠA PEVKA DEŽMANOVA				PRIPOVEDNA PESNITEV PISATELJ FLEMING			DVA CERK. PRAZNIKA FR. IGRALEC (CHARLES)				IGRALEC GORŠIČ
POVZRO- ČITEV RANE							GOROVIE V MJANMARU LITERAT SVETINA				
DEMOKRACIJA	ŽELEZOV OKSID ALJOŠA ŽORGA				SMUČARKA ZAJČEVA KRADLJIVEC					GLAVNI ŠTEVNIK RIMSKI HIŠNI BOG	
SREDO- ZEMSKA OKRASNA RASTLINA						PRAOČE CLOVEŠTVA LINDA EVANS			EST. PESNICA (VIIVI) ADAM BOHORIČ		
BUKOV PLOD				NAŠA TV VODITELJICA							
DEMOKRACIJA	NICOLAS CAGE			GOVEJI MLADIČ				NORVEŠKI SMUČARSKI TEKAC (ODDVAR)			DEMOKRACIJA

rešitev prejšnje križanke

DETEL, EDINEC, ŠIRINA,
ERO, AJ, ČN, TRN, AELITA,
OPUSTITEV, OR,
VALENTINA, MOPS, ELAN,
ATASI, LOT, NENA, LAJ,
STELA, SB, MINSK, ACER,
STADIJ, TALJ, MT, KITARA,
IRANCI, ONON, NANIZANKA,
KARE, IVANA, AAR

nagrajenci 14. številke

1. nagrada: MIMICA FARKAŠ,
Vrtava 8, 9000 Murska Sobota

2. nagrada: ŽIGA BERČIČ,
Javor 5/a, 1261 Lj. Dobrunje

3. nagrada: VARL IRENA,
Kamna Gorica 12/a,
Kamna Gorica

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
22. 4. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **12. 4. 1678** je Janez Vajkard Valvasor na svoje stroške v bakrorezni delavnici in tiskarni, ki jo je uredil na gradu Bogenšperk, namestil več risarjev in bakrorezcev, ki so izdelovali njegovo Slavo vojvodine Kranjske.
- **12. 4. 1961** je sovjetski kozmonavt Jurij Gagarin kot prvi človek z vesoljsko ladjo Vostok v 108 minutah obletel Zemljo in pristal v bližini Saratova.
- **12. 4. 1998** je prišlo do silovitega potresa z epicentrom med Bovcem in Lepeno. Najbolj sta bila prizadeta gornje Posočje in gornja Gorenjska.
- **13. 4. 1906** se je rodil irski pisatelj Samuel Beckett, pri nas najbolj znan po delu Čakajoč Godota. Rekel je: "Občudujemo talent, pogum, dobroto in velike preizkušnje, spoštujemo pa samo denar."
- **14. 4. 1836** je kot posebna knjižica s posvetilom Matiji Čopu prvič izšla Prešernova pesnitev Krst pri Savici.
- **14. 4. 1877** se je v Novem mestu rodil jezikoslovec Rajko Nahtigal, prvi predsednik SAZU.
- **14. 4. 1895** je bil v Ljubljani potres, ki je povzročil na starih stavbah veliko škodo in zahteval 7 življenj. Potres je sprožil tudi začetek slovenske seizmologije.
- **15. 4. 1452** se je rodil italijanski slikar, kipar, arhitekt, umetnostni teoretik, tehnični strokovnjak in izumitelj Leonardo da Vinci.
- **15. 4. 1898** se je rodila slovita črnska pevka bluzza Mamie Smith.
- **16. 4. 1844** se je rodil francoski pisatelj Anatole France, Nobelov nagrajenec leta 1921 (Bogovi so žejni, Otok pingvinov). Rekel je: "Sedanje stanje imenujemo civilizacija, pretekla dejanja so barbarstvo. Sedanje stanje se bo imenovalo barbarstvo, ko bo minilo."
- **16. 4. 1844** so začeli ljubljanske ceste tlakovati z lesenimi tlakovci.
- **17. 4. 1881** se je v Litiji rodil organizator planinstva in smučarstva na Slovenskem Rudolf Badjura.
- **17. 4. 1897** se je rodil ameriški dramatik in pisatelj Thornton Wilder. Rekel je: "Devetindevetdeset odstotkov ljudi na svetu je bedakov, drugi smo v veliki nevarnosti, da se nalezemo."
- **18. 4. 1506** so položili temeljni kamen pri graditvi nove cerkve sv. Petra v Rimu.
- **18. 4. 2003** so v Sloveniji po prvih demokratičnih volitvah 1990 in po osamosvojitvi obnovili cenzuro. Inšpektor za varstvo osebnih podatkov je na internetu prepovedal spletno stran o dosjehih Službe državne varnosti, ki jih je objavil Dušan Lajovic.

Prva slovenska pesnica Katinski gozd

V Brucku v Avstriji se je **15. aprila 1818** rodila prva slovenska pesnica Fany Hausmann. Ko je njen oče kupil graščino Novo Celje, se je z njim preselila v Dobriško vas.

Pomlad narodov v letu 1848 je na slovensko literarno prizorišče prinesla pomembno novost: v celjskih Slovenskih novinah se je javnosti predstavila naša prva pesnica Fany Hausmann z ljubezensko, domoljubno in moralistično liriko. V narodnjaških krogih je njen nastop vzbudil veliko zanimanje. Eden najvidnejših rodoljubnih ljudskih pesnikov Lovro Toman ji je v ljubljanski Sloveniji posvetil navdušujoče vzpodbudne stihe v pesmi Pervi slovenski pesnici in jih pospremil z Vodnikovim geslom Za pevke slovenske živim in gorim. Življenje Fany Hausmann je bilo precej nesrečno. Leta 1841 se je skupaj z očetom priselila na graščino Novo Celje, vendar je njuna posest v času revolucionarnega vrenja prišla v finančno zagato. Oče je bil nato celo obtožen goljufije, vendar ga je sodišče malo pred smrtjo oprostilo. Pesnica pa mu je že leta 1853 sledila v prerani grob, ko je bila stara komaj 34 let.

Rihard Jakopič

Duhovni vodja slovenskih impresionistov Rihard Jakopič se je **12. aprila 1869** rodil v družini premožnega trgovca v Ljubljani. V šestem razredu realke je pustil šolanje in se posvetil slikarstvu. Sodeloval je pri ustanovitvi Slovenskega umetniškega društva in je bil njegov tajnik. Oktobra leta 1907 je v Zoisovi hiši odprl svojo risarsko in slikarsko šolo. Šola je bila kasneje v umetnikovem domačem ateljeju in nazadnje v Jakopičevem paviljonu, ki ga je odprl leta 1909. V njem je v štirih letih priredil 25 razstav.

Že leta 1918 se je zavzel za ustanovitev slovenske akademije za likovno umetnost, vendar je zamisel propadla zaradi nezaupanja slovenskih političnih veljakov. Leta 1938 je bil imenovan za rednega člana na novo ustanovljene SAZU v Ljubljani, po njem pa se tudi imenuje nagrada, ki jo podeljujejo za najboljše dosežke v likovni umetnosti.

Kljub številnim priznanjem se je Jakopič do smrti bojeval za dostojno življenje. Vse, kar je zaslužil, je vlagal v lastno delo in v dejavnost paviljona. Bil je izredno plodovit umetnik. Ohranjenih je okoli 1.200 njegovih slik in skic ter okoli 650 risb. Njegova dela so večinoma v zasebni lasti.

13. aprila 1943 je nemška vojska objavila, da je v Katinskem gozdu v zahodni SZ odkrila skupen grob približno 4.500 poljskih častnikov. To naj bi bil del 15.000 izginulih Poljakov, ki so leta 1940 izginili v sovjetskem ujetništvu. Vsako od teh odkritih trupel je imelo v lobanji kroglo.

Po vdoru na Poljsko so Sovjeti na ukrajinski fronti samo v eni skupini zajeli 10 poljskih generalov, 52 polkovnikov, 5.131 drugih častnikov, 4.096 podčastnikov in 181.223 vojakov. Po sovjetskih podatkih je bilo ujetih 230.000 poljskih vojakov. Žalostna usoda teh ljudi je bistvo vprašanja, ki je prišlo v zgodovino pod imenom Katinski gozd.

Ko je junija 1941 Nemčija z nenadnim napadom na SZ prelomila pogodbo o prijateljstvu, je bil čez en mesec med poljsko vlado v izgnanstvu in SZ podpisan spora-

zum, ki je dovoljeval Poljski, da v SZ ustanovi svojo vojsko. Začeli so zbirati vojake in oficirje in opazili, da manjka veliko tistih, za katere so mislili, da so v sovjetskem ujetništvu. Sovjeti niso pojasnili, kam so izginili zajeti poljski vojaki. Šele leta 1990 je SZ potrdila domneve zahodnih zgodovinarjev, da je dal poljske častnike pobiti Stalin v obdobju tesnega sodelovanja med nacistično Nemčijo in Sovjetsko zvezo.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajsanja pism, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

pa si jemlje še zakonodajno funkcijo.

Federacija je razpadla in Slovenija je leta 1991 postala samostojna država. Mladi državi, ki je bila še vedno močno ogrožena, je treba priznati dober namen pri reševanju vprašanja tujcev. Prepričan sem, da je vsaj 99 odstotkov tistih, ki so leta 1992 izgubili prejšnji status, vedelo, da si ga morajo na novo urediti. Večina je to naredila. Verjamem tudi,

da so se zgodile posamezne krivice, vendar zaradi tega po dvanajstih letih ni treba delati cirkusa. Ali ni dovolj, da imamo že desetletno zavajanje o Depali vasi, ki se sedaj vrača kot bumerang? Prepričan sem, da gre znova za glasove volilcev. Gospodje pravniki in politiki, poskrbite, da bodo zakoni jasni in da se strogo ločijo jeze oblasti. Ne le vam, tudi drugim državljanom bo s tem omogočeno več pravne države. Špekulacije in neenakosti pred zakoni bodo samo še izjeme.

Ernest Pušnik, Hrušica

Lažni branilci človekovih pravic

V Demokraciji je g. Krivic znova razvijal svoje teorije. Nekoč sem ga že vprašal, kdaj bo kaj naredil tudi za drugo stran, npr. za sedemnajstletnega izbrisaneza iz leta 1947 in še danes zaznamovanega. Imena ni treba navajati, ker je veliko primerov, ki so povezani z njegovim prednikom.

Mislim, da je dovolj pravnških prerekanj o takšnih in drugačnih pravicah in resnicah. Nisem pravnik, a ugotavljam, da me je dr. Tone Jerovšek najbolj prepričal glede razlag o izbrisanih. Pa tega ne povežem le z zapletenimi členi v ustavi in zakonih, ampak z življenjem.

Navadnemu državljanu je bistveno lažje razumeti, če so vse tri jeze oblasti strogo ločene. Parlament je zakonodajna veja in zato je logično, da vse zakone v Sloveniji sprejema državni zbor. Izjeme so nevarne, ker jih lahko nekdo izkoristi. V našem primeru je to očitno, saj celo g. Krivic priznava neuravnoteženost ustavnega sodišča. V Sloveniji imamo velike težave s sodno vejo oblasti, saj ima ogromno zaostankov in še posamezni primeri se rešujejo, ali bolje rečeno, ne rešujejo deset in več let. Tudi ustavno sodišče, ki ima sicer manj zaostankov od drugih sodišč, je vatiškanski sporazum reševalo dve leti, hkrati

po ustavi zajamčena svoboda veroizpovedi. Pogubno za nas pa je, če si nekdo svobodo veroiz-

povedi tolmači na način, da je s tem dovoljeno spreminjati pokrajino z graditvijo džamij po Sloveniji in motiti okolico z oblačenjem, rutami, govorom in glasnim pozivanjem k molitvi. Nesprejemljivo je za nas, ki smo maloštevilčen narod, da bi že znana in na novo se porajajoča verstva izkoriščala možnosti po naši ustavi, se k nam naseljevala in obešala na naš državni proračun. To, kar že obstaja, je naše in naj nas ne moti. Naši predniki so to sprejeli v dobrem in slabem. Človeku je potrebna vera. Teško se je odločiti za sebi pravo. Porajajoči se islam je že zaradi nastopanja svojih zastopnikov, ki se predstavljajo na TV, za nas nesprejemljiv. Tisočletna tradicija, večkrat v zgodovini od islama ogrožena, ne prenese primerjave s tridesetletno navidezno navzočnostjo islama v Sloveniji. Zgodovinsko izročilo nedvoumno pove, da Miklova Zala, Jurij Kozjak – slovenski janičar in druga dela slovenskih avtorjev niso fantazija, da so imena Grmada, Straža, Tabor ostanki iz časov turških vpadov na slovensko ozemlje. Take zgodovine drugi evropski narodi nimajo. Zato je naš odpor upravičen, posebej in samo zaradi tega, ker smo ogroženi kot mali narod. Poznamo islam in navade muslimanov. Kdo si upa trditi, da je to sprejeti za nas preprosto in da lahko s ljudmi s povsem drugačnimi nazori živimo v sožitju na majhnem koščku sveta? Nedavno je

Fallacijeva v svoji knjigi razkrila vso surovost islamskih običajev v odnosu do žensk. V Delu, 14. januarja, sem prebral: "... da bo Muarema rodila še dva sinova, ki ju bodo poimenovali po Sadamu Husseinu in Osami bin Ladnu. Med muslimani so sinovi najbolj zaželeni, saj so

ženske ustvarjene samo za to, da možu rojevajo sinove ..." Vse obredno obrežejo. To naj bi mi mirno sprejemali? Naše ženske pa kar molčijo ...

Islam kot ideologija predstavlja vero in oblast. Kaj se bo zgodilo z našo demokracijo? Iranski vodja Hatami je na TV izjavil, da ne želi oblasti, ampak vladati v imenu islama.

Zanimivo je, da so Slovenci odhajali na zahod, drugi narodi pa so prihajali k nam, tudi na zahod. Ene in druge je na zahodu doletela enaka usoda. Za preživetje so prijeli za vsako delo. To je ekonomski interes. Ni pa opravičila, da bi s svojimi navadami in običaji po piclih tridesetih letih navzočnosti posegali v navade, običaje, kulturo in krajino domačinov. Majhni narodi so vedno ogroženi. Če ne bomo pozorni, nas bo v Evropi pozrl kapital. Vstopamo sicer prostovoljno, druge izbire ali boljše možnosti nimamo. Ubrani smo se ponemčevanju, rešili smo se okupatorjevega jarma, balkanizacije. Zdaj nam preti pojav verstev, ne samo islama. Nihče ne pomisli na množico Slovencev, zavednih, pridnih, poštenih, ki niso ne versko ne politično opredeljeni, a so v tem trenutku močno ogroženi. Na njihovih plečih se lomijo kopja, pa še molčijo. Grozi jim kratenje osebne svobode. Ni pošteno od tistih, ki spreminjajo ali poskušajo spremeniti naš red, da te množice ne jemljejo v obzir. To se nam bo maščevalo, škodo bodo trpeli jezik, kultura in krajina ter Slovenci kot narod.

Pavel Bešter, Selo

V zamejstvu še iščejo slovensko zastavo

V Primorskih novicah, 13. 1. 2004, se je v rubriki Pogled čez pojavil članek z naslovom V iskanju "izgubljene" zastave izpod peresa Marjana Kemperleta, ki službuje tudi pri Primorskem dnevniku v Trstu.

Hlapčevstvo v slovenskem za- >>

Narod ima pravico

Misel, ki je bila izražena že na TV, da ima narod pravico oporekati ustavi, zakonu iz razloga, da nekaj ni dobro, je povsem utemeljena, v tem času na mestu iz razloga, ker je mali slovenski narod po ustavi postavljen pred dejstvo, da mora sprejeti prav vse, kar od nekod pride, kar nam nekdo ponudi.

Če problema graditve džamije v Ljubljani in kasneje še po drugih krajih v Sloveniji ni mogoče rešiti drugače, je na zahtevo naroda treba spremeniti ustavo in pika. Prav je, da je

» mejstvu je vedno bolj zaznavno na vseh področjih, kjer so slovenščina in slovenski znaki zastopani. Že od konca druge svetovne vojne do danes samo tarnamo, kako nas tepe usoda. Na vse načine se trudimo, da bi pri vladajočem narodu iztržili vsaj pomilovanje, če že ne solidarnosti. Pomilovanja smo tudi vredni. Najprej zato, ker nismo znali po vojni sprejeti politike v nacionalnem interesu, ampak smo podlegli pogubnemu internacionalizmu, ki nas je popolnoma razvrednotil kot identiteto v soočanju z močnejšim, pokončnejšim, čeprav poraženim narodom. Lastne države pa tudi nismo imeli.

Ko pisec opominja na neizobešanje slovenske zastave v nabrežinski občini, naj bi vsaj povedal, katere zastave ne izobešajo. Iz članka si bralec ustvari mnenje, da v zamejstvu uradna slovenska zastava nima prostora, in to ne samo pri italijanskih upravah, ampak tudi pri zamejskih Slovencih. Svoječas je na osnovni šoli v Šaležu res visela slovenska uradna zastava, a je morala kmalu izginiti po ukazu italijanskega šolskega (?) ali drugega uradnika. Nato časnikar pove, da je nabrežinski župan pisal na prefekturo, da bi izvedel, kdaj se lahko slovenska zastava izobesi. Izvedel je, da sme ta viseti le 25. aprila in 1. maja. Toda tudi tokrat ne pove, ali velja to za uradno slovensko zastavo ali kaj drugega.

Slovenska uradna zastava je danes samo ena in na njenem mestu ne more in ne sme viseti drugačna. To se pravi, da je skrunitev in žalitev za vse Slovence, če se njihova zastava kakor koli onečašča. V tistih občinah, ki naj bi bile slovenske, kjer izpostavljajo zastavo z rdečim zločinskim madežem, jim italijanska oblast ne nasprotuje, ker se dobro zaveda, da to ni slovenska zastava,

radio cerkno
ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

ampak zastava preteklega diktatorskega režima, ki nima več uradne veljave. Nasprotno, to je celo dobrodošlo za italijansko iredento, ki še vedno lahko opozarja na preteklo zločinskost slovenskih komunistov, kar v bistvu drži. Najbolj tragično pa je dejstvo, da Slovenci na italijanski strani meje (ki razen izjem niso okusili grozot komunizma) še vedno podpirajo to breme, ki nas pesti več kot pol stoletja. Vsaka manjšina v tuji državi ima zastavo lastne države in ji niti na misel ne pride, da bi jo iskala in nikoli ne hotela najti. To se lahko dogaja le pri opranih možganih slovenske manjšine, ki je zavestno vključena v laške stranke tiste komponente, ki nima nacionalne identitete, še manj narodne zavesti in je za nas izgubljena, kolikor ne predstavlja več niti kulturne slovenske kontinuitete. Tem je vseh vsaka oblast, ki ima teroristični značaj (le da je pod okriljem rdeče zvezde – isto veljavo imata kljukasti križ in fascio). Četudi župan Pangerc pravi, da je tista reč, ki ji pravi zastava, še vedno izobešana v občinskem svetu kot "zgodovinska zastava", nam dela le sramoto, ker predstavlja teroristično obdobje komunistov, ki ni nič manj strahotno od njihovih sopotnikov nacifasistov.

Slovensko zunanje ministrstvo bi moralo poslati italijanski vladi protest, ker se na njenem ozemlju onečašča slovenska uradna zastava, s tem da se na njeno mesto postavljajo taki

sramotni obeski. Samo pomislite, kaj bi se zgodilo, če bi italijanska manjšina v Sloveniji dala na njihovo (uradno nacionalno) zastavo enega od prej omenjenih znakov, ki predstavljajo (tega nihče ne more zanikati) najtemnejše obdobje totalitarnih vladavin, značilnih po terorju, taboriščih, nepravnosti, teptanju človekovih pravic, pobijanju brez vsakega pravila) eno samo in edino dokazano utopično ideologijo.

Cvetka v tem Kemperletovem modrovanju pa je stavek: "Zastavilo pa se je vprašanje, ali lahko manjšina, ki živi izven meja matične države, izbere državno zastavo za svojo." Katero pa bi morala izbrati, če pripada istemu narodu po jeziku, veri in kulturi? Italijanom tega problema ni postavil nihče, ker ga v resnici ni. Samo po sebi umevno je, da so ne glede na ideološke opredelitve vsi Italijani navezani na lastno italijansko identiteto in na zastavo, ki predstavlja njihovo državo tudi zunaj matičnih meja. Niti na misel jim ne pride, da bi se identificirali z drugačno zastavo.

Nadalje pravi: "Mnenja so se začela kresati, podani so bili nekateri predlogi itd." Sramotno je, da je sploh prišlo do kakih alternativnih predlogov. Da je Edvin Švab predlagal, da postavimo italijanski uradni grb s peterokrako zvezdo na slovensko zastavo, je nekaj pošastnega.

Zorzinijeva (znana italijanska komunistka) je celo predlagala, naj

vsi predstavniki slovenskih občin (zbor izvoljenih predstavnikov), ki naj bi jih bilo 32, izberejo zastavo slovenske manjšine v Italiji, ki seveda ne bo smela biti slovenska nacionalna zastava (tega izrecno ne reče, je pa glede na njene predloge samo po sebi umevno). To bi bil velik uspeh za tovarišijo. Če se kaj takega zgodi, predlagam, da si ti ljudje, ki živijo na italijanski strani meje, izberejo kako internacionalno ime in identiteto skupno z novo zastavo, ki naj bo po možnosti rdeča z rdečo zvezdo brez slovenskih barv, da ne bodo dodatno sramotili tistih, ki se še imajo za Slovence. Zorzinijeva bi tudi lahko predlagala (a tega zagotovo ne bo storila), da bi italijanska manjšina zamenjala uradno italijansko zastavo s kakšno drugo (zaradi pravične vzajemnosti), v kateri bi se lahko "prepoznala", pa tudi Kemperle bi si moral "zastaviti vprašanje, ali lahko manjšina (tokrat italijanska), ki živi izven meja matične države, izbere državno zastavo za svojo". To vprašanje se nikoli ni postavilo. Zakaj? Zato, ker so večinoma vsi predstavniki Slovencev v zamejstvu kloni janičarjev iz vrst "levice", ki znajo dobro braniti italijanske nacionalne interese. In ti so poklicani, da gojijo še vedno videz demokratičnosti in zaverovanosti v za Slovence obremenjujočo rdečo diktaturo povojnega časa, ki si jo še upajo imenovati "osvoboditev". Italijanom je tako stanje politično dobrodošlo, saj se jim bo obrestovalo pri ozemeljskih apetitih, ko bo Slovenija vstopila v EU. Takrat ne bo nikogar, ki bi branil slovenski nacionalni interes v zamejstvu, kjer bo živela hibridna rezervatska združba, ki se bo prepoznala le v novi izgubljeni zastavi, ki jo bo po dolgem iskanju našla tovarišica Zorzinijeva.

Pavel Ferluga, Komen

Proti neresnicam o dr. Jožetu Pučniku

Člani društva vojnih in vojaških invalidov so v enem izmed tednikov na Celjskem namerno ali nenamerno napisali kar nekaj neresnic, ki so nas, svetnike SDS MS Celje, zelo prizadele.

Prva neresnica je to, da so svetniki SDS predlagali postavitve spomenika dr. Jožetu Pučniku, proti čemur kot stari borci in pravi heroji, kakor so se sami poimenovali, odločno protestirajo oziroma bodo začeli z aktivnostmi proti in se namestavajo posvetovati z zvezo borcev.

Svetniki SDS smo prepričani, da so tovariši površno spremljali sejo MS, saj svetniki SDS niso predlagali tega, ampak je svetniška skupina SDS predlagala postavitve spomenika v čast osamosvojitve Slovenije, saj bi bil tak spomenik zelo primeren za na novo poimenovani TRG SVOBODE. Tako bi ta trg oziroma pojem svobode dobil svoj pravi smisel, saj je z novonastalo državo Slovenijo prišla prava svoboda za vse Slovence in za vse čase. Takemu spomeniku najbrž vojni in vojaški invalidi ne bi smeli nasprotovati, razen če niso nasprotovali osamosvojitvi. S tem v zvezi pa ime dr. Pučnika sploh ni bilo omenjeno. Res pa je, da smo svetniki SDS dali še eno pobudo, in sicer za poimenovanje nove ceste čez Golovec, ki naj bi se imenovala po dr. Jožetu Pučniku. Tovariši vojni in vojaški invalidi pa so oba predloga pomešali, pri tem pa seveda natrosili še kup neresnic in žalitev imena dr. Pučnika, saj so ga označili za nemškega kolaboranta in glavnega krivca za razkol med Slovenci, rekoč, da se je razkol začel, ko se je Pučnik vrnil v domovino. Tovariši vojni in vojaški invalidi, to pa je preveč. Najprej, Pučnik nikoli ni bil nemški kolaborant, čeprav je moral nekaj

časa služiti kruh v Nemčiji, saj mu ga takratna domovina prav zaradi podobnega razmišljanja, kot ga imajo tovariši vojni in vojaški invalidi, ni hotela dati. Pučnik pa je tudi v tujini ostal domoljub in Slovenec. Drugačen tudi ni mogel biti, saj je bil velik humanist in človek z visoko moralno držo. Po vrnitvi v domovino je storil veliko za njeno osamosvojitve, za spravo med Slovenci in uresničitev vsega tistega, o čemer so naši predniki sanjali vse od Karantanije do poštenih borcev v času NOB in veličastnih dogodkov leta 1991. In kar je zelo pomembno, Pučnik nikoli ni bil revanšist. Prepričani smo, da ima razkol med Slovenci svoje vzroke čisto drugje. Tovariši vojni in vojaški invalidi vedo za nje, saj so vendar doživljali revolucionarne čase, le priznati tega nočejo. Sprašujemo se, ali morda zato, ker se bojijo, da bi v tem primeru prišla na dan resnica in bi izgubili svoje privilegije. Res pa je, da včasih človek zaradi prevelike zaverovanosti v lastno pomembnost ni sposoben trezno razmišljati. Pa vendar, kakor koli so tovariši vojni in vojaški invalidi prišli na idejo o postavitvi spomenika dr. Pučniku, hvala zanjo. Morda pa bo kdaj prišel čas, da se bomo Slovenci na ta način oddolžili temu velikemu človeku, čeprav sam nikoli ni delal za to, da bi mu postavili kak spomenik, česar pa ne moremo trditi za mnoge iz naše bližnje preteklosti. Čas je najpravičnejši sodnik, ali kakor je nekdo zapisal: "Čas sveta je gospodar, kar naprej sekunde šteje, leta nam v telesa seje, jih zapiše v koledar."

Sicer pa je na koledarju in tudi v naravi pomlad. Z njo prihaja nova toplota, mnogo cvetja, zelenja, veselja, nova sreča. Pustimo, da vsaj malo te toplote in ljubezni pride tudi v naša srca, saj pravijo, da ljubezen in radost v srcu podaljšujeta življenje, sovrastvo in jeza pa nam ga skrajšujeta.

Franciška Vodopivec, Svetniška skupina MO SDS Celje

Dvojna merila

Dvodnevne razprave poslancev DZ ob interpelacijah zoper ministra za zdravje Dušana Kebra in notranjega ministra Rada Bohinca so ob analizi dela interpeliranih ministrov pokazale zaskrbljiva dvojna merila poslancev vladne koalicije. Številčna premoč slednjih je znova pokazala, da so razumne in dokazljive razprave v takem parlamentu povsem nemogoče. Vladna koalicija je brez vsakega pridržka in možnosti ugotavljanja upravičenosti očitkov vlagateljev interpelacij tako kot v starih dobrih časih vse zavrnila. Vsi dokazi opozicije, ki se je skrbno pripravila in si priskrbela dokumente o kršitvah omenjenih ministrov, so šli mimo in se razblinili v njihovih klopeh in glavah, če so do tam sploh prodrli. Razlogov za tako trmasto in na trenutke skoraj slaboumno vztrajanje je več. Če bi sprejeli ali vsaj analizirali dokaze opozicije, bi razgalili tudi sebe. Potem jim ne bi bilo več tako ugodno, potem ne bi bili več tako samozavestni, saj bi priznali, da se, čeprav "nezmotljivi", tudi oni motijo in dovolijo, da "izbrana elita" dela, kar hoče, če le nekaj koristi odpade tudi nanje. Tako vase zagledanih in koristoljubnih "korifej" zlepa ne najdeš na zemeljski obli. Morda le še kje v kakšni polkolonialni deželi, kjer so se polastili oblasti in imetja najslabši samozavci in svoj narod teptajo bolj, kot so to delali kolonialisti. Najpogostejši odgovori ministra Rada Bohinca ob interpelaciji so bili: "To pa ne bo držalo." Neprestano se je ponavljal, a je poslance vladne koalicije vseeno o vsem "prepričal". Enako monotono se je odzival na očitke, izrečene v oddaji Trenja na POP TV 1. aprila. Njegov nasprotnik Janez Janša je bil v svojih odgovorih povsem miren, in kar je najpomembnejše, bil je prepričljiv. Taka sta bili tudi sodelujoča Viktor Blažič in J. Kreuh. Skrajno smešno pa je izpadel Boris A. Novak, ki se je bahavo predstavil kot pesnik. Pohvalil je "slovenščino" A. Todorovića in ozmerjal J. Kreuha. Še značilnejši pa so bili prikazani posnetki protestnega shoda pod Prešernom, kjer pesnik Novak objema in poljublja drugega slovenskega "veleumetnika Breclja z Obale". Slovenci smo spet enkrat lahko občudovali kulturo na najvišji stopnji! Tik pred oddajo sem prebrala zanimivo reportažo o obnašanju goril avtorice Linde Vigilant. Opisuje razliko v obnašanju gorskih goril, ki so nasilne in se tolčejo po prsah, in zahodnih, ki med seboj miroljubno komunicirajo. Primerjava je več kot primerna! Izid referendumu 4. aprila je kljub različnim in zavajajočim razpravam dokazal tistim, ki to razumejo, da nam vlada dediči nekdanjega skupinskega enoumja iz LDS, združene liste, Foruma 21 itd. Njihovi pozivi k bojkotu referendumu so za demokratični svet nepojmljivi, ker pa poznamo njihove privržence, tudi pričakovani. Identična sramotna izjava predsednika države Janeza Drnovška pa je unikum brez primere. Bi si kaj takega dovolil predsednik Francije, Nemčije ali pa švicarske federacije? Številni verodostojni pravniki so že pred referendumom opozarjali, da se "zloglasne" odločbe ne smejo in ne morejo izdajati skupinsko in brez zakonske podlage, saj ustavno sodišče ni nad ustavo! USTAVA je temeljni zakon naroda, celota pravnih predpisov, ki z zakonom določa medsebojne odnose med vlado in državljanji. Samo to je prava vladavina ljudstva, ki se izraža na referendumih! Ribičičevo lutkovno gledališče pa ne more biti ustavno sodišče države Slovenije! Majhna udeležba, na katero se sedaj sklicuje "vrhuška", pa je posledica njihovega poziva k bojkotu. In to je njihov bumerang!

Marija Vodišek

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Okrožni partijski sekretar

Partijski sekretar v zunanjem ljubljanskem okrožju, ki je v partijski organiziranosti nastalo zaradi obžičenja in zapore Ljubljane, sem postal po Aleševem odhodu na Pugled. Najpomembnejša naloga za to okrožje je bilo vzpostavljanje zvez med blokiranim mestom, kjer so bili centri partijskega delovanja, in njegovim podeželskim zaledjem. Ko se je politično in vojaško vod-

vzdol v okrožju pa jih ni bilo čutiti. V OF so bili vključeni neposredno, da sploh nismo vedeli, ali obstajajo ali ne. V Savljah, na Ježici, v Dravljah, v Zgornji Šiški, v Jaršah, v Devici Mariji v Polju, v Zadobrovi pa vse tja do Polhograjskih dolomitov, kjer sem politično deloval, so bili v odborih OF sem in tja samo krščanski socialisti, sokolov pa skoraj ni bilo. Kot vodja okrožja in partijski sekretar

cevanjem na svojo avantgardno vlogo in drugi so ji to priznavali. Večja trenja in nasprotja so se pojavila pozneje.

Ker sem se po vstopu v partijo posvetil izključno aktivističnemu delu, v tovarni nisem mogel več delati. Z Vidmarjevo ženo je bilo zato treba doseči poseben dogovor. Ker se je bala, nama je z Makucem, čeprav nerada, popustila. Nanjo so pritiskali tudi z drugih strani, pa

ljane, sem razširjal po odborih OF. Na sestanke odborov sem hodil, kakor in kadar sem mogel. Ker so Italijani ob železniški progi na poti v Devico Marijo v Polju vedeli, da obstajajo zveze s Pugledom, je tam stalno pretila nevarnost. Zato je bilo treba čedalje več opreznosti in pozornosti. V gostilni v Podutiku smo imeli glavno javko in glavno linijo, ki je vodila iz mesta in okrožja v dolomite. Imeli smo zanesljive ljudi. S petimi pari konj so tam čez vsak dan vozili pesek v mesto.

Stalno sem hodil po okrožju, kakor so bile naloge. Če bi pri Vidmarju redno delal, tega ne bi mogel opravljati. Ker sem imel potrjeno, da sem prijavljen v tovarni pri Vidmarju, sem šel v mesto tudi po italijanski zapori Ljubljane, kadar sem hotel. Obredel in poznal sem vse kraje v svojem okrožju. Po veliki italijanski ofenzivi 1942 sem bil pogosto tudi v Polhograjskih dolomitih pri CK KPS. Območje, kjer sem vzdrževal stike z odbori OF, se je raztezalo do Zadobrove do Orli. Med vojaškimi akcijami nisem mogel do odborov OF. Kadar v nevarnostih nisem mogel politično delovati, sem zapustil teren in se zatekel na varno v bunker.

Stalno zvezo z Ljubljano sem imel na javki v Šiški pri peku Pretnarju, ki ni bil član partije in ni bil kompromitiran. Zveza zato ni bila sumljiva. Kadar sem prišel v Ljubljano, sem se najprej oglasil pri njem. Tukaj je bilo mesto za izročanje in sprejemanje pošte. Tudi denar, ki sem ga zbiral, sem moral oddati tukaj. Bile so precejšnje vsote. Dal sem ga v posebno kuverto in ga naslovil na ime "Pepca". Pošta je v Ljubljano prihajala in odhajala preko Pugleda, kjer smo imeli bolešno žensko, ki je pisma prenašala. Naslovljena so bila na "Pepco", kot je bilo ime pekovi ženi. V resnici pa je bilo vse to za Edvarda Kardelja. Vsa sporočila in navodila so šla po tej zvezi. Od Kardelja sem po tej poti dobil še druge posebne naloge, ker sem pač brez posebnih težav prihajal v Ljubljano. Vse, kar je bilo potrebno, sem prav tako sporočal na to javko. Tudi kadar Kardelja ni bilo v Ljubljani, jeseni leta 1942 je šel na osvobojeno ozemlje, je šla pošta s skrivnim imenom "Pepca" še vedno na javko pri Pretnarju. Poleg te javke je bila še ena, vendar pa zanjo ne vem, kajti v strogi konspiraciji so te zveze vzdrževali kurirji.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo kmalu izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

V času italijanske okupacije je bila Ljubljana obdana z žično ograjo.

stvo partije in OF po veliki poletni italijanski ofenzivi leta 1942 iz Roga preselelilo v Polhograjske dolomite, na prag Ljubljane, so bile ilegalne povezave z mestom za partijo zelo dragocene. Delavci v Vidmarjevi tovarni v Savljah, ki smo imeli prepustnice in smo vsak dan hodili čez italijanske zaporne bloke, smo bili v posebnem položaju. To priložnost smo v odboru OF oz. v partiji dobro izkoristili. Držali smo neposredno zvezo mesta z dolomiti in kraji med italijansko-nemško mejo in zaporo okrog Ljubljane.

Kot partijski sekretar sem bil v okrožju, kjer sem skrbel in vodil odbore OF. Čeprav sem pred vojno zračal pri Sokolu, pa zdaj s to organizacijo nisem bil z ničimer vezan. V odbor OF sem se vključil kot strankarsko nevezan, sokolov pa ne prej in ne pozneje nisem nikdar zastopal. Sokoli so bili posebna skupina OF samo pri IO OF, na-

sem imel v Devici Mariji v Polju dve ženski, ki sta bili krščanski socialistki, nekaj pa jih je bilo še v odborih OF v Dravljah in na Ježici. V okrožju ni bilo odbora OF, kjer partija ne bi imela glavne besede, pa tudi sicer je vse odbore OF tako in tako vodila partija. Partija jih je organizirala in jih vodila pod krinko OF. Vse moje partijsko delo je bilo v imenu OF, usmerjal pa sem člane partije, ki so delali v odborih OF in jih tudi vodili. Kolicija v njih je bila le na papirju.

Razlik med partijo in OF ni bilo. Mi v partiji smo delovali kot OF. Predsedniki odborov OF so bili povsod tudi člani partije. Večina članov OF so bili prav tako člani partije. Ker v letih 1941—1942 ni bilo večjih trenj med partijo, krščanskimi socialisti in sokoli, ni bilo treba, da bi koalicijski partnerji partiji izrekli lojalnost. Partija je takrat poudarjala svoj poseben položaj s skli-

nim vedel ne kdo ne od kod. Vse je bilo ilegalno. Dobil sem potrjeno, da sem prijavljen v tovarni pri Vidmarju, čeprav tam nisem več delal. V tovarno sem pozneje še nekajkrat vstopil, vendar nisem delal in tudi plače nisem dobil. Z denarjem pa sem imel kot partijski sekretar veliko opravka, kajti v okrožju sem vodil in nadziral zbiranje denarja. V odborih OF smo zbrali veliko denarja in tega sem pošiljal naprej v Ljubljano. Na podlagi obračuna sem si vzela denar tudi za svoje potrebe. Ko sem potreboval denar npr. za gumijaste podplate na čevljih, da bi bil ponoči, ko sem hodil po političnih nalogah, manj slišen, sem po poštni zvezi od "Pepce" dobil odgovor, naj za osebne potrebe samo zapišem vsoto denarja, ki sem ga zadržal.

Moja najpomembnejša naloga na mestu partijskega sekretarja je bilo politično, to je partijsko delo z odbori OF. Navodila, ki sem jih prejemal iz Ljub-

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevare in nasilja.

... Ko sem slišal vpitje iz kleti, sem vprašal poročnika, ki je v močno zastraženi Slaviji izdajal dovoljenja za prihod in izhod iz stavbe: »Janez«, poznal sem ga namreč še iz Bele Krajine, »kaj je tukaj spodaj?« »Ju, Erno« pravi, »pusti ti to. Boljše, da se ne zanišaš za te stvari. Tukaj prihajajo samo Maček, Ribičič in Rusi.« In potem sem bil tiho. To je bilo vse zelo tajno. Niti ljudje v Slaviji nismo vedeli, kaj je v kleti. Čeprav pred prihodom Ozne v Slaviji ni bilo zaporov, so bili posej v njenih kletih posebni zaporniki, za katere je veljal najstrožji zapor. Zanj so vedeli samo najbolj pooblaščen. V klet so odhajali Maček, sovjetska misija in nekateri posebej pooblaščen načelniki Ozne, kot npr. Mitja Ribičič...

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval obnovno prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli. Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Knjiga bo predvidoma izšla do poletja 2004. Priloženo naročilnico skupaj s kopijo potrdila o plačilu pošljite na naslov: Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana. Številka TRR: 24200-9004125033. Knjigo lahko naročite tudi na telefonski številki: 01-434-54-63 ali na elektronskem naslovu: obzorja.narocnine@siol.net ali plačate v tajništvo založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek: _____

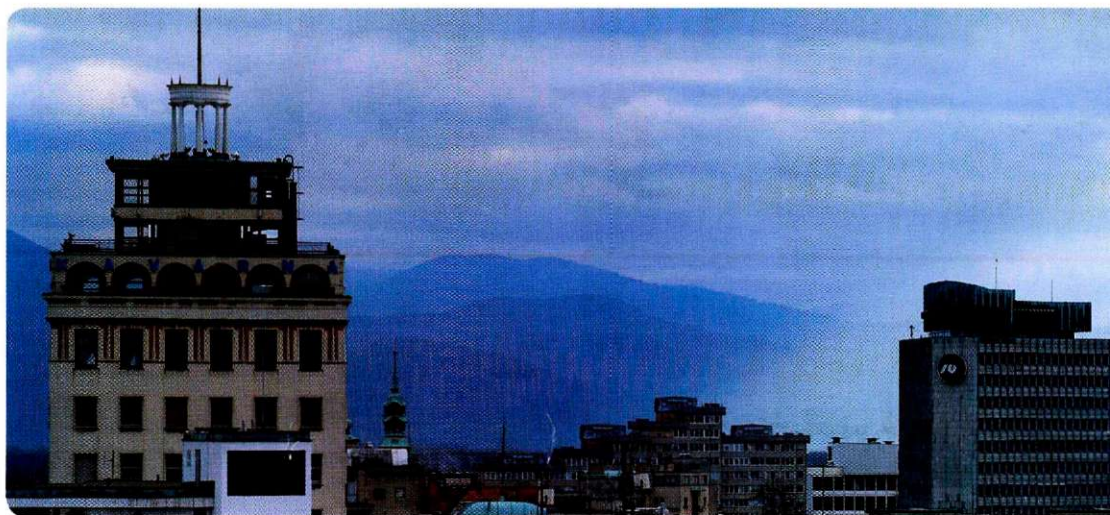
datum: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, oblika: LMS Studio, foto: T. Gregoric, J. Puklic Mobitel d.d., 1000 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

